

F

3
70

LACĂRĂ

L XIX
1973
ARTIE 1970

reportaj de sapte zile

COPERTA NOASTRĂ

Artistul poporului Ștefan Ciubotăraș
(Vezi interviul de la paginile 20-21)

Fotografie de Traian PROS

Prezentarea artistică:
Alexandru FRANCISC

FLACĂRA. Redacția: București, Piața Științei 1, Sectorul 1. Căsuța poștală 41 12.
Of. 33. Telefon 17.60.10 — int. 1744. TIPARUL executat la Combinatul poligrafic
«Casa Științei».

tineri premiați

În sala de festivități a Academiei de Științe Agricole și Silviculturale din Capitală a avut loc Olimpiada tinerilor mecanizatori, acțiune organizată de C.C. al U.T.C. în colaborare cu Ministerul Agriculturii și Silviculturii.

Aflată la cea de-a doua ediție, actuala Olimpiadă a intrat în faza finală un număr de 38 de concurenți, selecționați din circa 30 000 de participanți la faza pe secții a competiției.

Çiștigător al trofeului «Tractorul de aur», distincție acordată concurentului care a totalizat cele mai multe răspunsuri bune atât la proba practică, cât și la cea teoretică, a fost declarat tînărul

mecanizator Balmuș Vasile de la Întreprinderea de mașini agricole-Belcești, județul Iași.

Çiștigătorii următoarelor două locuri și deținătorii diplomei de onoare a C.C. al U.T.C. au fost tinerii mecanizatori Zoller Mihai de la IMA-Sibiu și Poncete Ilie de la IMA-Ciorogirla, județul Ilfov.

Distincțiile au fost înmănușate de tovarășul Ion Iliescu, prim-secretar al Comitetului Central al Uniunii Tineretului Comunist, ministru pentru problemele tineretului, care, în încheierea festivității, i-a felicitat pe tinerii mecanizatori și le-a urat noi succese în activitatea de viitor.

La «Electrocaramida»-Turda se fabrică izolatori pentru liniile de înaltă tensiune. În fotografie: o ultimă privire și rola vor pleca spre destinație.

CRONICĂ JUDICIARĂ

răsfățatul „elevat“

Un tînăr a fost condus la Serviciul miliției municipiului Iași. Are 19 ani și se numește Alexandru Ranja. Cercetarea întreprinsă de lt. maj. Dumitru Moraru a stabilit că el este autorul repetatelor furturi de difuzoare din grădinile cinematografelor și sălile de spectacol ieșene. Convorbirea îngăduită se anunța banală, dar ea ne-a dezvăluit un interlocutor inteligent, citit, dar complet deabusolat. O formă neobișnuită de clacare.

— Ce idee: să furi difuzoarele... Ce făceai cu ele?

— Le vindeam formațiilor de muzică ușoară: «Meteor», «Tonomat», orchestrei de la restaurantul «Cotnari».

— Cum și-ai format acest «debușeu»?

— Am cîntat și eu, mai înainte, într-una din orchestre. Mi-a plăcut să fac parte din cercurile boeme. Dar cu timpul devenea tot mai greu să mint că sînt student, cînd eu de fapt nu terminasem decît 8 clase.

— De ce ai abandonat școala? Sînt informat că ai reușit la concursul de admitere în liceu cu media 9,50.

— Nu suportam munca organizată. Mă atrăgea aventura.

— Ce lecturi preferi?

— Vă gîndiți la literatura polițistă? Prea puțin. Marea mea pasiune este studiul psihologiei. Am mai citit cu plăcere din Hemingway și Jean-Jacques Rousseau. Dar cel mai mult îmi place pictura. Și eu pictez. Gustul aventurii l-am deprins nu din cărți, ci în viață.

— Din care viață? Unde în viață? În a cui viață?

— Așa... Stînd și neavînd ce face.

— Asta nu se numește viață! N-ai muncit nicăieri?

— De ce să muncesc? Acasă aveam tot ce-mi trebuia. Cînd mă plictisiam, hoinăream prin țară. Cel mai plăcut era prin labirintul din faleză portului Constanța. Acolo se adună fel de fel de indivizi.

— Cînd te întorceai acasă părinții ce ziceau?

— Mă certau, dar pînă la urmă mă lăsa în pace. Se bucurau că am revenit.

— Ești iubit de ei?

— Sînt singurul lor copil. Cu tata nu prea mă înțeleg. Mă învăța de rău...

— ...de rău?

— Da: să muncesc.

— Asta numești tu «de rău»??

— Dacă nu-s obișnuit! Acum, la 19 ani, s-a gîndit să mă pună la treabă? Mie îmi place să conștățesc... Profesie? O ocupație care să-mi permită să dirijez oamenii.

— Bine, dar nu se poate realiza nimic fără muncă! Și activitatea intelectuală e supusă regulilor de sirguintă, disciplină, sistem. Care era

disciplina interioară a autodidacticismului tău?

— Nici una. Poate doar secretul cu care îmi învăluiam aventurile. Oho, cite isprăvi am comis eu, pe care nu mi le cunoaște nimeni!

— E totuna studiul autodidactic al aventurii?

— Nu.

— N-ai regretat niciodată dezordinea vieții tale? Nu te-ai gîndit că ratezi?

— Spuneți că sînteți de la «Flacăra»?

— Da.

— Vă fac o mărturisire sinceră. Sper să mă credeți. Am citit în revista dv. declarațiile celor doi tineri care au furat statuia lui «Remus». Spuneau că și-au compromis perspectivele lor imediate de viață. Atunci m-am gîndit că așa se va întîmpla și cu mine, și am regretat. Dar era prea tîrziu!

În continuare, solicitîndu-ne discreție, Al. Ranja ne-a făcut destăinuirii surprinzătoare asupra unor alte vechi și periculoase infracțiuni comise de el. Stadiul actual al anchetei nu ne permite să le dezvăluim. Vom reveni (cu consimțămîntul interlocutorului).

A. SERGIU

vom reabilita cărămida ?

Între Pantelimon și Brănești, 13 km de inima Capitalei — început de câteva săptămîni lucrările de construcție a unei noi unități industriale. Este vorba de o fabrică menită să pună în valoare, cu mijloacele cele mai noi, prețioasele zăcăminte de argilă din zona estică a Bucureștiului. Ce va produce? Cărămida, înlocuitori de cărămidă, elemente ceramice pentru construcții etc.

Proiectele fabricii și construcția sînt executate de către Direcția generală de construcții-montaj a municipiului București aceeași direcție urmînd să ocupe de exploatarea fabricii după ce va fi dată în folosință. Producția anuală (în final 30 000 000 cărămizi sau înlocuitori de cărămidă; termen de încheiere a lucrărilor: sfîrșitul anului 1970 (pentru început cu jumătate din producția proiectată).

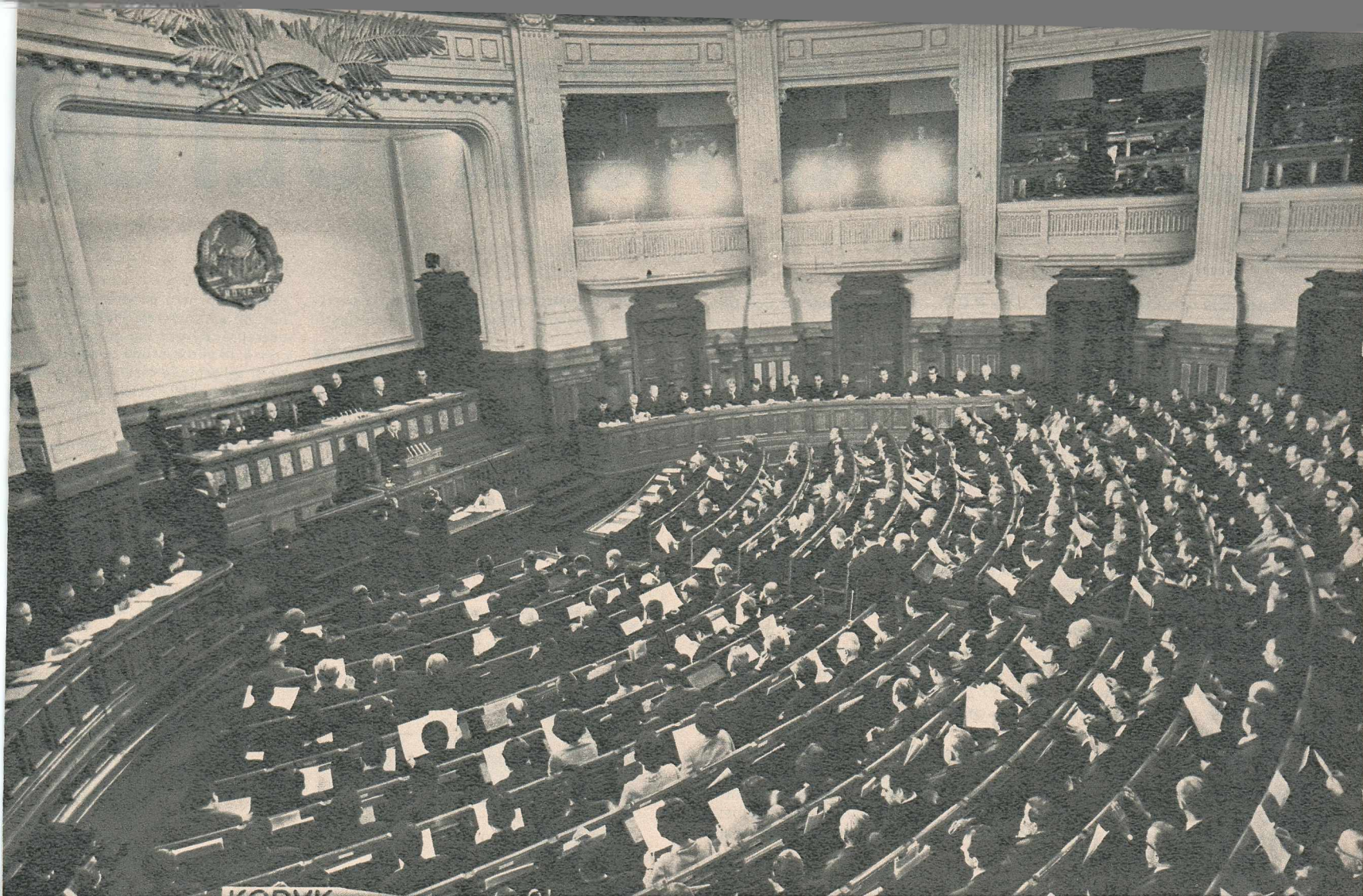
Acestea ar fi — pe scurt — caracteristicile legate de viitoarea unitate economică. Nu ne oprim însă aici.

Prozaicele cărămizi merită, cu puțin la ora aceasta, cînd Bucureștiul se află în zodia construcțiilor, o atenție mai deosebită. Toată lumea cunoaște «setea de cărămidă» de care au suferit și mai suferă încă constructorii noilor cartiere ale Capitalei. Nu aducerea la timp pe șantierele de construcție a cărămizii a provocat, după cum se știe, mult bătăie de cap; ca să nu vorbim de pagube. În fiecare an, din martie și pînă în iulie, adică în perioada cînd construcțiile sînt în plină ofensivă, cărămida este cîntărită de multe ori cu lumina rea. S-au construit uneori blocuri în București aducîndu-se cărămidă tocmai de la Piatra Neamă (peste 350 km) sau din locuri mai îndepărtate.

Iată așadar cît de utilă este construirea unei noi fabrici de cărămidă.

Pînă la sfîrșitul acestui an — ne declară tov. ing. Octavia Bîrsan, directorul general al Direcției construcții-montaj de pînă la Consiliul Popular al Capitalei — urmează să fie predată «la cheie» bucureștenilor peste 20 000 de apartamente noi. În 1971 numărul de apartamente ce vor fi puse la dispoziția populației va depăși această cifră iar în ceilalți ani ai viitorului cîntărit, așa cum este lesne de înțeles, el va crește considerabil. De aceea — ne spune în continuare interlocutorul nostru — noua fabrică de cărămidă ne va asigura baza materială a viitoarelor construcții. Nu va fi singura de acest fel. În 1972 — așa cum se preconizează — se va construi în același loc o a doua fabrică cu parametri asemănători.

Ar mai fi ceva de adăugat. De

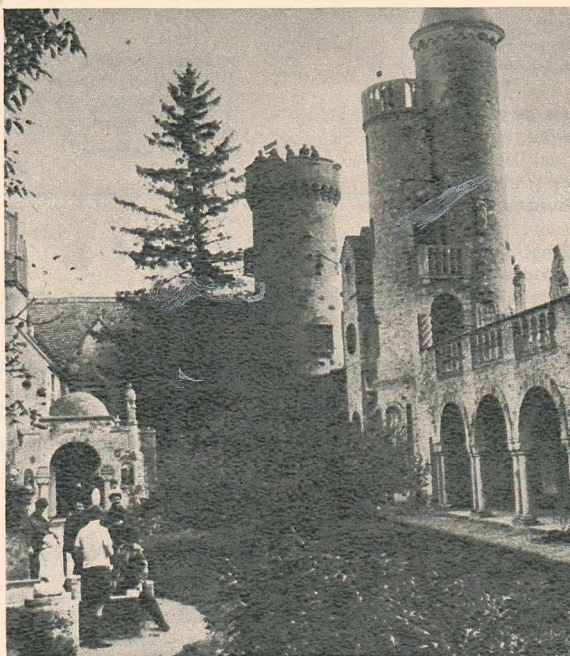
Miercuri, 25 martie 1970, a avut loc deschiderea lucrărilor sesiunii Marii Adunări Naționale. Pe ordinea de zi au figurat următoarele puncte: Proiectul Legii organizării și disciplinei muncii în unitățile socialiste de stat; Proiectul Legii privind asigurarea și controlul calității produselor; Proiectul de Lege privind regimul ocrotirii unor categorii de minori; cu privire la activitatea inter-națională a Republicii Socialiste România în anul 1969.

altfel, deosebit de interesant. Tehnologia acestui modern tip de fabrică de cărămidă și produse ceramice permite exploatarea regiunilor bogate în argilă fină cu un minimum de brațe. Ca să fabrici anual 30 000 000 de cărămizi sau înlocuitori de cărămidă nu va fi nevoie de mai mult de 30 lucrători — aproape toate operațiunile fiind automatizate și mecanizate, dirijarea lor făcându-se de la pupitrul de comandă. Și aceasta în timp ce la multe din cărămidăriile existente azi, cu o producție mai mică decît o va avea noua fabrică, se folosesc cel puțin 200-250 de oameni.

— În afară de toate acestea — ne spune alt specialist în domeniul construcțiilor, tov. George Vlasie, inginer-șef al întreprinderii de construcții-montaj nr. 5, întreprindere care de altfel conduce și lucrările de ridicare și montare a noii fabrici — produsele noii întreprinderi vor fi de o calitate superioară. Caracteristicile fonice și termice deosebite ale noilor tipuri de cărămidă vor face ca zgomotul și temperaturile excesive să nu treacă prea ușor prin zidurile unor viitoare apartamente. De asemenea — adaugă d-asa — s-au prevăzut mijloace de evitare a spargerii și risipirii cărămizii în timp ce este transportată de la fabrică spre șantierul de construcție (așa cum uneori se întâmplă) prin expedierea ei în containere speciale. Ca pentru orice produs de preț de care trebuie să avem grijă...

F. URSEANU

despre dragoste, inventivitate și fete frumoase cu obligațiuni cec

După moartea arhitectului Bory Jenő, castelul din Székesfehérvár a fost transformat în muzeu.

Dragostea, invincibila forță a iubirii, se recomandă între altele și printr-o calitate de ordin practic. Amorul, ca să dăm cuvîntul lui Molière, «îl face pe oameni inventivi».

Ei bine, iată un exemplu desprins din cotidianul zilelor noastre.

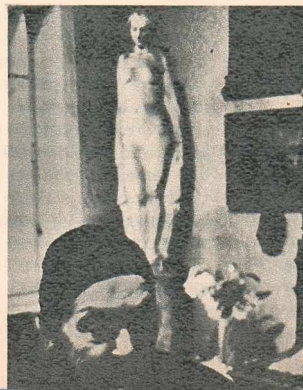
La marginea orașului Székesfehérvár (R.P.U.), un singur bărbat — arhitectul, sculptorul, pictorul și poetul Bory Jenő — con-

struiește cu brațele un castel în mărime naturală. O clădire monumentală ridicată la scara realității într-un răstimp de 40 de ani; un castel-cetate în sensul strict al cuvîntului, cu ziduri înalte, încheiate în turnuri de apărare, decorate cu bastioane și sprijinite de contraforturi. Mobilul principal al acestui travaliu herculean: dragostea nețărnică a unui bărbat pentru soția sa. Că lucrurile corespund adevă-

rului, că artistul Bory, decedat în 1950, a adus acest suprem omagiu nevastei sale o dovedește, între altele, inscripția de la intrarea castelului, însemnările sale publicate postum, cît mai cu seamă sutele de statui și picturi care împodobesc grădinile și interioarele castelului, opere de artă care reprezintă, invariabil, în bronz, lut și acuarelă, chipul soției iubite.

Un exemplu apoteotic despre puterea, energia și inventivitatea îndrăgostitului, despre ceea ce azi numim în mod curent: dragoste adevărată, «potrivire de caracter», înțelegere, prietenie și așa mai departe. Dar ca să revenim la proza amărăciunii zilnice vom cita în continuare aceste rînduri «banale» desprinse din Jurnalul arhitectului Bory: «...N-am înțeles și nu voi înțelege vreodată cum pot doi oameni

Soția artistului, la vîrsta de 80 de ani (fotografie realizată în 1968), și o imagine din tinerețe (aleasă din sutele de picturi și sculpturi găzduite în incinta cetății), dăltuită și turnată în bronz cu 50-60 de ani în urmă.

să divorțeze. Iertați-mi naivitatea, dar probabil că strămoșii mei pe scară filogenetică au fost, pesemne, porumbei, leoparzi sau pelicani».

Ei da, se mai întâmplă... Probabil că artistul Bory nu s-a gîndit niciodată să divorțeze, deoarece nu și-a ales nevasta între două coniacuri și nici nu s-a gîndit s-o părăsească pentru alta mai tinără, cu buletin de capitală și patru roți virtuale pe obligațiuni C.E.C.

Liviu MAIOR

o importantă rezervație naturală

O întinsă suprafață împădurită din județul Maramureș a fost declarată în ultimul timp rezervație naturală. Astfel, pe o suprafață de 2 700 hectare, situată în partea de sud-vest a muntelui Pietrosul Mare, o serie de specii rare de plante alpine, cum sînt lăleaua neagră, floarea de colț, smîrdarul sau lăleaua galbenă vor fi ocrotite prin lege. De aceeași atenție se bucură și o serie de viețuitoare rare din zona alpină și subalpină, cum sînt cocoșul de mesteacă, al cărui efectiv a crescut considerabil în ultimul timp, și păstrăvul, care populează astăzi lacurile glaciare din această zonă.

Concomitent cu ocrotirea speciilor existente s-au întreprins acțiuni stăruitoare pentru acomodarea unor animale rare. Astfel, după o perioadă de aclimatizare de aproape cinci ani, în această rezervație s-au dobîndit primii cinci iezi de capră neagră.

PENTRU O AGRICULTURĂ

Lucrările recentei Plenare a C.C. al P.C.R. din 17—19 martie a.c., plenară la care au fost adoptate cele două programe naționale — privind dezvoltarea zootehniei și creșterea producției animaliere în anii 1970—1980, precum și gospodărirea rațională a resurselor de apă, extinderea lucrărilor de irigații, îndiguiri, desecări și de combatere a eroziunii solului în anii 1971—1975, cit și prevederile generale de perspectivă până în 1985 — dovedesc o dată în plus că întreaga politică a partidului și statului nostru este închinată construcției, în cuprinsul patriei noastre, a societății socialiste multilateral dezvoltate.

În cuvântarea rostită la plenară tovarășul **NICOLAE CEAUȘESCU** a precizat: «...este limpede că fără o agricultură intensivă, modernă, de înaltă productivitate, organizată pe baza celor mai noi cuceriri ale științei, nu se poate asigura nici făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate, nici edificarea comunismului în patria noastră».

Firește, programele adoptate fac parte din măsurile de traducere în viață a planului general de dezvoltare a agriculturii elaborat de Congresul al X-lea al P.C.R. Iar realizarea lor depinde de inițiativa creatoare și de munca noastră, a tuturor. Este vorba de un efort comun pentru împlinirea unui interes comun. Pentru că programele de dezvoltare a sectoarelor de bază ale agriculturii deschid mari perspective întregului nostru popor.

Căile, pirghiile de materializare a celor două programe menite să conducă la o agricultură modernă sînt dintre cele mai variate. Despre câteva dintre ele, în limita spațiului de care dispunem, am invitat să-și spună cuvîntul specialiștii în cele agricole. Este începutul unei anchete, — pe o temă de cel mai larg interes — anchetă pe care o vom continua în numerele viitoare ale revistei.

O CONCEPȚIE NOUĂ ÎN CERCETAREA ȘTIINȚIFICĂ AGRICOLĂ

NICOLAE GIOSAN, președintele Academiei de Științe Agricole și Silvicultură

Răspunderile cercetării științifice agricole sînt deosebit de mari. Implicațiile profunde pe care activitatea noastră — a celor din cercetare — le are asupra îndeplinirii planurilor de dezvoltare economică, cu consecințe care vizează direct nivelul de trai al populației, obligă aparatul de cercetare, începînd cu oamenii de știință și sfîrșind cu lucrătorii din laboratoare, la o muncă prodigioasă și generoasă.

În unele domenii am obținut rezultate laudabile, în altele sîntem deficitari, dintr-o serie de cauze subiective și obiective. Plenara C.C. al P.C.R. din 17-19 martie a.c. a apreciat rezultatele bune pe care le-am obținut în domeniul cerealiilor — de exemplu — dar a subliniat necesitatea abordării problemelor într-un stil nou, creator, într-o concepție nouă. Referindu-se la această problemă, tov. **NICOLAE CEAUȘESCU** a arătat în cuvîntarea la plenară necesitatea ca «...Academia de Științe Agricole să atace cu mai mult curaj problema creării unor soiuri productive și valoroase din punct de vedere nutritiv — la griu, porumb, floarea-soarelui și alte plante — care să asigure producții maxime în condiții de irigare». De asemenea, conducătorul partidului și statului nostru a indicat să se renunțe la vechea mentalitate de a face cercetare de dragul cercetării și să se treacă la o activitate eficientă în sprijinul producției agricole.

În strînsă colaborare cu Ministerul Agriculturii și Silviculturii s-au elaborat programe de cercetare strîns legate de principalele sarcini de dezvoltare a agriculturii în 1970 și cîincinalul următor. Acest program se caracterizează prin cercetări complexe care se vor finaliza atît prin soluții tehnice cit și prin optimizarea economică a acestora, cu influență directă asupra nivelului pro-

ducției, productivității muncii și rentabilității.

Asemenea programe sînt în curs de elaborare și pentru alte sectoare, cum este de exemplu cel al mecanizării agriculturii, unde prioritate se dă asimilării mașinilor și instalațiilor destinate zootehniei și îmbunătățirii lor funciare.

În legumicultură trebuie să contribuim la lichidarea rămîinerii în urmă a producției față de cerințele consumului, nouă revenindu-ne obligația de a asigura în cel mai scurt timp semințe superioare, care să valorifice cit mai bine condițiile existente în unitățile de stat și cooperatiste.

Lipsuri serioase avem și în domeniul combaterii bolilor și dăunătorilor plantelor și animalelor. În fiecare an se pierde mult din aceste cauze, dar încă nu s-a ajuns la o operativitate și eficiență optime în desfășurarea acțiunilor, nu avem suficiente substanțe chimice cu acțiune selectivă care, aplicate, să nu dăuneze omului și animalelor, să nu polueze apele și solul. Specializarea producției vegetale, concentrarea efectivelor de animale pe specii, ne obligă să acordăm toată atenția acestei probleme și să luăm măsuri urgente.

Programul național de dezvoltare a zootehniei, aprobat de plenară, este realizabil, iar în unele domenii poate fi prevăzută o majorare a nivelului producției. Criticile care au fost aduse cercetării științifice zootehnice sînt juste și sîntem în posesia unor indicații pe care le vom valorifica, în funcție de sarcinile ce revin și condițiile create. O importanță primordială o are în prezent unirea forțelor genetișienilor, biologilor și ale celorlalți cercetători care, într-o largă perspectivă, să acționeze pentru îmbunătățirea raselor de animale existente și crearea unor rase noi, de mare productivitate. Actuala struc-

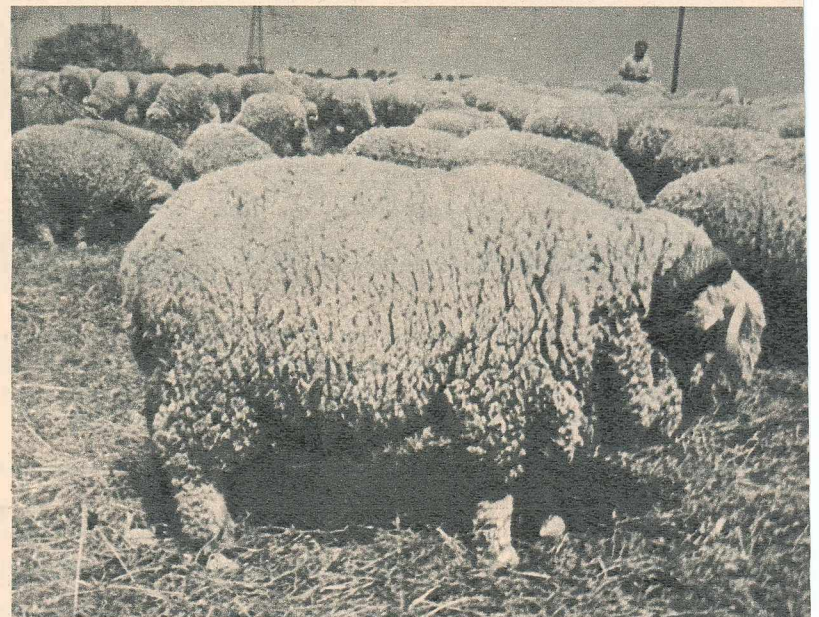
tură organizatorică a Institutului de cercetări zootehnice, dovedită ca fiind ineficientă, va fi schimbată.

Asa cum a indicat tovarășul **NICOLAE CEAUȘESCU**, vom promova în viitor cu mai mult curaj dezvoltarea autonomiei și spiritului de inițiativă în stațiunile experimentale, în unitățile de cercetare locală, vom stimula forța de creație, de inventivitate, și vom imprima un înalt spirit de răspundere în rîndul specialiștilor.

Sarcini mari revin cercetării științifice și în realizarea programului național privind gospodărirea rațională a resurselor de apă, extinderea lucrărilor de irigații, îndiguiri, desecări și combaterea eroziunii solului. Pînă în prezent nu s-a acordat atenția cuvenită studiilor privind folosirea rațională a tuturor resurselor de apă, exploatarea sistemelor de irigații etc. S-au întreprins puține

cercetări pentru punerea în valoare a resurselor din incintele îndiguite, a celor poase, sărăturate sau erodate. Vor fi prinse, în viitor, studii temeinice de hidrologie și agrochimie care să stea la baza proiectării, astfel ca să nu ajungă fenomene de diminuare a potențialului ductiv al solului.

Consider necesar să subliniez încă o dată aportul deosebit al tovarășului **NICOLAE CEAUȘESCU**, indicațiile sale valabile privind definitivarea celor două programe naționale. Este o adevărată fericire pentru un popor atunci cînd însuși conducătorul țării se preocupă și participă direct la rezolvarea unor asemenea probleme. Iar planul său constituie pentru noi o călăuză și o stimulent în muncă.

Berbecul de rasă merinos de Palas — descendent contemporan al miticului berbec cu lina de aur și personaj cu evidente calități fotogenice — contribuie, în felul lui, la sporirea paralelă a producției de carne și a celei de lînă. S-a hotărît organizarea de mari îngrășătorii de ovine cu 25-30 berbecuți pe serie.

SPECIALIȘTI PENTRU AGRICULTURĂ

ION TRICU, director adjunct, Direcția învățămînt, propagandă și personal din Ministerul Agriculturii și Silviculturii

Pentru succesul în agricultură al programelor elaborate de recenta Plenară a Comitetului Central este necesară asigurarea cadrelor de specialiști, îmbunătățirea sistemului de învățămînt și a programelor școlare. Deși au existat preocupări și pînă acum, Direcția învățămînt-propagandă și personal din Ministerul Agriculturii și Silviculturii reanalizează în momentul de față cu mai multă atenție necesarul de personal, nomenclatoarele de meserii, pentru a stabili cadrul de învățămînt în funcție de durata și specificul fiecărei meserii. În anul acesta numărul elevilor din școlile profesionale care vor deveni mașiniști pentru utilaje de construcție, mecanici și electricieni pentru stațiile centrale va crește cu peste 2.000. Liceele specializate în construcții hidraulice pentru culturile irigate și îmbunătățiri funciare sînt urmate anul acesta de circa 3.200 elevi, iar numărul lor va crește în viitor în con-

cordanță cu cerințele agriculturii noastre. În viitor, atenția va fi concentrată și pe cursurile postliceale și de subingineri. Continua, de asemenea, cursurile de scurtă durată pentru diferite specialități. În viitor vor lucra în producție, pentru prima dată, meseriași noi: operatori pentru combinatelor industriale de păsări, dozatori pentru bătători furajere, nutriționiști, sexatori de pui, testatori pentru animale de reproducție etc.

Asa cum s-a arătat pe drept cuvînt la plenară, progresul agriculturii, cultura plantelor și creșterea animalelor cer cunoștințe noi, complexe, ce trebuie aplicate cu înțelepciune. O preocupare curentă a direcțiilor noastre o constituie legarea de producție a cîștigurilor dobîndite în școală. Se vor realiza de aceea o mai mare pondere în instruirea practică a elevilor. Pentru aceasta, în prinderile agricole de stat și stațiunile ex-

MODERNĂ

...tale din apropierea liceelor agricole tehnice vor pune la dispoziție loturi pare, iar practica se va face numai în i de profil, bine dotate. De altfel de-nivelul muncii poate vorbi și faptul că absolvenții de licee vor lucra în unități ncitori de înaltă calificare.

igur că toate aceste măsuri nu se pot lini fără schimbări esențiale în proce- e învățământ. Tocmai de aceea în pro- e și cursuri se vor introduce noile teh- ii care au apărut în specialitățile res- re și vom ține la curent cu noul cadrele

din învățământ.

Aceste câteva măsuri, împreună cu altele la a căror elaborare se lucrează în lumina noilor sarcini trasate de plenară, vor duce la asigurarea cadrelor din agricultură și, implicit, la sporirea producției agroalimentare. Pentru că cele două programe elaborate de plenară privind dezvoltarea zootehniei și gospodărirea rațională a resurselor de apă nu se pot îndeplini decit printr-o muncă susținută a cadrelor bine pregătite, care-și desfășoară activitatea direct în procesul de producție.

PROGRAM ȘTIINȚIFIC LA SCARĂ NAȚIONALĂ PENTRU DEZVOLTAREA PRODUCȚIEI ZOOTEHNICE

STELIAN DINESCU, director general în Ministerul Agriculturii și Silviculturii

...doptarea — în cadrul Plenarei Comitetu- central al P.C.R. din 17-19 martie a.c. — ogramului național privind dezvoltarea ehniei și creșterii producției animaliere ii 1970-1980 trebuie considerat în con- ul general al măsurilor de materializare ciniilor trasate de cel de-al X-lea Con- al partidului.

rogramul, scoțind în relief unele neajun- și greutăți care mai există în zootehnie, dează într-un mod cu totul nou dezvoltarea acestei importante ramuri a economiei onale, stabilind, în mod științific, liniile coare de sporire în scurt timp a pro- iei animale.

Concepind dezvoltarea unitară a zooteh- în toate sectoarele agriculturii, progra- prevede creșterea ponderii sectorului list al agriculturii prin intensificarea esului de concentrare, specializare și trializare a producției zootehnice atit gricultura de stat cât și în cea coopera-

are în vedere utilizarea cu maximum ficiență a condițiilor naturale, economice ociale din fiecare zonă a țării, mai ales alea promovării și diversificării formelor

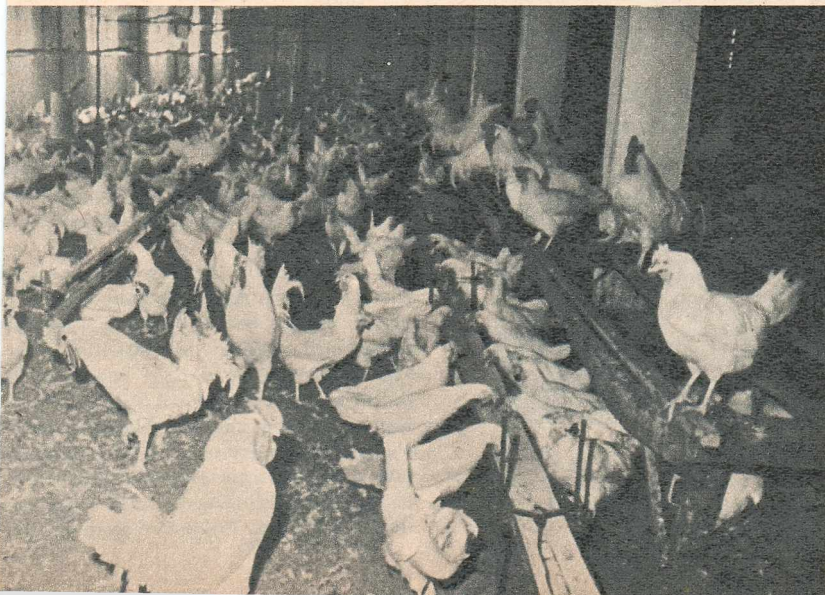
de cooperare și asociere între cooperativele agricole de producție sau între acestea și întreprinderile agricole de stat, pe baza statornicirii unor relații de lungă durată și reciproc avantajoase, pentru realizarea unor obiective de producție.

Mi se pare de mare însemnătate, în întărirea răspunderii pentru realizarea producției zootehnice, prevederea ca unitatea organizațională de bază în sectorul socialist al agriculturii să fie ferma zootehnică și complexul de producție animală.

Pentru conducerea tehnică unitară a activităților din diverse domenii de producție zootehnică se vor organiza întreprinderi centrale specializate, cum ar fi cele pentru îngrășarea taurinelor, creșterea păsărilor, îngrășarea porcilor și producerea furajelor combinate, cu elemente noi, de evident progres în sporirea producției animale.

Programul prevede măsuri de stimulare, în continuare, a creșterii animalelor în sectorul gospodăriilor populației, considerându-se că organizarea producătorilor în asociații de creștere va crea noi posibilități pentru îmbunătățirea condițiilor de producție în acest sector.

Până în 1975 producția de carne de pasăre va crește de 4,4 ori față de realizările din 1969. Iar cea de ouă — în aceeași perioadă, dar numai în sectorul socialist — va crește de 3 ori.

Amplele măsuri tehnice, organizatorice și economice ale programului național de dezvoltare a zootehniei în următorii 10 ani vor asigura importante creșteri de efective, prevăzându-se un spor de 43% la bovine, 70% la porcine și 63% la păsări.

Ca urmare a creșterii efectivelor, dar mai ales a producțiilor medii ce se vor obține de la animale, va fi posibil ca în fondul de stat să se livreze cu 162% mai multă carne, cu 148% lapte și 195% mai multe ouă.

Producția de furaje — una dintre principalele pîrghii care vor asigura realizarea acestor obiective — va avea ca pivot principal industria de nutrețuri combinate și de deshidratare a furajelor verzi.

Pentru sporirea producției de furaje, pe suprafețele cultivate cu plante de nutreț și pe pajiștile naturale sînt prevăzute importante lucrări de amenajare, irigare, desecare și în mod deosebit de fertilizare, cantitatea de îngrășăminte chimice repartizată în acest scop în 1975 fiind de 8 ori mai mare decît cea care se va administra în acest an, iar suprafața de plante de nutreț ce se va iriga va crește de la 176 mii hectare la 535 mii hectare.

Lucerna, porumbul și soia vor fi cele trei culturi de bază care vor asigura hrana necesară animalelor din țara noastră.

În ameliorarea animalelor, preocuparea principală va fi îndreptată spre modernizarea acțiunilor de selecție și reproducție, prin extinderea raselor de mare productivitate, asigurarea reproducătorilor de mare valoare zootehnică, extinderea însămințărilor artificiale și a controlului calității mătci.

Noile capacități de producție se vor executa, atît în întreprinderile agricole de stat cît și în cooperativele agricole de producție, pe baza unei concepții unitare privind soluțiile constructive și tehnologice, folosindu-se experiența pozitivă obținută în reali-

zarea complexelor din întreprinderile agricole de stat.

Măsuri importante vor fi luate și pentru creșterea gradului de mecanizare a lucrărilor din fermele zootehnice, întreprinderilor pentru mecanizarea agriculturii revenindu-le sarcina de a se ocupa de rezolvarea acestei probleme în cooperativele agricole de producție.

Noile capacități vor fi dotate cu cele mai perfecționate mijloace mecanice necesare realizării unor tehnologii moderne de exploatare.

Cercetarea științifică zootehnică va căpăta profiluri noi, în sensul înființării unor unități de cercetare specializate, dotate cu baze experimentale și sectoare de producție unde se vor verifica rezultatele cercetării înainte de generalizarea lor.

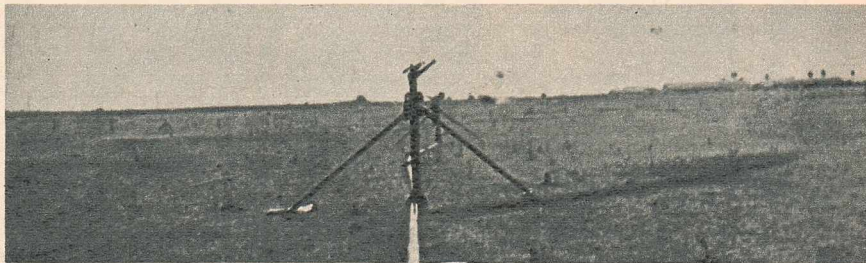
Se prevede perfecționarea planului de învățământ al facultăților de zootehnie, care trebuie să pregătească inginerii zootehniști cu temeinice cunoștințe, specializați chiar din timpul cursurilor universitare.

Așa cum am menționat, programul național privind dezvoltarea zootehniei nu este de loc ușor.

Realizarea obiectivelor prevăzute presupune mobilizarea intensă și susținută a forțelor și mijloacelor existente în fiecare unitate de producție. Presupune, în același timp, conjugarea eforturilor tuturor factorilor de răspundere, a unor ministere și a altor organizații centrale, pentru crearea bazei materiale prevăzute și necesare.

Fără îndoială, Ministerului Agriculturii și Silviculturii îi revin principalele sarcini, dar nu vor fi precupețite eforturile pentru realizarea lor, în vederea asigurării producțiilor stabilite și pe această cale a îmbunătățirii aprovizionării cu produse zootehnice, atît a populației, cît și a industriei prelucrătoare.

În următorii 15-20 de ani culturile de pe 5-5,5 milioane de hectare, cu alte cuvinte de pe întreg teritoriul posibil de irigat, vor fi alimentate permanent cu apa necesară. Irigatul se va extinde prin cele mai variate sisteme.

NE VOM ACHITA CU PROMPTITUDINE DE SARCINILE NOASTRE

Interviu cu ing. principal la secția de mecanizare, ION MIHALACHE, din cadrul Direcției județene Ilfov

Întreprinderile pentru mecanizarea agriculturii își desfășoară activitatea în cadrul secțiilor de mecanizare care se organizează în fiecare cooperativă agricolă și au un caracter permanent. Tov. Ion Mihalache, inginer principal la secția de mecanizare din cadrul Direcției județene Ilfov, ne-a răspuns la câteva întrebări privind sarcinile care revin secțiilor de mecanizare în cadrul programului național privind dezvoltarea zootehniei și creșterea producției animaliere, precum și în ce privește extinderea lucrărilor de irigații.

Fără îndoială că organizarea creșterii animalelor în complexe zootehnice presupune tehnologii moderne de exploatare. Totuși pînă la darea în exploatare a acestora, se impune introducerea mecanizării în construcțiile existente, pe baza unui studiu pentru fiecare fermă în parte. În acest scop secțiile noastre răspund tuturor solicitărilor cooperativele agricole de producție în ceea ce privește introducerea alimentării cu apă în grajdurile existente, executarea unor instalații electrice, acordarea de asistență tehnică la instalarea și exploatarea unor agregate folosite în mecanizarea proceselor de producție din zootehnie. Un singur exemplu din județul nostru, din multe altele, vă va edifica: IMA-Ștefănești a executat în atelierile sale un număr de 10 zdrobitoare și 38 cernătoare necesare pentru pregătirea furajelor. Fără îndoială că în viitor sarcinile

noastre vor fi și mai mari.

— Dar în ceea ce privește irigațiile?

— După cum rezultă din lucrările recentei Plenare a Comitetului Central al P.C.R., la încheierea viitorului plan cincinal suprafața amenajată pentru irigații în județul nostru va fi de circa 314 000 ha, ceea ce reprezintă 48,5% din totalul suprafețelor arabile ale județului. Întreprinderile noastre au luat o serie întreagă de măsuri. În primul rînd, s-a făcut inventarierea întregului utilaj pentru irigat, proprietate a C.A.P., stabilindu-se starea lui tehnică și executarea unor reparații. Trebuie să amintim apoi instalarea unor utilaje în stațiile de pompare și începerea unor construcții de baraje în cadrul cooperativele agricole de producție Milcovăț, Movilița, Ghimpați etc., la care participă cu utilaje unitățile noastre din Urziceni, Budești, Pelinul etc. Evident, mai sînt și alte lucrări, dar aș vrea să mă opresc asupra unei acțiuni pe care noi o considerăm importantă, aceea a pregătirii cadrelor pentru irigații. Ca în orice domeniu, și aici se cere o mîință specializare. De aceea, peste 300 de membri cooperatori au fost școlarizați în cadrul unor cursuri de scurtă durată, organizate pe lîngă școlile profesionale de mecanici agricoli. Evident, sarcinile noastre în viitor vor fi mult mai mari, dar sîntem convinși că ne vom achita de ele cu promptitudine.

TREPTELE PERFECȚIONĂRI

GENERALIZAREA EXPERIMENTĂRII NOULUI SISTEM DE SALARIZARE ȘI MAJORARE A SALARIILOR

de Mihai HETCO — Fotografii de Eugen IAROV

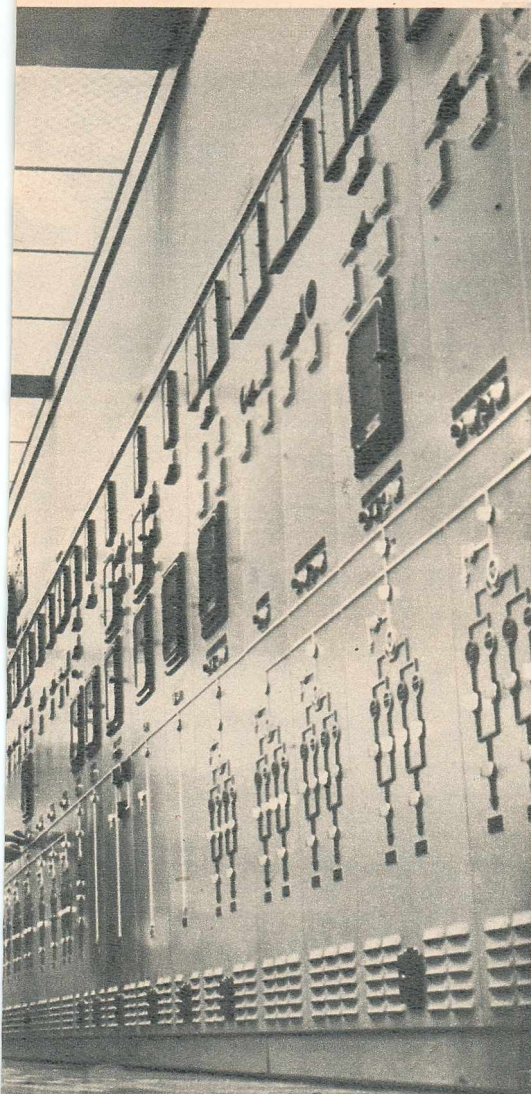

Profesiunea de electrician câștigă, în cadrul laminorului de tablă grosă, noi valențe. Pentru a face față solicitărilor mașinilor extrem de complexe trebuie să fii as în meserie. În fotografie: electricienii din cadrul instalației de livrare a semnalelor necesare cabinei redresoare, minuind cu dezinvoltură și mai ales cu competență un osciloscop hipersensibil.

...Bramele de metal, de-o anumită greutate și lungime, pătrund fără încetare marile cuptoare electrice. O temperatură uriașă, de mii de grade, le înmoaie, transformându-le într-o pastă semilichidă ce, o dată eliberată din sus-amintitele cuptoare, aleargă, covor incandescent, pe trenul laminare spre a fi prelucrate în fel și clipă de uriașele caje. Un zgomot de tunet înțeste fulgerătoarea alunecare a masei de oțel și un nor de abur în care se distinge flăcări albastre se naște din fiecare trecere a metalului prin cilindrii uriași ai cajei. Cincizeci de secunde..., un minut. Prelucrarea lingoului s-a terminat. Pe trenul de minare se îngrămădesc alte și alte table de oțel finisate.

Nu știu un alt loc unde metalul să producă o impresie atât de extraordinară de forță ca aici, la laminorul de tablă grosă din cadrul Combinatului siderurgic-Galați. Metalul, sub forma unor mașini de-o forță fantastică, fasonând metalul brut cu dezinvoltura cu care gospodina întinde și răsucește coca. Impresia de forță sporește, având vedere că mașinile acționează aparent sigure, ca niște organisme vii. De fapt, acest complex care este laminorul de tablă grosă este comandat de la distanță, din cabinele căror dotare cu tot felul de manete, butoane, ecrane luminoase îți poate sugera orice, un interior de avion supersonic, o pildă, dar în nici un caz vechea și tradiționala imagine a laminării oțelului. Și nu de mirare. Laminorul de tablă grosă, a cărui activitate neîntreruptă am căutat să o evocăm succint mai-nainte, se numără în ora actuală printre cele mai moderne din lume. Activitatea sa, complet automatizată, de un mare randament și eficiență, sugerează cred, cum nu se poate mai bine înaltul nivel atins de metalurgia noastră, și-n general permanenta dezvoltare și modernizare a industriei românești. De aceea, nimic surprinzător, în continuare, că aici, în cadrul de mare performanță tehnică, undă fiecare secundă înseamnă practic obținere unor noi cantități de tablă grosă prelucrat ireproșabil (să adăugăm pentru precizări că laminorul dat în funcțiune în 1965 produce în prezent circa 700 000 tone tablă grosă anual, urmînd ca în anul 1971 să producă un milion de tone), acțiunea vizînd un mai rațional și echitabil raport între producție și retribuție a început mai devreme ca-n altă parte. Într-adevăr, la laminorul de tablă grosă noul sistem de salarizare, moment de importanță fundamentală, menit să stimuleze energiile, să recompenseze cît mai echitabil cantitatea și calitatea efortului depus, a intrat în aplicare începînd cu decembrie 1969. O perioadă de timp nu prea îndelungată, dar suficientă pentru a ilustra cît de oportună, de eficientă a fost hotărîrea sus-amintită.

— A fost o cît se poate de binevenită confirmare a muncii de calitate, a preocupării constante pentru ridicarea măiestriei profesionale — ne spune Constantin Dorin, șeful serviciului normare și salarizare din cadrul combinatului. Noul sistem de salarizare, care ține cont de calificarea, experiența și continuitatea în muncă a fiecăruia, este o demonstrație elocventă a spiritului de dreptate ce caracterizează societatea noastră socialistă. Faptul că fiecare este re-

Tabloul de comandă și ecranele fosforescente, atmosfera calmă, de-a dreptul de cercetare, par a nu avea nimic comun cu tumultul și dezlănțuirea mașinilor care fasonează oțelul dur. Și cu toate acestea de-aici, din sala de redresori nr. 1, se urmăresc toate mecanismele de laminare.

fost depășit cu 7,6%, la producția globală cu 3,7%, iar la producția marfă cu 3,6%. Productivitatea muncii pe salariat a crescut (datorită noului sistem de salarizare care duce la cointeresarea în muncă a tuturor) la 66 tone tablă în lunile ianuarie și februarie a.c., față de 57 tone tablă pe salariat, cât se obținuse în ultimul trimestru al anului trecut. Spuneam mai înainte că laminorul de tablă groasă de la Galați este la ora actuală unul dintre cele mai moderne din lume. O tehnică de înaltă clasă asigură automatizarea întregului proces de producere a tablei.

Comenzile sînt transmise din săli silențioase, perfect etanșe, cu alură de labora-

litatea să cunoască meseria în cele mai intime detalii. Acum efortul și perseverența sa au fost răsplătite din plin. Iar în sala de mașini nr. 3 care asigură toate comenzile laminorului (tăiatul, tratat și marcatul tablei), l-am întilnit pe electricianul Dumitru Cheran. Tehnician de bază al secției, cu 16 ani vechime în meserie. Prestigiul profesional a primit și în acest caz o confirmare, prin noua încadrare, care-i asigură un spor substanțial al venitului.

— Este unul din rezultatele foarte importante ale actualului sistem de salarizare — ne spune ing. Gheorghe Pechianu, șeful adjunct al secției de laminare. Anume, această logică și dreaptă diferențiere a veni-

Vechea noastră cunoștință, laminoristul Viorel Armașu. Calificarea sa superioară, experiența și continuitatea în muncă au fost apreciate într-un mod corespunzător în cadrul noului sistem de salarizare, ceea ce-i permite să realizeze un plus de câștig substanțial față de vechiul salariu.

în prezent în funcție de cât și cum se a dus la dinamizarea energiilor, la cea a unui spirit puternic de emulație. Tabelele sînt edificatoare pe multiple planuri. Un stimulent direct în creșterea producției și a salariului s-a dovedit a fi de pe acum, creșterea ponderii salariului în cadrul venitului total. De asemenea, în aplicarea noului sistem de salarizare se prevăd gradații și trepte în directă comparație cu calificarea fiecăruia, ceea ce asigură o mai echitabilă răsplătă a muncii, în timp obligînd. Așa, de pildă, în noul sistem de salarizare se prevăd sporuri importante pentru vechime și continuitate în muncă. Asta, cum am spus, reclamă stăruință și disciplină în muncă. La noi, în trecut, se făcea simțită pînă în urmă cu două luni o destul de accentuată fluctuație în salarii de muncă. Acest fenomen ducea la neîncrederea în procesul de producție, la menținerea unui nivel destul de scăzut al productivității muncii. Noul sistem de salarizare prevede pierderea treptelor de salarizare respective în caz de demisie, concediu și alte măsuri menite să întărească disciplina în muncă, au acționat cu tărie. Se face că în ultimele două luni numărul de întârzieri nemotivate a scăzut considerabil în comparație cu ultimul trimestru al anului trecut. Mai mult, de la aplicarea

noului sistem de salarizare nu s-a mai înregistrat în cadrul secției laminorului de tablă groasă nici o plecare!

În competiția, în cursa spre perfecțiune declanșată de recenta hotărîre, participă toate profesiunile, într-un armonios și impresionant efort colectiv. În laminor, alături de laminoriști lucrează electricieni, montori, mecanici etc. Eforturile lor conjugate au dus la rezultate de prestigiu. În comparație cu ultimul trimestru al anului trecut, se face simțită o reducere substanțială a timpilor accidentali, ceea ce a determinat o prelungire a duratei de funcționare a agregatelor. S-a înregistrat și o reducere a consumurilor energetice de circa 1 kW/oră la tona de laminat. Reducerea consumurilor de metal, preocupare constantă a laminoriștilor gălățeni, s-a materializat în acest an prin obținerea unei tone de tablă finită dintr-o cantitate de 1 199 t oțel, față de o cantitate de 1 205 t cât era necesară anul trecut pentru obținerea aceleiași tone de tablă. Unui neavizat diferența îi poate părea minimă. Raportînd-o însă la sutele de mii de tone de tablă produse anual în laminor, vom conveni că este vorba de una din acțiunile cu rezultate dintre cele mai impunătoare. Cifre de sinteză indică depășiri importante la principalii indicatori de plan. La laminare, planul pe primele două luni a

deosebit. 500 000 de componente electronice (transistoare, diode etc.) permit dirijarea ireproșabilă a agregatelor laminorului. Într-un asemenea univers hiperautomatizat care-ți evocă, fără exagerare, imaginile unui film științifico-fantastic, profesiunea de laminorist a suferit modificări profunde. La Galați, laminoristul s-a transformat într-un tehnician ce minuieste în cabine suspendate, deasupra cajelor, manete și butoane, urmărind ecrane fosforescente și oscilațiile acelor indicatoare. Munca fizică a fost înlocuită cu una de coordonare și control, cu o cunoaștere aproape inginerescă a tuturor mecanismelor agregatelor. Într-o asemenea ipostază de stăpîn absolut peste agregate a căror forță fantastică modelează în câteva secunde lingouri de oțel de o grosime de zeci de centimetri l-am întilnit pe laminoristul Viorel Armașu. În cadrul noului sistem de salarizare a obținut o retribuție mai corespunzătoare cantității și calității reale a muncii depuse. O binemeritată confirmare a experienței și calificării sale profesionale. A debutat în profesiunea de laminorist în 1952, la Hunedoara, unde a muncit pînă în 1965, cînd a fost transferat la Galați. Aici, «nou-născutul», laminorul de tablă groasă, impunea cunoștințe pe măsură. A urmat cu alți colegi cursuri de specializare în țară și străinătate, cursuri care i-au dat posibi-

litățile în funcție de calificare. Efectul este dintre cele mai salutare. Un spirit de emulație se face simțit între toate categoriile de muncitori, fiecare tinzînd să lucreze mai bine, mai exigent. Ceea ce, evident, duce atît la sporirea veniturilor fiecăruia, cît și la îndeplinirea sarcinilor de plan ale întregii secții.

Fără-ndoială, este dificil să analizezi într-o succintă trecere în revistă toate consecințele rezultate din punerea în aplicare a unei hotărîri de o atît de mare însemnătate, consecințe ce se vor face simțite cu și mai mare acuitate în perioada imediat următoare. Se simte însă de pe acum peste tot, și mai ales acolo unde noul sistem de retribuție a intrat în vigoare mai de mult, acea impulsivitate, acea dinamizare a forțelor, detectabilă în mai buna organizare a producției și muncii, în declanșarea inițiativelor creatoare. În perimetrul celor 13 hectare populate cu agregate dintre cele mai complexe, cît măsoară laminorul de tablă groasă gălățean, această concentrare permanentă a energiilor este cît se poate de vizibilă.

O mie de muncitori de înaltă calificare stăpînesc și obligă mașinile să producă mai mult și mai bine, într-o permanentă și pasionantă competiție a perfecționării tuturor și a fiecăruia.

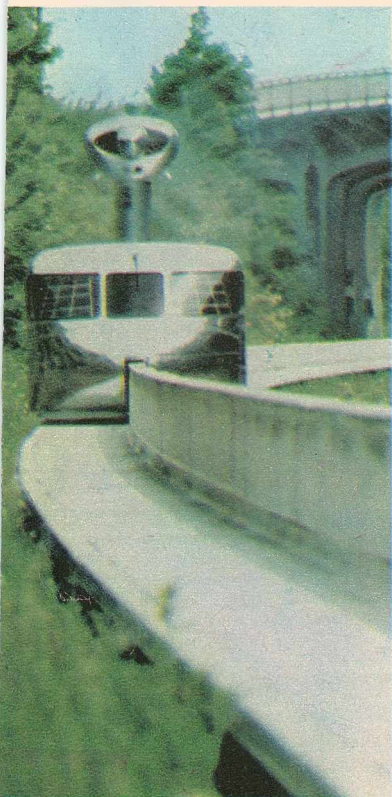

„RECIDIVIȘTI” LA CUPA MONDIALĂ

Despre strălucita performanță a echipei masculine de handbal s-a scris și s-a spus aproape tot. Redacția noastră socotește că aceste trei imagini color, primite cu oarecare întârziere de la un corespondent parizian, vor unge pe suflet pe toți cei ce în memorabila zi a finalei și-au sincronizat răsufierea cu cei care pe teren au luptat pentru victoria finală.

Fotografii de Pierre BOUHIN

Lângă Paris se experimentează cu succes un nou tip de aerotren, proiectat de inventatorul Jean Bertin. Noul mijloc de locomotivă își merită pe deplin numele. Nu numai pentru că datorită pernei de aer el nu atinge șina în timpul mersului — propulsia fiind asigurată de o elice — ci și pentru că realizează viteze «aeronautice»: peste 300 km/h.

Și fiindcă tot am atins problema transportului viitorului (foarte apropiat!), iată și macheta noului avion Lockheed L-500, care va putea găzdui în uriașul său pinte... 64 de automobile. Acest adevărat tren zburător urmează să intre în funcțiune prin 1972.

◀ un avion terestru și un tren aerian

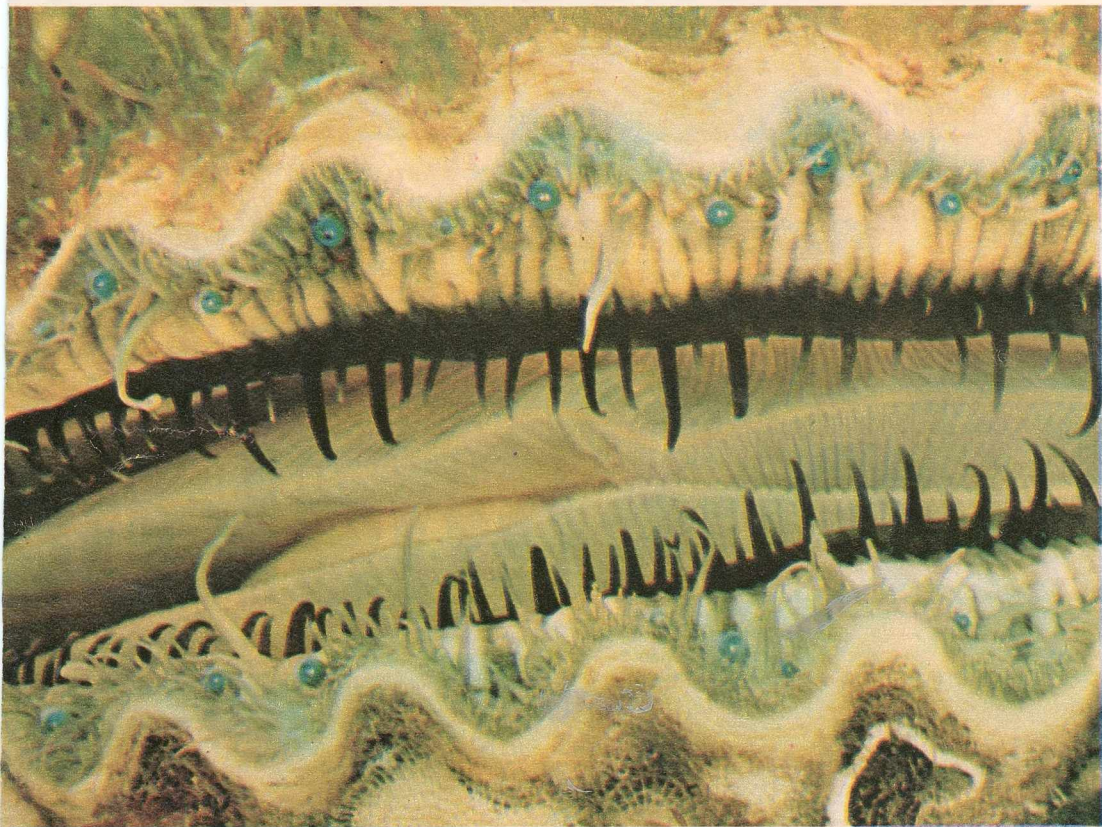

▶ ați mai văzut un asemenea porumbel?

Puțin probabil. Căci ar fi trebuit să vă deplasați pînă în Noua Guinee, unde trăiește pasărea goura. Cu cei 70 cm ai săi în lungime ea este cel mai mare porumbel din lume — și probabil și cel mai frumos. Judecați și dv...

Această fotografie a fost făcută nu demult lângă localitatea Leida din Etiopia și ea înfățișează una din cele mai distrugătoare armate pe care le cunoaște istoria omenirii: lăcuste «în marș». Vegetația luxuriantă este devorată în câteva clipe de nesățioasele insecte, a căror prezență nefastă o semnalează documente din cele mai vechi timpuri. În mormintul faraonului Haremhab este desenată o lăcustă cășărată pe o floare de papirus, pe care o devorează. Acum 35 de secole...

▶ dansul morții

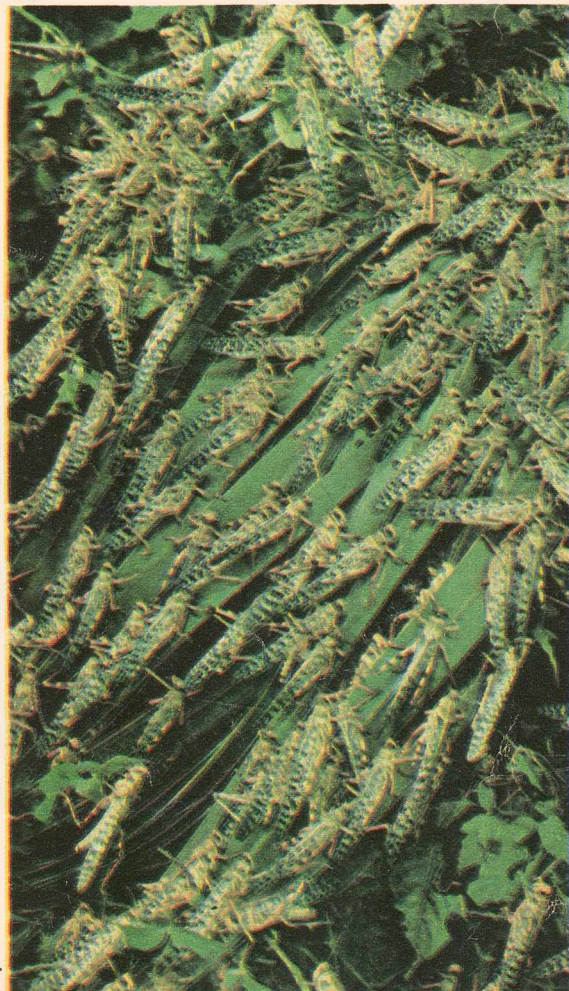
▶ ochi albaștri, ochi albaștri...

O expediție științifică sub egida prestigioasei reviste «National Geographic» a efectuat această fotografie tulburătoare a unei viețuitoare din Oceanul Atlantic, Argopecten irradians. Punctele albastre mobile se aseamănă, în mod straniu, cu o «garnitură» de ochi. Asemănarea nu este fortuită: sint ochi în toată regula, înzestrați cu nerv optic, retină și toate celelalte. Neobișnuita «aparatură» optică, de o excepțională mobilitate, avertizează cu promptitudine pe posesorul ei de apropierea dușmanului, din orice direcție s-ar ivi.

O imagine insolită a unei roci lunare. Firește, ceea ce atrage atenția din primul moment este coloritul viu, «fastuos», am putea spune. Or, știut este că rocile selenare aduse pe pământ de cosmonauți — inclusiv cea recent expusă în sala Dalles din București — nu aveau această caracteristică. Explicația: fotografia a fost realizată de specialiștii NASA cu lumină polarizată. Firește, ei nu urmăreau simple efecte coloristice ci o mai bună studiere a prețioaselor eșantioane.

«Textura» rocii — care conține minerale terestre, însă în altă concentrație decît pe pământ: ilmenită (negru), piroxen (purpuriu, galben și albastru) etc. — indică geologilor că roca topită s-a răcit rapid pe solul lunar, dar nu dă răspuns la întrebarea fundamentală: «topitura» inițială rezultă dintr-un fenomen vulcanic sau din ciocnirea cu un meteor?

▶ un „tehnicolor” puțin obișnuit

Centenarul nașterii lui Vladimir Ilici Lenin prilejuește în Uniunea Sovietică, precum și în lumea întreagă, o largă și emoționantă evocare a vieții și activității genialului gânditor și militant revoluționar. Între locurile unde a trăit și lucrat Lenin, cătunul Șușenskoe — unde s-a aflat în timpul exilului siberian — se situează printre cele mai marcante. Fapt ilustrat și de transformarea sa într-un veritabil complex muzeistic, despre care relatăm în aceste pagini cititorilor noștri, prin intermediul corespondenței speciale și fotografiilor primite de la Moscova.

Răspunzînd la chestionarul difuzat printre delegații la Congresul al X-lea al Partidului Comunist, Vladimir Ilici Lenin înscria drept loc al muncii revoluționare în perioada anilor 1897-1900: «Siberia (gubernia Enisei)». Aci, în satul Șușenskoe, s-a aflat la sfîrșitul secolului al XIX-lea, ca deportat politic, marele conducător al revoluției, V.I. Lenin. Din mai 1897 și pînă în iulie 1898 el a locuit în casa țăranelui Zîrianov, iar apoi, după venirea Nadejdei Konstantinovna Krupskaia, în casa țărăncii Petrova — pînă la 29 ianuarie 1900, cînd a expirat termenul deportării.

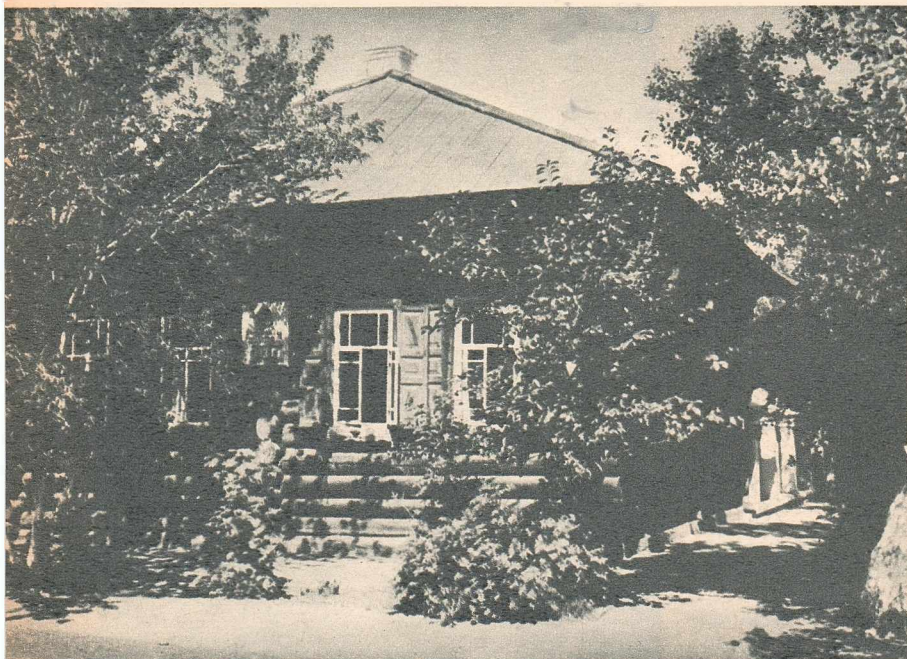
Deportîndu-l în Siberia pe Lenin, pe atunci în vîrstă de 27 de ani, autocrația țaristă voia să-i frîngă voința, să-l facă să renunțe la luptă. Dar și aici, în Siberia, Lenin și-a continuat activitatea revoluționară și științifică. Deși supravegheat de poliție, neavînd la îndemînă cărțile de trebuință, V.I. Lenin a făcut din acest sat pierdut din Siberia un centru al gîndirii și muncii revoluționare: timp de trei ani, de la Șușenskoe, Lenin a întreținut legături revoluționare în mod practic cu toate colțurile țării. Aici

O fotografie
a lui
V.I. Lenin
din perioada
1895-1896,
cînd a fost
arestat
și apoi
deportat
în Siberia.

SATUL ANILOR DE EXIL SIBERIAN

LENIN la Șușenskoe

▲ Casa țăranelui Zîrianov,
în care Lenin a locuit în perioada
mai 1897-iulie 1898.

▲ Camera de lucru
a lui Lenin
de la Șușenskoe.

fața casei-muzeu din Șuşenskoe, în fața căreia stă statuie în bronz.

a scris zeci de lucrări, terminînd totodată importanta carte «Dezvoltarea capitalismului în Rusia». Și tot în timpul exilului său la Șuşenskoe, Lenin a conceput ideea de a înființa un ziar politic pentru întreaga Rusie, care să unească în jurul său organizațiile și cercurile social-democratice răslețite, organizîndu-le într-un puternic partid al proletariatului de tip nou; ideea a fost concretizată ulterior în apariția «Iskrei» leniniste.

Marele Lenin cunoștea bine Rusia, în special provinciile ei răsăritene, el a studiat economia lor, a făcut două călătorii pe Enisei de la Krasnoiarsk la Minusinsk, a străbătut Siberia cu sania de la Șuşenskoe la Acinsk, a vizitat satele siberiene Ermakovskoe și Ivanovka. El a stat aproape două luni la Krasnoiarsk și aproape o lună la Minusinsk.

Toate acestea — perioada siberiană a vieții lui V.I. Lenin — își găsesc reflectarea în Muzeul memorial «V.I. Lenin» deschis la Șuşenskoe în 1938 și avînd drept nucleu casele lui Zîrianov și Petrova, unde s-a reconstituit mobilierul epocii și s-au adus obiecte personale ale lui V.I. Lenin și N.K. Krupskaja. În răstimp de 32 de ani, casa-muzeu a lui Ilici a fost vizitată de circa 2,5 milioane de excursioniști, nu numai din toate colțurile Uniunii Sovietice, dar și din cele mai diferite puncte de pe glob. Pe drept cuvînt se poate afirma că Șuşenskoe s-a transformat într-o universitate leniniană sui-generis.

«La cele 768 de exponate permanente ale muzeului — spunea directorul acestuia, Nikolai Gorodețki — în ultimii ani s-au mai adăugat peste 600 de piese. Sînt daruri făcute muzeului. În anul 1964, de ziua nașterii lui V.I. Lenin, noua uzină de aluminiu din Krasnoiarsk a dat prima șarjă. Din aceasta, comsomoliștii uzinei au adus un lingou de aluminiu la muzeul din Șuşenskoe. Un grup de tineri și tinere din Leningrad au dăruit muzeului un bust al lui Ilici din porțelan alb, lucrat de sculptorul Veniamin Pinciuk, autorul monumentului lui V.I. Lenin dezvelit la Kremlin în 1967 — anul celei de-a 50-a aniversări a Puterii Sovietice. Muncitorii de la întreprinderile din Volgograd au adus un pumn de pămînt din legendara Movilă a lui Mamai și o machetă a monumentului din orașul de pe Volga. De asemeni, un

grup de membri ai Asociației de prietenie coreeano-sovietice au donat muzeului cele 47 de volume ale Operelor lui V.I. Lenin în limba coreeană».

Sărbătorirea centenarului nașterii lui V.I. Lenin va fi marcată și prin extinderea acestui muzeu. Potrivit unei hotărîri a C.C. al P.C.U.S. și a Consiliului de Miniștri al U.R.S.S. a fost creată Zona memorială «Exilul lui Lenin în Siberia» — incluzînd și casa-muzeu «V.I. Lenin» din Șuşenskoe — care se va întinde pe o suprafață de 6,6 hectare și va înfățișa satul așa cum era el cînd a devenit locul de exil al lui V.I. Lenin. În afară de casele-muzeu, aici se vor mai afla 31 de case țărănești cu toate acareturile lor. Se vor aduce materiale istorice și etnografice care vor da o imagine a compoziției sociale, a felului de trai și a culturii populației din Siberia de sud, în special din satul Șuşenskoe. Zona memorială va mai cuprinde și locurile îndrăgite de Lenin din împrejurimile satului Șuşenskoe: «Colina de nisip», «Colina cocorilor», «Pădurea de pini», «Crîngul cu mesteceni», «Lacul Perovo».

«În fața istoricilor, etnografilor, arhitecților, cercetătorilor în domeniul artei care lucrează la realizarea muzeului-rezervație «Exilul lui V.I. Lenin în Siberia» — arată D. Sergeev, directorul Muzeului de stat de etnografie a popoarelor U.R.S.S. — s-a pus o sarcină grea și de răspundere: aceea de a restaura în întregime casele legate de viața și activitatea lui Vladimir Ilici la Șuşenskoe, de a înfățișa «pe viu» istoria deportărilor politice în Siberia — pentru că pe malurile râului Șușa au fost surghiuniți și decemбриștii (participanți la insurecția împotriva țarismului din 14/26 decembrie 1825), și participanții la insurecțiile poloneze, și mulți social-democrați.

Pînă în prezent, în raioanele Șuşenskoe și Ermakovskoe din ținutul Krasnoiarsk s-au strîns peste 3 000 de exponate. Un grup de oameni de știință din Leningrad a terminat restaurarea, sub aspect etnografic, a casei țăranului A. Zîrianov. Aici au fost adunate lucruri care i-au aparținut stăpînului casei. Ele au fost amplasate așa cum erau pe vremea cînd în casa lui Zîrianov a stat V.I. Lenin. Numai pentru această casă a fost nevoie să se caute și să se restaureze 369 de obiecte».

Correspondență specială
de la F. ANDREEV (A.P.N.)

Construcții noi la Șuşenskoe.

Timbru tipărit de poșta sovietică în 1955, la prilejul celei de-a 85-a aniversări zilei de naștere a marelui conducător al poporului sovietic: «V.I. Lenin printre țărani din Șuşenskoe».

O priveliște de bună seamă familiară lui Vladimir Ilici: Eniseiul trecînd prin dreptul satului în care s-au scurs trei ani de exil siberian al marelui conducător.

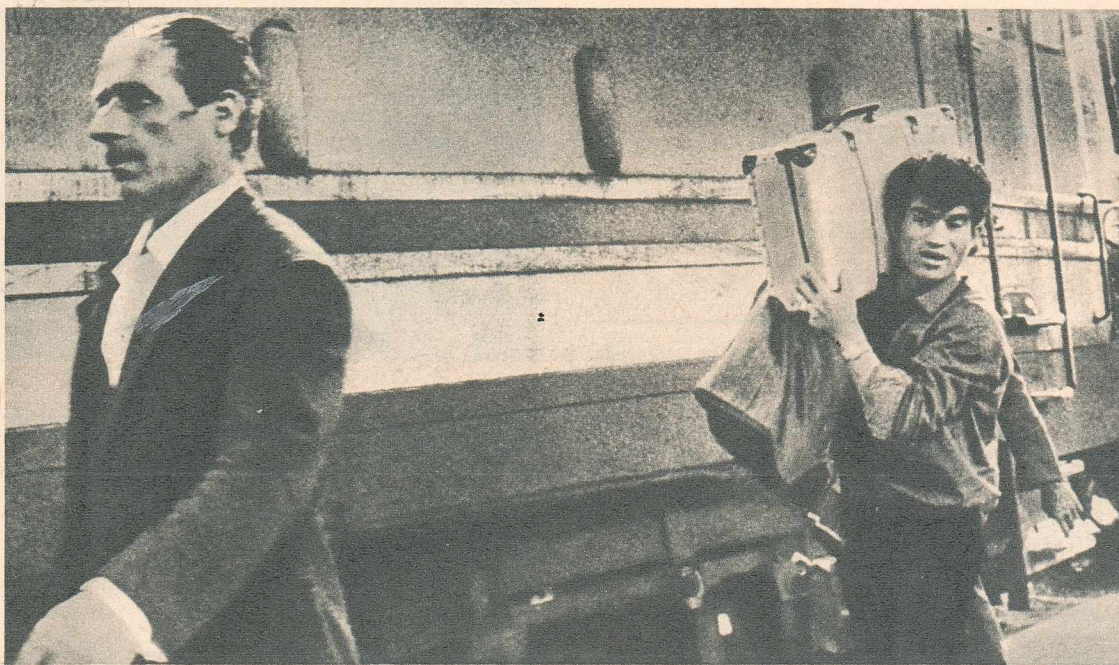
Emigrația muncitorilor cunoaște și o formă cotidiană: muncitorii din Lorena sînt transportați zilnic cu autobuzele la locurile de muncă din R.F.G.; ceea ce nu înseamnă însă că nu sînt considerați tot emigranți, mai ales în ce privește salarizarea.

EXODUL tragic

de Z. FLOREA

«Era un timp — scria un ziarist italian — cînd la oficiile poștale din sudul Italiei corespundența din și pentru Pennsylvania era infinit mai numeroasă decît cea cu Milano sau Torino; astăzi poștașul distribuie scrisori venite din localități elvețiene, vest-germane, belgiene...» Exodul muncitorilor și țăranilor care, sub amenințarea permanentă a șomajului și mizeriei, își părăsesc țările de baștină în căutarea unei vieți mai bune se manifestă și în alte țări capitaliste ale Europei. Ce îi așteaptă pe emigranți în țările «importatoare de forță de muncă», în ce măsură condițiile ce li se oferă corespund speranțelor lor, cine și cum se folosește de ei — iată întrebările cărora încercăm în paginile de față să le dăm un răspuns.

Într-una din zilele geroase ale acestei ierni, cinci sicrie erau scoase dintr-o casă dărăpănată de pe Rue des Postes, din suburbia pariziană Aubervilliers. Cinci oameni, patru senegalezi și un mauritan — toți muncitori imigranți — muriseră din cauza «insuficienței structurilor de primire», după cum suna versiunea oficială asupra tragicului accident. Ancheta stabilea că ei, și asemenea lor mulți alții, locuiesc cite 10—15 în camere neaerisite, încălzite cu cărbuni, și numai întîmplarea făcuse ca numărul victimelor să fie atît de mic.

Cîteva zile mai tîrziu, o altă sobă cu cărbuni încinși fumea într-o încăpere lipsită de ferestre în localitatea Villeparisis (departamentul Seine-et-Marne), și trei muncitori nord-africani erau salvați în ultimul moment grație îngrijirilor medicale. Chestionat de zariști, directorul departamentului pentru forța de muncă străină din Ministerul francez al Muncii, Michel Massenet, declara: «În orice moment ne putem aștepta la mai rău...»

«COMERȚUL DE SOMN»

Parizienii denumesc casele de raport închiriate muncitorilor străini «bidonvilles pe verticală». Dacă tradiționalele «bidonvilles» din carton și tablă au dispărut în bună măsură din Paris și din alte orașe vest-europene, au luat ființă în schimb așa-numitele «centre de primire», unde un loc într-o cameră cu paturi suprapuse costă cel puțin o cincime din cîștigul realizat de imigrantul necalificat. «Specula cu somnul» — cum a denumit-o presa franceză — s-a transformat într-o afacere pe scară largă, avînd drept obiect o bună parte din cei 50 000 de africani pripășiți în capitala Franței în căutare de lucru; și nu numai pe ei...

Numărul muncitorilor străini care lucrează în Franța se apropie de trei milioane. Ei sînt împărțiți, după proveniența lor, în două mari categorii — cei sosiți «spontan», adică fără forme de angajare și, în consecință, obligați să accepte orice muncă, cu orice salariu, și cei recrutați de Oficiul

național al imigrației (ONI), prin reprezentanțele acestuia în toate țările exportatoare de forță de muncă. Muncitorii veniți prin intermediul ONI sînt obligați să plătească cotizație, motiv pentru care mulți încearcă «să se descurce pe cont propriu. Patronii, la rîndul lor, nu vor să aibă de face cu ONI, care le impune anumite obligații, preferînd să angajeze direct. O cifră elocventă: în 1969, din cei sosiți în căutare de lucru în Franța, 82 la sută erau «spontani» în timp ce cu patru ani în urmă numărul lor nu trecea de jumătate.

Accidentele recent produse în Franța au atras o dată în plus atenția opiniei publice asupra situației imigranților care lucrează în diferite țări vest-europene — africani, spanioli, portughezi, italieni (în special din Mezzogiorno turci — asupra condiției grele a celor care, părăsindu-țara în căutarea unui loc de muncă și cu speranța că vor reuși să-și întrețină familiile rămase acasă, nu găsesc decît deziluzii.

MIGRAȚIA... INTERNĂ

Din studiile efectuate de Comisia economică a O.N.U. pentru Europa reiese că, datorită decalajelor dintre ritmul și nivelul de dezvoltare al diferitelor state occidentale, există, în materie de forță de muncă, țări permanent exportatoare — Finlanda, Grecia, Irlanda, Italia, Portugalia, Spania, Turcia — și țări importatoare, ca Belgia, Elveția, Franța, Olanda, R.F.G. Nu există până în prezent nici o reglementare în sensul stabilirii unor drepturi de care să se bucure emigranții și nici mijloace de supraveghere a respectării unor norme elementare în ce privește condițiile lor de trai.

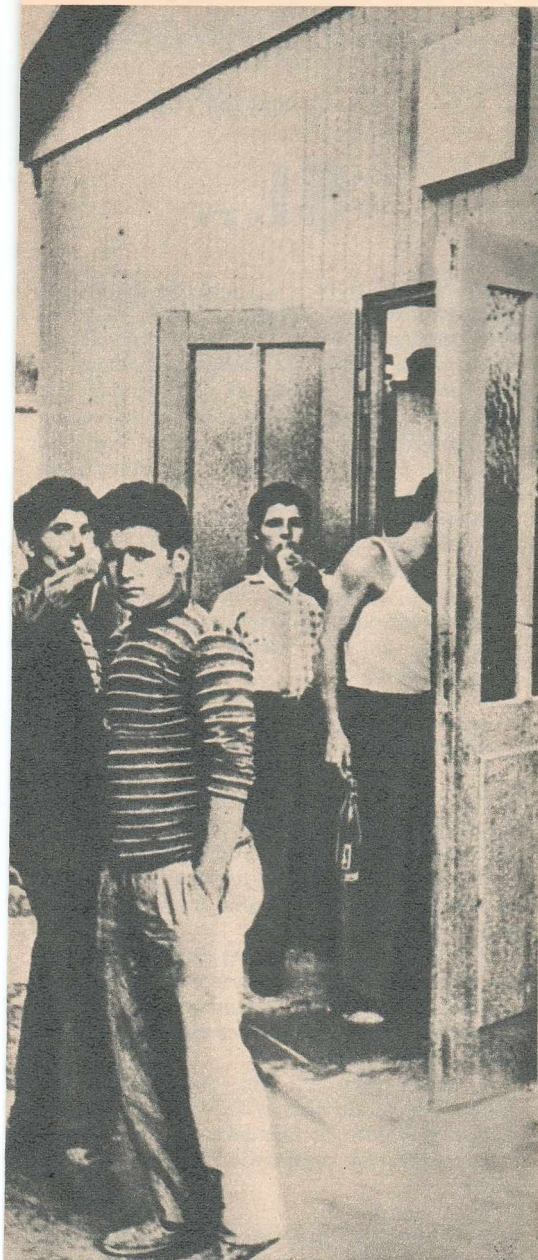
Emigrarea surplusului brațelor de muncă din agricultura unor țări este menită să reducă — cel puțin temporar — șomajul, dar cum cei ce pleacă «să caute de lucru» sînt de obicei oameni în plină capacitate de muncă, se înregistrează în țările exportatoare — ca un corolar — «o îmbătrînire forțată a structurii populației». 90 000 tineri între 14 și 25 de ani părăsesc anual Italia, fapt calificat în cadrul unor dezbateri parlamentare ca «o pierdere ireparabilă». Ei iau drumul străinătății pentru a nu îngroșa armata șomerilor, al cărei efectiv nu scade în ultimii ani sub 600 000... Dar aceste cifre nu reflectă decât parțial frământările sociale legate de migrația forței de muncă italiene. În această or-

dine de idei, nu trebuie uitată migrația internă tradițională din sudul răsărit spre nordul industrializat. Cu toate eforturile remarcabile pentru dezvoltarea Siciliei și a celorlalte regiuni meridionale, sudului nu-i revine, în cadrul venitului național al Italiei, mai mult decît un sfert. Consecința este că, deși într-o măsură mai mică decît în anii precedenți, exodul spre nord în căutare de locuri de muncă în industrie a continuat și în 1969. Iar problemele de ordin social legate de fluxul continuu sud-nord — de la cazarea nesatisfăcătoare pînă la solicitarea unor locuri de muncă permanente — sînt la fel de dificile ca și cele create de migrația peste hotare.

Majoritatea celor ce bat la «porțile speranței» — cum sînt denumite ironic birourile de angajare a muncitorilor străini — au de făcut față unor realități dure. Forța de muncă migratoare îndeplinește rolul de masă de manevră pentru un anumit tip de «reglaj fin» al politicii economice. «Egalizarea» între statele în care șomajul devine îngrijorător și cele în care se resimte «o foamă» de brațe de muncă se face în fapt pe spinarea emigranților.

UN PARADIS ILUZORIU

În Tratatul de la Roma, care consfințește crearea Pieței comune, se proclamă, prin articolul 48, «libertatea de

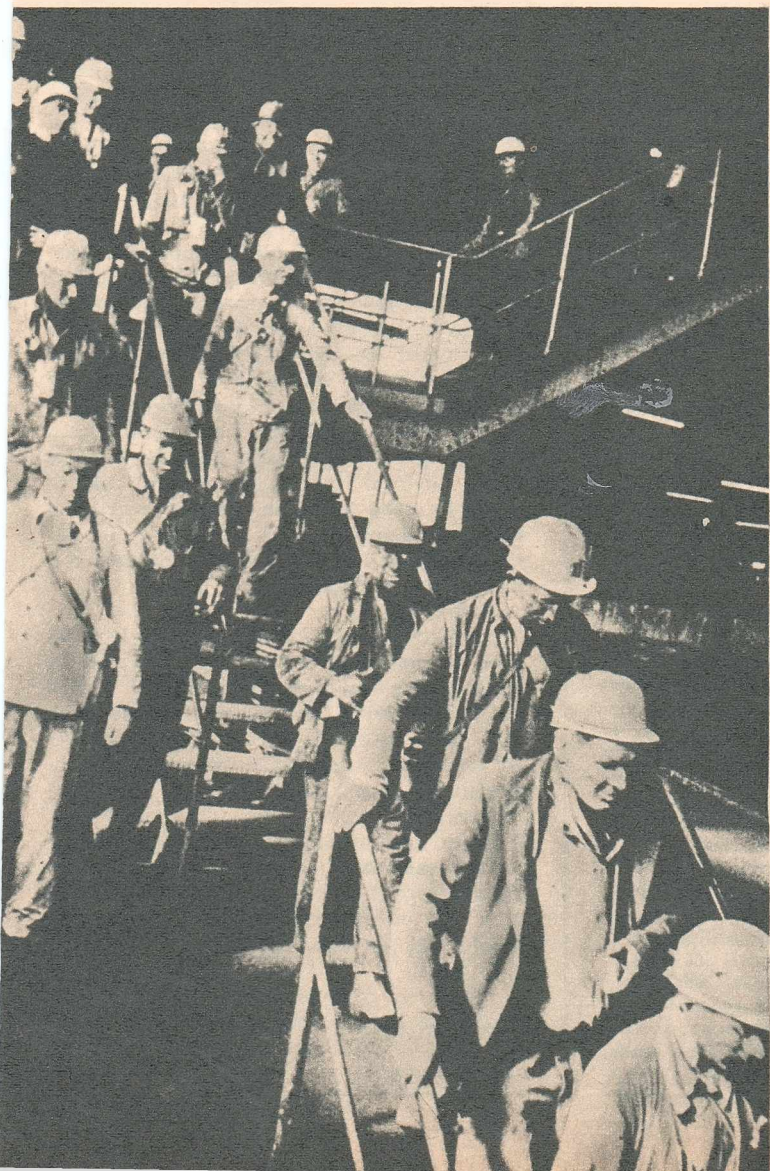

◀ Priviri care spun totul: despre speranțele înșelate, despre dorul de ținuturile natale și de cei dragi de acasă, cărora nici măcar nu le pot trimite banii în care-și puseseră nădejdea.

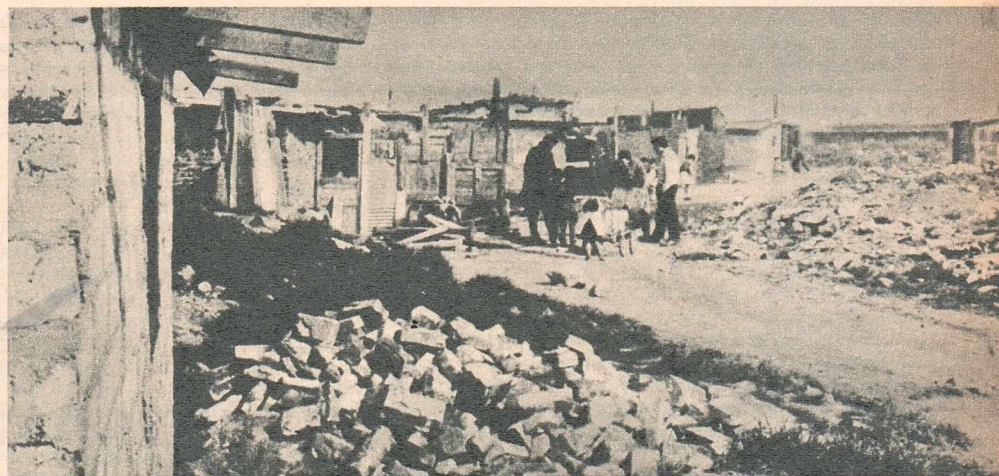
◀ Primul contact cu realitățile dure ale emigrației (într-un lagăr pentru muncitori străini din Elveția).

◀ «Specula cu somnul»: numai pentru dormit într-o cameră cu paturi suprapuse muncitorul străin plătește, fie în R.F.G. (în fotografie, la Frankfurt), fie în Elveția, fie în Belgia, fie în Franța, aproximativ o cincime din câștig.

◀ Cu un geamantânaș, două miini apte de muncă și un pic de nădejde în suflet, către «porțile speranței», care pînă la urmă se dovedesc un fals miraj.

▲ Apariția «bidonville-urilor pe verticală» n-a dus la dispariția totală a bidonville-urilor pe orizontală în Franța, de pildă (în fotografie: la Joinville-le-Pont).

◀ Mulți dintre cei ce coboară în adîncul minelor din Ruhr sînt muncitori din rîndul emigranților; ei constituie doar mina de lucru ieftină pentru muncile cele mai grele.

deplasare a forței de muncă». Cum se aplică în realitate acest «drept de a munci acolo unde se poate beneficia de salarii mai ridicate»? Noii veniți sînt în majoritatea cazurilor obligați să accepte munca cea mai grea și mai prost plătită. Constrîngerea este, în primul rînd, de ordin economic. Circulația liberă a forței de muncă, departe de a reprezenta o cucerire socială, este de fapt un avantaj acordat marilor întreprinderi, libere să «descongestioneze» piața muncii, adică să aleagă pentru angajare pe aceia care acceptă condițiile cele mai dezavantajoase.

În programul politicii economice pe termen lung, elaborat de Comisia Pieței comune în martie 1968, se aprecia că sînt necesare «eforturi menite să adapteze potențialul de mîină de lucru, nu numai la necesitățile globale ale economiei, ci și la cele ale fiecărui sector, adică să corecteze disparitățile structurale care pot subzista între cerere și ofertă sau, mai bine încă, să prevină apariția lor».

...Piața comună primește, potrivit acordului de asociere cu unele țări africane, orice muncitor din aceste țări, care

Și...

Cum de-a ajuns așa, cum de-a ajuns să gîndească într-un asemenea mod, nu știu. Dar ceea ce te doare pînă la revoltă este că el nu-și dă seama, nu vede, considerînd că așa cum trăiește e bine, că ceea ce face el e bine, că toți oamenii care suferă din cauza lui își merită soarta, pentru că, la urma urmei, față de ei el nu a avut decît o atitudine justă, principială.

Și pentru el totul e bine.

A început cu un prieten, cu cel mai bun prieten al său. L-a făcut praf într-o ședință, «pe chestii de morală», cum spunea un participant, insinuînd printre altele că din provincie ar veni din cînd în cînd nevasta nu știu cui, și că el...

Și prietenul a primit un vot de blam cu avertisment. El s-a ales cu titlul de «om combativ» și a crescut o treaptă.

Și a văzut că merge, și a constatat că se poate, că este posibil, că prietenul, chiar dacă s-a supărat puțin la început, i-a rămas prieten, că nimeni nu l-a arătat cu degetul.

Și a văzut că strădania nu rămîne zadarnică și aduce, la început puțin, după aceea mai mult, dar aduce.

După care a luat-o metodic, formîndu-și cu vremea un adevărat sistem înregistrat pe scoarța lui cerebrală cu puncte și subpuncte, imprimat adînc pînă la imposibilitatea ștergerii.

1. Ca să urci, nu face nimănui nici un bine. Facerea de bine e o depunere care nu aduce dobîndă ci pierdere.

Și s-a ținut de cuvînt. Cu tată-său, cu frate-său...

Și a urcat.

2. Excesul de critică nu face plăcere (și nici impresie prea bună) nici în sus și nici în jos. În sus se poate ușor ajunge la concluzia că vrei să golești un fotoliu, și atunci, tot atît de ușor, devii un om care ponegrește realitatea, nu vede pădurea de copaci, este negativist și pînă la urmă rău intenționat. Ce-ți trebuie?! În jos, ești mirosit imediat că vrei să urci, ori te taxează iremediabil de idiot și atunci, iarăși, adio carieră. Cu critica trebuie să umbli cu grijă, ca pe sîrmă. Altfel, îți rupi gîtul sigur. Pentru că, oricîtă dreptate ai avea, dacă nu știi cum să critici, mai bine taci.

Trebuie să știi cînd să pui problema, cum să pui problema. Și în această privință pe scoarța lui cerebrală era riguros notat: dacă intenționezi să critici pe cineva de sus, într-o ședință, și este bine s-o faci din cînd în cînd, atunci fă în așa fel încît cel ce va conduce adunarea să afle din timp că tu ai avea ceva de spus și lasă-te rugat de citeva ori pînă să iei cuvîntul. Înainte de a vorbi, uită-te atent în ochii celui pe care-l vei critica, făcîndu-l să înțeleagă că tu nu ai vrut, dar că ai fost pus în situația să... după care zi-i. Tu rămîi un om just, iar el...

Și crești.

Dacă critici o stare de fapt, o situație generală, nu uita să te incluzi și pe tine. Cu cît situația este mai îndepărtată și mai străină de preocupările tale, cu atît consideră-te mai răspunzător. Și invers. Face impresie. Iar tu ai nivel autocritic și un dezvoltat sentiment al responsabilității.

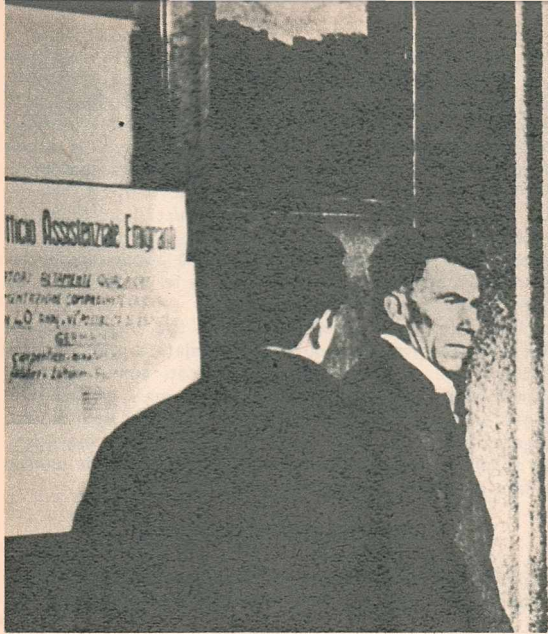
Și crești.

În jos, critica trebuie să fie aspră, răspunderea neapărat colectivă; nu numi o anumită persoană, oricît de mare și evidentă ar fi vina ei. Nu ai nimic de cîștigat. E sub nivelul tău de salarizare.

Și crești.

Pentru că toți cei pe care nu i-ai criticat și care se știau cu musca pe căciulă te vor susține. Dar nu numai ei.

Și tu crești.

exodul tragic

Adesea, frontiera elvețiană fiind închisă pentru emigranții italieni, aceștia sînt siliți să se înapoieze la Milano, de unde, dacă la oficiul pentru emigranți au norocul să afle că meseria lor se caută în R.F.G., pot pleca într-acolo.

se înscrie în batalioanele forței de muncă ieftine. În diverse porturi vest-europene acostează săptămînal curse venite din Africa: din cală apare coloana celor în căutare de lucru. Cînd au plecat din satul african originar, li s-a sugerat imaginea «paradisului european» ce îi așteaptă, dar începînd chiar cu zilele petrecute pe vapor ei sînt puși în fața altei realități. Un reporter compara călătoria celor ce caută de lucru cu cea a sclavilor în lanțuri, scoși cu forța, în secolele trecute, din Africa pentru a lua drumul Americii — cu singura deosebire că cei de astăzi nu au cătușe...

O anchetă sociologică atrăgea atenția asupra neajunșurilor cărora sînt nevoiți să le facă față cei care, părăsind viața patriarhală de la marginea junglei, intră direct în trepidația metropolei. Nivelul sensibilității la tuberculoză, de pildă, este de 150 ori mai ridicat decît cel al locuitorilor orașelor europene. Tentativa de a locui împreună trebuie, potrivit aceleiași anchete, să amintească, fie și simbolic, de așezarea tribală pe care au părăsit-o. În noua viață a participanților la acest mare exod al secolului nostru intervin și momente tragicomice: la sediul unei bănci pariziene se prezintă un grup de 10—12 africani care cer să li se deschidă un cont curent pentru a trimite acasă laolaltă ceea ce cîștigă, dar după euforia momentului în care se văd titularii unui cont la bancă trec șase luni sau un an fără ca vreunul să izbutească să economisească ceva... Este consecința unui adevărat dumping ad-hoc de brațe de muncă ieftine.

TURNURILE LUI BABEL

...În gara Düsseldorf există un centru de primire a muncitorilor străini. Deasupra sălii, afișe scrise în citeva limbi promit imigranților asigurarea unor locuri de muncă. Deși conjunctura economiei vest-germane îngăduie îndeplinirea unor asemenea făgăduieli, există însă riscul permanent ca imigranții să fie primii concediați și, din cei peste un milion de muncitori străini care lucrează în R.F.G., numai anul trecut aproximativ 150 000 s-au înapoiat în țările de origine.

Deoarece sentimentul dezrădăcinării își pune inevitabil amprenta asupra noilor veniți, ceea ce are repercusiuni asupra capacității lor de muncă, centrele de primire le asigură unele înlesniri, cum ar fi, de pildă, vizionarea săptămînală a unui film vorbit în limba țării de baștină. Bunele intenții exprimate în acest gest nu compensează însă nici pe departe dificultățile întîmpinate de muncitorii străini. Printre ele se numără și faptul că, de regulă, imigranții nu cunosc limba țării în care au venit. Pe Adenauer Alee din Bonn, principala arteră a capitalei vest-germane, și pe șantierelor noilor clădiri de beton și sticlă lucrează constructori proveniți din diferite țări. Adeseori aceste adevărate «turnuri ale lui Babel» trec prin momente critice din pricina lipsei posibilității de comunicare. Izolarea fortuită a muncitorului străin are repercusiuni și asupra copiilor lui. Misiunea catolică italiană din R.F.G. atrăgea atenția asupra soartei celor 50 000 de copii italieni veniți cu părinții lor, angajați temporar în orașele vest-germane. Faptul că nu li s-au creat condiții pentru a fi încadrați în vreo formă de învățămînt îi condamnă la analfabetism, transformîndu-i într-o forță de muncă suplimentară și ieftină. Au fost semnalate mai multe cazuri cînd copii de 12—14 ani lucrau (bineînțeles cu o salarizare mult inferioară mediei) fără să fi prezentat la angajare certificatul de absolvire a vreunei școli, așa cum prevede legislația în vigoare.

Printre aspectele cele mai revoltătoare ale folosirii forței de muncă străine se înscrie și o afacere în stil mare legată de

«subînchirierea» muncitorilor străini. Pe baza unor contracte între birourile de plasare și diferite firme, salariile sînt virate în contul bancar al biroului care, la rîndul lui, le achită celor în drept. Operațiunea se desfășoară, aparent, corect, dar nici biroul, nici firma nu plătesc impozitul convenit pe mîna de lucru și, bineînțeles, nici asigurarea necesară fiecărui salariat în caz de boală. Imigrantul este, datorită acestei combinații, privat de concediul de odihnă anual, de ajutorul de boală etc. Specialiștii au calculat că biroul «economisește» astfel din salariul fiecărui muncitor cite 2 000 de mărci vest-germane anual. Sindicatele au protestat împotriva acestui «comerț cu sclavi», dar în cadrul unui proces răsunător instanța de judecată nu le-a dat cîștig de cauză, apreciînd că «revinzarea» forței de muncă nu încalcă cu nimic legalitatea.

PE CE CONTA PATRONATUL

Existența precară impusă forței de muncă migratoare — evaluată de statisticile ONU la cinci milioane de persoane numai în Europa — trezește îngrijorare și în țările importatoare, care la rîndul lor trec periodic prin momente de recrudescență a șomajului. De vreme ce există un surplus de forță de muncă care nu-și găsește utilizarea, apare necesară organizarea unei apărări contra «inundației străine» care ar putea avea efecte defavorabile asupra dezvoltării economice.

Poliția din Copenhaga a cerut revizuirea condițiilor în care se acordă viza de intrare în Danemarca muncitorilor străini. Odinioară, pentru obținerea acestei vize era suficientă prezentarea unui bilet de reîntoarcere în țara de origine. Poliția daneză a preconizat introducerea «metodei suedeze», aplicate de guvernul de la Stockholm, în baza căreia solicitantul unei vize urmează să prezinte o dovadă scrisă din care să reiasă că este angajat pe un termen fix la o întreprindere în țara respectivă. Măsuri similare s-au luat și în alte țări «importatoare de forță de muncă».

Pe de altă parte însă patronatul se sprijină pe prezența muncitorilor străini în cazurile de conflicte cu propriii muncitori, greve etc. Dar, după cum demonstrează un caz recent, asemenea calcule nu dau totdeauna rezultatul așteptat. În bazinul minier din provincia belgiană Limbourg greva s-a prelungit — după cum se știe — șase săptămîni. Administrația minelor conta pe faptul că 70 la sută din cei 20 000 de greviști erau imigranți — italieni, greci, turci, algerieni — și, deci, nu dispuneau de mijloace egale cu cele ale muncitorilor belgieni pentru a-și apăra punctul de vedere. Iată cum descria un corespondent al săptămînalului britanic «The Economist» situația imigranților din Limbourg, după declararea grevei: «Mulți dintre ei, în special cei din țările calde, nu mai sînt nici măcar în stare să se înapoieze acasă din pricina bolilor de plămîni contractate în subteran, iar una din cele mai răspîndite plîngerii este îndreptată împotriva lipsei de omenie manifestate de corpul medical al companiilor miniere. Imigranții nu sînt organizați și nivelul scăzut al solidarității, după începerea grevei, arată cît de dificilă este situația lor». Totuși, greva de la Limbourg a infirmat în cele din urmă speranțele patronatului, care miza în bună măsură pe disensiunile din rîndul greviștilor: rezistența prelungită a dus la obținerea satisfacerii parțiale a revendicărilor. În ciuda condițiilor lor precare, muncitorii străini nu s-au dovedit o unealtă docilă în mîinile patronatului. Se conturează deci o solidaritate care — sub presiunea ofensivei patronale — tinde să se organizeze. Este răspunsul demn și hotărît al celor ce au de înfruntat soarta forței de muncă migratoare.

de Valeriu CRISTEA

VERONICA MICLE:

POEZII

Veronica Micle! Subiect predestinat par-
că evocărilor sentimentale, prilej de pioa-
se dar nu o dată stingăce caligrafieri,
confințit prin tradiție, de care noi nu
vom profita. Prea au fost exploatate din
plin de atîția, ultimul dintre ei fiind pare-se
harnicul cercetător literar Augustin Z.N.
Pop, alcătuitorul, merituos de altfel, al
recentei ediții, în a cărei *prefață*, pe
deasupra, citim textual: «Cercul *Junimea*
s-a opus ostentativ la căsătoria lui Emi-
nescu cu Veronica Micle, proiect care
corespundea dorinței amîndurora...»; sau:
«Tot ea (Veronica Micle — n.n.) îi închină,
în 1885, cînd poetul continua să fie neîn-
țeles, prigonit și lăsat să se stingă în sufe-
rință și mizerie de către burghezo-mo-
șierime...».

Nu este nici în căderea, nici în puțința
noastră (și în nici un caz aici) de a stabili,
deromanțînd o poveste de dragoste, ade-
vărul adevărat cu privire la sentimentele
Veronicăi Micle față de Eminescu, inten-
sitatea și constanța lor reală, și cu atît mai
puțin de a deduce de aici calitatea exactă
a omului. Solidară în moarte cu poetul
(se știe că a murit în același an, 1889, la
4 august), Veronica Micle se înobilează
prin acest sincronism al extincției și,
pornind de aici, îi putem atribui cu titlu
de ipoteză cele mai înflăcărâte și înalte
simțăminte. Problema abia acum se deschi-
de. Căci dacă acceptăm că a nutrit cu
adevărat, cum lasă să se înțeleagă, o mare
dragoste, cu cît mai dezamăgitoare îi sînt
versurile! Edgar Poe vedea poezia (auroră
boreală a unui climat sentimental polar)
ca o cristalizare în cuptoare reci; dar și
situația inversă e posibilă: furnalele incin-
se ale simțirii produc adeseori numai
rebuturi. Cu sentimente sublimite se poate
face, din păcate, și maculatură. Chiar
Isolda ca poetă a propriei sale iubiri ar
putea fi numai o biată versificatoare. Pe
lîngă marii poeți ai cuvîntului există și
mari poeți ai tăcerii, genii ale euforiei
interioare sau ale plînsului secret, inco-
municabile. Pentru aceștia din urmă *mani-
festarea* e o explozie care urîțește și
distruge: suava prințesă din poveste se
transformă într-o broască repulsivă. Con-
siderată în ipostaza de amantă ideală,
Veronica Micle ar reprezenta ca poetă
drama exteriorizării.

Pe de altă parte, cazul ei ca scriitoare
reconfirmă (pentru a cîta oară?) că lite-
ratura nu e un domeniu al duioșilor.
Relația de afecțiune în eros se transformă
într-un raport de ferocitate în artă. Emi-
nescu ca poet o devoră pe poeta care emi-
nescianizează. Atras irezistibil, minuscu-
lul meteorit se izbește de masa enormă
a planetei cu numele Eminescu și se sfă-
rimă. În cîteva din poeziile sale vindica-
tive Veronica Micle imaginează diverse
modalități pedepsitoare. Marele poet «se
răzbună» trecînd-o în rîndul epigonilor,
și încă în al celor mai mărunți: «simțiri
reci, harfe zdrobite». Într-atît de adevărat
e că în literatură (ca creație, căci nu ne
referim acum la moravuri) fiul nu mai
cunoaște pe tată și soțul pe soată, ca în
apocalipsă!

de Teodor MAZILU

CEL CARE VÎNEAZĂ FELURITE „OCAZII“

X are într-adevăr o psiho-
logie de vînător. Mereu stă
la pîndă și așteaptă.

Mereu cercetează depărta-
rea și tresare la fiecare zgo-
mot. Are, indiscutabil, un
nas foarte sensibil.

X așteaptă mereu ocazii
mai mult sau mai puțin feri-
cite, mai mari sau mai mici.

Toată viața i se pare un
șir de ocazii care nu trebuie
«ratate». Și, într-adevăr, X
stă la pîndă cu ochii-n patru,
avid să nu piardă nici o ocazie.
Ocazia de a cîștiga un ban
în plus, ocazia de a acosta o
femeie, ocazia de a admira
valurile mării pe banii statu-
lui. Nici o ocazie nu vrea să
piardă...

Bucuria lui supremă e să
pîndească «o ocazie», triste-
țea lui supremă e să rateze
«o ocazie».

— Domnule, ce ocazie am
ratat! Aveam delegația sem-
nată, și totul s-a dus de ripă...

Dar nu dezarmează nici-
odată. Cade la pămînt, se
rănește puțin, ia o aspirină
și-o pornește din nou în lungă
și stupida lui vînătoare.

Idealul ar fi ca ocaziile să
apară din senin. Dar nu se
întîmplă mereu așa. Atunci
X își pregătește vînatul, caută
să-și organizeze ocaziile. Cu-
lege tot felul de informații.
Descoperă tot felul de fisuri.
Întreține o armată întregă
de relații. Își face planuri de
bătaie. Se înverșunează.

— Ocazia asta nu trebuie
s-o pierd...

Cîteodată — așa cum se
întîmplă adeseori și cu vînă-
torii sau pescarii — așteaptă
zadarnic luni întregi fără ca
la orizont să apară o cit de
plăpîndă ocazie. Între două
ocazii nu face nimic, așteaptă
și tot așteaptă, cu o feroce
încăpăținare.

Ce așteaptă el?

Așteaptă, bineînțeles, «oca-
zia cea mare». «Ocazia cea
mare» care l-ar face brusc
mai tînăr, mai bogat, mai
inteligent. De la o vreme a
început să devină mai exigent;
nu mai așteaptă decît «ocazia
cea mare». Restul, nu-l mai
interesează. Nu mai vrea să
vîneze decît cerbi...

Bineînțeles, «ocazia cea ma-
re» întîrzie să apară...

Cu toate acestea X nu face
nimic, tresare la fiecare zgo-
mot și așteaptă «ocazia cea
mare».

A învățat să rostească și
frază patetică:

— Ori totul, ori nimic...

Și uite-așa, va muri ridicol,
cu pușca în mînă.

de H. DONA

Și în ultima săptămînă am continuat să primim ecouri
la ancheta cu privire la folosirea unui limbaj trivial de către
unii tineri. Intervenind în discuție, cititorul *Constantin Țoc*
condamnă atitudinile de fondă față de cei mai vîrstnici
și scrie: «Să nu fim părtinitori și să dăm bătrîneții ce este al
bătrîneții: cumpătarea, înțelepciunea și experiența care,
nouă, tinerilor, la drept vorbind, ne lipsește, și să nu uităm
că tot ce este nou a fost clădit pe vechi... Sînt de neclintit
în această părere și sper că sînt în asentimentul tuturor
tinerilor să aduc un merit și sincer omagiu bătrîneții». De
acord cu omagiul, la care ne asociem, dar am vrea să
facem și două precizări. În primul rînd, nu trebuie să con-
siderăm nici tineretul, nici «bătrînetul» ca un tot; există
și bătrîni care nu posedă calitățile enumerate înainte,
după cum există și tineri oboșiți prematur, dezabuzați și
închistați, lipsiți de generozitate tinerească. Granița nu
coincide neapărat cu generațiile biologice, și hotărîtoare
în ultimă instanță este capacitatea de a trăi *uman*, de a-ți
propune idealuri și a lupta pentru realizarea lor. În al doilea
rînd, dacă e adevărat, într-un anume sens, că «tot ce este
nou a fost clădit pe vechi», tot ce este nou înseamnă și
depășire a vechiului, negînd ceea ce este depășit, vetust,
și dezvoltînd elementele vii, fertile.

În aceeași scrisoare, cititorul nostru, omagiind articolul
despre argou al tov. dr. H. Wald, se declară în dezacord
cu afirmația că o anumită expresie argotică «oprește gîndirea
aici». Credem că tov. Țoc n-a înțeles că e vorba de faptul că
expresiile argotice, chiar dacă sînt momentan amuzante
prin pitorescul lor, nu sînt fertile, nu stimulează și nu
împing mai departe investigația intelectuală ci, dimpotrivă,
o blochează. În schimb sînt de acord cu tov. Țoc atunci
cînd apreciază că folosirea sistematică a limbajului argotic
exprimă, îndeobște, un fals nonconformism; nonconformis-
mul, în înțelesul bun al cuvîntului, este rezultatul unei
reflecții, cît de cît aprofundate, asupra lumii, vieții, socie-
tății, ceea ce, bineînțeles, nu e cazul cu «miștocarii».

Cititorul *Mihai Cîmpu* din București are, credem, perfectă
dreptate atunci cînd scrie: «Noi știm că limbajul e legat de
realități, de concret, de viață, care îi sînt izvorul. Cei ce
folosesc expresii ca cele arătate în articolul din *Făclăra* și
le-au însușit pentru că au simțit nevoia de exprimare corespun-
zătoare unei comportări care se situează în subsolul
vieții sociale civilizate». De fapt, acesta este esențialul:
limbajul trivial e cel mai adesea doar un semn exterior al
unei realități mai profunde din zona comportamentului
social, a înfățișării morale, a nivelului de cultură.

Un student din Timișoara, care ne roagă (de ce?) să-i
dăm numai inițialele — N.F. — dezbătînd aceeași problemă
și subliniind rolul important al procesului educativ, se
oprește asupra exemplului pe care trebuie să-l dea educa-
torii. Cităm din scrisoare: «Se știe că la vîrsta școlară
copilul este foarte influențabil, imită pe vîrstnici, pe adulți.
Cum vom avea pretenția să formăm cetățeni corecți și
civilizați prin simple vorbe (sau fără ele), cînd noi le oferim
exemple contrare?! Profesori și profesoare fumează în
fața elevilor, au ținută neglijentă. Pentru ca elevul să nu
folosească argoul, el trebuie să fie un om cu o cultură
bogată, pe care o formează profesorii săi. De unde această
cultură, cînd profesorul lui n-a fost în viața lui la teatru,
la operă, la filarmonică, ci doar la filme cu scandal și la
spectacole foarte ușoare de muzică ușoară?! Cunosc astfel
de exemple. Educatorul trebuie să formeze la elevi (viitorii
cetățeni) deprinderi de comportare civilizată. Aici durerea
e și mai mare: profesorul este el însuși un om vulgar și
care nu știe să se comporte civilizată. Desigur, nu toți
profesorii sînt de acest fel, dar, din păcate, sînt destui». Credem
și noi că observațiile critice de mai sus privesc
doar o minoritate restrînsă din rîndurile educatorilor.
E limpede însă că societatea este în drept să pretindă
celor cărora le-a încredințat cea mai gingașă și cea mai de
răspundere misiune, aceea de a educa generația de mîine,
generația comunismului și a anului 2000, o feroare intelek-
tuală care să depășească media, o ținută și o comportare
realmente exemplare. Nu cunoaștem (e, desigur, vina
noastră) dacă s-au făcut sondaje amănunțite cu privire la
nivelul (cantitativ și calitativ) al lecturilor, al frecventării
spectacolelor și muzeelor, al informării politice, culturale și
științifice în rîndurile membrilor corpului didactic. E
indiscutabil că avem un număr foarte mare de profesori
excelent pregătiți, oameni cu pasiuni spirituale, realmente
molipsitoare. Echitatea cere însă ca toți copiii și adolescen-
ții noștri să beneficieze de asemenea îndrumători. Într-un
asemenea climat, fenomenele negative la care se referă
corespondenții noștri ar fi tot mai rar întîlnite.

Despre alte scrisori și alte probleme, în numerele
viitoare.

«DOI BĂRBAȚI PENTRU O MOARTE»

Un titlu, un pregeneric și un final inspirate — dacă le desprindem pe fiecare în parte — adăpostesc un film ce nu se poate hotărî nici o clipă să se definească, ce amină exasperant momentul răspunderii față de sine însuși. Furat, bănuiesc, de posibilitățile de caligrafie cinematografică pe care i le oferea scenariul, — la a cărui alcătuire a colaborat, de altfel, cu Sütő Andras — regizorul Gheorghe Naghi a trecut pe lângă încercătura dramatică autentic emoțională, autentic umană a nuvelei lui Andras — «Demeter Stegaru» — aminînd parcă pentru «mai tîrziu» luarea ei în seamă. Povestea aspră a celor doi bărbați ce vor trebui să plătească cu viața, cu o aceeași viață, nu numai greșelile omenești ci și o nedreptate socială, destinul țaranului sedus pentru o frîntură de moment de ideea răzbunării pe un semen de-al său, ar fi putut, la o lectură cinematografică atentă, să ofere suficient și prețios material pentru cel puțin câteva întrebări în stare să țină un film în spate: care este prețul solidarității umane, al prieteniei, al demnității, al morții, în ultimă instanță. Pelicula, așa cum ni se înfățișează, enunță însă doar schema conflictului: doi bărbați, un ungar și un român, au iubit aceeași fată; cel care se va însura cu ea nu poate uita «trecutul» și, într-un moment crucial, este tentat să se răzbune laș. Îngrijorătoare este absența preocupării de a extrage sensuri, semnificații, din tot ceea ce se întîmplă pe ecran, atît cît se întîmplă. Ne amintim că un alt film al lui Gheorghe Naghi «Vremea zăpezilor», cu toate păcatele sale, dovedea un oarecare simț al epicului și al tipologiei personajelor. Se pare că de data aceasta cineaștii le-a lăsat cu bună-știință la o parte, și pe acestea, preocupat excesiv de poetizarea imaginii. Filmul însoțește într-o nebulosă de flashback-uri — se pare că ele au devenit semi-

nul modernității pentru unii dintre cineaștii noștri — îngrijite ca exerciții de compoziție dar neverosimile și derutante, cu atît mai mult cu cît între trecut și prezent, între ceea ce a fost și ceea ce este nu a intervenit nici o linie de demarcație, nici măcar un rid în plus pe chipul personajelor. Cînd eroul lui Bergman din «Fragii sălbatici» se întorcea bătrîn în trecutul său, el era susținut de un întreg eșafodaj filozofic și estetic construit de marele regizor. Autorii noștri vor să încalce convențiile cinematografice cu mina goală. Ca în orice întreprindere de acest soi, riscul este garantat. Nu poți arăta doi însurăței la o distanță de cel puțin 18 ani fără ca nici o urmă a timpului să nu fi trecut pe lângă ei. Insistența cu care eroul, Demeter, își strigă disperarea («pălmuiți-mă și pe mine, dați-mi și mie vreo trei-patru palme» etc.), lungile sale monoloage, prelungirea dansului în circiumă, reluarea lui, descompunerea unor mișcări ale miinilor, alergătura prin noapte a femeii și ciocnirea ei de alte femei devenite un fel de stane de piatră, toate aceste imagini și altele dovedesc o mărunță înțelegere a patetismului. Ca să nu mai vorbim de lirismul unei scene ca cea a scăldatului în miez de noapte a unor fete, apariții bine știute din alte multe filme, căci ielele în cămășute se pare că au devenit una dintre obsesiile regizorilor noștri. Stimulat poate de aparatul vrăjitor al lui Nicu Stan, Gheorghe Naghi s-a simțit, credem, ispitit să facă exerciții de stil în dauna a ceea ce ar fi putut propune, ca dezbatere umană, acest film pe care, nu ne indoim, a ținut să-l realizeze.

În fotografie: Monica Ghiuță și Matei Alexandru într-un cadru frumos, după cum se vede.

Magda MIHĂILESCU

ALBERTO SORDI: „primul actor fellinian sînt eu Correspondență specială de la Giuliano ORLANDO

Prea i s-a spus de atîtea ori «burlacul de aur» al cinematografului italian ca să nu-mi încep discuția cu Sordi plecînd de la cea mai proaspătă știre care circulă pe seama sa: aceea că se însoară «cu o fată înaltă, blondă, inteligentă și fascinantă». Cînd i-am spus însă că interviul va apărea în revista *Flacăra* din București, s-a arătat interesat de cu totul altceva: «Mă bucur. Spune-mi, știi cumva cum sînt primite filmele mele în România?»

Iată o întrebare practică și plină de logică, adresată de o vedetă care nu-și pierde timpul cu nimicuri. Trebuie să știți, de altfel, că Sordi este considerat cel mai echilibrat actor al filmului nostru. Asta nu înseamnă că nu este cît se poate de simpatic, chiar și atunci cînd este frînt de oboseală, ca în aceste zile în care m-a primit în locuința sa, transformată într-un fel de galerie de artă sau pinacotecă privată.

— Important este că peste foarte puțin timp voi pleca în Brazilia; mă duc să găsesc vara, să mă odihnesc după atîția ani de muncă. Nu-mi aduc aminte de cît timp nu mi-am mai îngăduit o vacanță. Poate de pe vremea **Vittellonilor**. Fiindcă veni vorba: știi că primul actor fellinian sînt eu? Cine a fost protagonist în *Șeicul alb*, cu *Massina*? Eu, Alberto Sordi. Cine a făcut *I Vittelloni*? Eu, Alberto Sordi. Poate că lumea a uitat asta. Oricum, acum am devenit actor și regizor și am destule motive să fiu mulțumit.

— Sînteți un actor care v-ați construit faima cu răbdare, numai cu ajutorul personajelor interpretate. Ce înseamnă în gale-ria eroilor dv. ultimul rol?

— De data aceasta voi fi un preot. Un preot de o factură deosebită. Personajul m-a emoționat, m-a înduioșat, poate chiar prea mult față de cît îi este permis unui actor să se lase copleșit. Este vorba, de fapt, de un biet slujitor ce oficiază la țară și cere superiorilor săi dezlegarea de a se căsători. Rugămintea

sa nu este legată de o dragoste a numelui o femeie, ci de năzuința omenească de pe cineva lîngă el, de a nu se simți singur și izolat. Aceasta este «contestarea generală a eroului meu. De aici și titlul filmului *contestazione generale*. Dar Luigi Pa, regizorul, nu dă vreun răspuns nic din semnele de întrebare pe care le filmul. Totul rămîne închis, filmul parcă se închide în el însuși.

Sordi îmi arată cîteva fotografii din primelor filmări, înfoltit într-o veche, cu un fular ponosit înnodat la o pereche de bocanci soldățești, toată tînd semnele uzurii, ale vremii.

A năvălit peste noi atîta duioșie, încă trebuie să fac ceva ca s-o alung. Să din nou vorba de povestea lui de dragoste de ce spun prin ziare cei bine informați. De douăzeci de ani Sordi reușește să bine să fugă din fața unor astfel de probleme... Și o face cu atîta eleganță... Pe pentru acest fapt publicul îl iubește de mult...

— Călătoria în Brazilia va fi o vîntură la sută sau aveți în vedere și un proiect de lucru oarecare?

— Plec numai și numai pentru a lua o vacanță frumoasă. Știu eu că acolo sînt nemaiapomenite, o climă ca în basme. O vară așa cum am visat întotdeauna. În tot acest timp o să-mi treacă ceva prin cap o să vedem, singura mea intenție, deocare este să mă odihnesc. Și plec singur, fără o companie. Ne-am înțeles?

Desigur, totul este limpede. Încă o dată să-ți dai seama cum, Alberto Sordi scapă și rămîne «burlacul de aur» al cinematografului nostru. Încă o dată se vede că nu este preocupat decît de filmele sale. Mai pe scurt, se poate spune că s-a dat în întregime filmului și nu a avut cu nimic de-a face pînă astăzi, să-l trădeze. Nici măcar pe o femeie.

pe ecrane
un film de Lattuada

◀ Două imagini color din filmul DOMNIȘOARA DOCTOR (în stînga, protagonista Suzy Kendall). ▼

DE LA A LA Z

BANCROFT George

Actor american de film, născut la Philadelphia, la 30 septembrie 1882; mort la 2 octombrie 1956. Renunță la cariera de ofițer de marină pentru că îl atrage mai mult teatrul. Jocul său spontan, temperamentul său vulcanic sînt remarcate chiar pe Broadway, iar masca lui brutală și expresivă e apreciată mai ales în film, dar nu de la debut (1922) ci 3 ani mai tîrziu, în filmul The Poney Express, în care un regizor ca James Cruze întrevădea deja posibilitățile și personalitatea neobișnuită a acestui debutant. Joseph von Sternberg este însă cineastul care va face din această forță elementară un actor de profundă rezonanță umană, situîndu-l în mitologia Hollywoodului ca prototip ideal al personajului de «brută cu inimă de aur». În filmele lui Sternberg el își poate schimba cu ușurință identitatea, fiind la fel de convingător în roluri diverse, de om al legii sau în afara legii. Va fi astfel gangster în Nopțile din Chicago (1927), marinar impulsiv în Docurile din New York (1928), polițist în Razia (1928) și om de afaceri veros în Wolf of Wall-Street (1929). Alte citeva interesante creații a mai făcut G.B. în primii ani ai sonorului: The Mighty (1930 — r: John Cromwell); Ladies Loves Brutes (1931 — r: Rowland Lee) cu Mary Astor; Prada bărbaților (1932 — r: John Cromwell) cu Miriam Hopkins; Bani însingerați (1933 — r: Rowland Brown) cu Frances Dee. Ultima perioadă a filmului mut și primii ani ai sonorului fură epoca de glorie a lui G.B. Ulterior, cariera sa suferă o inexplicabilă eclipsă, deși calitățile lui interpretative și condiția fizică i-au rămas intacte. Mai fu văzut pe ecran în roluri de compoziție (excelente) în: Extravaganțul Mr. Deeds (1936 — r: Frank Capra); în două filme de John Ford: Alarmă în Mediterana (1938) și Diligența (1939); în Îngeri cu fețe murdare (1939 — r: Michael Curtiz); Stăpînitorii mărilor (r: Frank Lloyd) și Zile fără lumină (r: William Keighley — 1939); Iadul verde (r: James Whale); Tinerețea lui Tom Edison (r: Norman Taurog); When the Dalton Rode (r: George Marshall) și Little Men (r: Norman McLeod — 1940); Texas (1941 — r: George Marshall); Syncopation (1942 — r: William Dieterle); Whistling in Dixie (1943 — r: Sylvan Simon). N-a mai apărut, practic, pe ecran din 1943, stingîndu-se din viață aproape uitat de public, la vîrsta de 74 de ani.

BANIONIS Donatas

Actor sovietic de film. Născut în Lituania. D.B., actorul care a constituit revelația ultimilor ani în două memorabile creații cinematografice: Nimeni nu voia să moară și Sezon mort, s-a format artistic în cele mai bune tradiții ale teatrului clasic. El a fost elevul și interpretul preferat al directorului de scenă Yozas Miltinis, om de înaltă cultură, format la școala lui Charles Dullin și camarad al lui Jean-Louis Barrault, conducător al teatrului din Panevezis (Lituania), companie fondată în 1940. Acesta este cel care a descoperit în tînrul D.B. un talent autentic și un veritabil temperament dramatic, pe care reuși să-l modeleze la școala sa teatrală, unde se aprofunda în special psihologia personajelor și se cultiva mai ales teatrul de introspecție. Aci D.B. joacă cu o uluitoare forță de dedublare pe Willi Loman din Moartea unui comis-voiajor de Arthur Miller, dar și Shakespeare și Ibsen. În cinematograful vine cu o bogată experiență în conturarea precisă a personajelor interpretate, avînd șansa de a debuta și a se afirma sub direcția unui cineast prieten, Vitautas Zalakavicius, care în filmele sale, de la Adomas vrea să devină un om și Cronica unei zile, pînă la Nimeni nu voia să moară (1966), știe să folosească toate posibilitățile de diversificare ale acestui prodigios actor. Pentru ultimul său rol, D.B. primește în 1966 premiul acordat pentru cea mai bună interpretare masculină la Festivalul de la Karlovy Vary. Rolul său următor, cel al agentului secret Ladeinikov, din filmul lui Savva Kuliș, Sezon mort (1969), arată o dată mai mult gama bogată a talentului său, actorul reușind să confere unui personaj șablonizat pînă la ridicol de cărțile și filmele apusene o mare complexitate psihologică. În urma acestor mari succese, D.B. este solicitat pe rînd să apară în filme de mare amploare ca: Regele Lear, ecranizare datorată lui Grigori Kozintzev (rolul ducelui de Albany); Cortul roșu, coproducție sovieto-italiană, de Mihail Kalatozov, unde apare alături de o serie de actori cu renume internațional: Sean Connery, Claudia Cardinale, Peter Finch, Hardy Kruger ș.a.; și în rolul titular din Goya, coproducție sovieto-germană (R.D.G.), ecranizare de Konrad Wolf a romanului lui Feuchtwanger, film în culori și panoramic, a cărui turnare va avea loc în 1970.

BANKHEAD Tallulah

Actriță americană de teatru și film, născută la Huntsville (Alabama), la 31 ianuarie 1903, dintr-o familie de înalți demnitari. Primește o educație aleasă, dar în loc să-și limiteze aspirațiile la strălucita carieră mondenă către care era firesc îndrumată, își descoperă o irezistibilă vocație teatrală. După ce obține un premiu la un concurs de frumusețe, se decide să facă teatru, cu consimțămîntul părinților, care nu se puteau opune firii ei voluntare. Debutează la 16 ani pe o scenă newyorkeză și în același an, 1918, răspunzînd unor oferte, apare și în film. În 1923, după o bogată activitate teatrală pe Broadway și una de loc concludentă în film, T.B. este invitată să facă un turneu teatral la Londra, unde va rămîne timp de 8 ani. Aci, frumusețea și distincția ei fac din ea răsfațata înaltei societăți londoneze. T.B. joacă orice, de la Shakespeare la Noël Coward, cu același imens succes de public. Ea apare și într-un film britanic: His House in Order (1928). În 1931, reîntoarșă în S.U.A., precedată de faima ei de actriță adulată de publicul și critica londoneză, de succesele ei mondene, T.B. e asaltată de oferte ispititoare, atît în teatru cît și în film. Paramount o lansează ca o nouă Marlene Dietrich, însă o ediție cinică și extravagantă, într-o serie de producții costisitoare, dintre care amintim: The Cheat, remake vorbitor al faimosului Forfaiture de Cecil B. de Mille, și My Sin, ambele de George Abbott (1931); Tarnished Lady (r: George Cukor), cu Clive Brook, Fredric March, și Zbuciumul patimei (Devil and the Deep — r: Marion Gering), cu Gary Cooper, Charles Laughton, Cary Grant (1932). Trece apoi la Metro-Goldwyn, unde apare în Faithless (1933 — r: Harry Beaumont), cu Robert Montgomery. Cariera ei cinematografică se intrerupe brusc în 1933 pentru a nu mai reveni pe ecran decît 10 ani mai tîrziu în citeva filme notorii ca: Lifeboat (1944 — r: Alfred Hitchcock) și Royal Scandal (1945 — r: Otto Preminger). La fiecare 10 ani aproximativ mai face cite o apariție (memorabilă) în filme ca: Main Street to Broadway (1953); Die! Die! My Darling (1965 — r: Silvio Narizzano) și The Day Dreamer (1966 — r: Jules Bass). T.B. a fost mai credincioasă teatrului, unde a obținut memorabile victorii consfințite prin premii decernate de Asociația criticilor newyorkezi, ca acelea din 1939 pentru Vulpile de Lilian Hellman și din 1942 pentru The Skin of Our Teeth, de Tennessee Williams. T.B. moare la 31 decembrie 1968 lăsînd amintirea unei personalități cu totul originale, așa cum se descrie chiar ea în volumul de memorii: Tallulah, My Autobiography, apărut la New York în 1952.

BALUL DE SÎMBĂTĂ SEARA

*MOTO: De cîte ori ascult
tangoul de demult...*

Cum vă petreceți timpul liber?
Cum administrați bugetul de timp al copiii-
lor dv.?

Am adresat aceste două întrebări unui larg public constănțean. Ancheta noastră, realizată prin sondaje directe, a cuprins o sută de subiecți de profesii și vârste extrem de diferite.

Amintim cititorilor noștri că ancheta s-a desfășurat la Constanța, oraș în care au fost semnalate în ultima vreme grave manifestări antisociale în rândurile tineretului, regretabile forme de instrăinare a individului de normele legale ale vieții și eticii noastre socialiste.

Vom publica rezultatele anchetei noastre într-unul din numerele viitoare ale «Flacării». În rindurile care urmează dorim să punem în discuție o problemă adiacentă, rezultată din multitudinea răspunsurilor primite: cum se distrează tinerii noștri sîmbăta seara, deoarece 92% dintre cei solicitați să participe la ancheta noastră s-au arătat pasionați iubitori ai muzicii ușoare. Există la Constanța instituții capabile să imbine utilul cu plăcutul, îndepărtînd din zona de afectivitate a tineretului mediul sordid al crișmei, localurile de noapte, hoinăreala fără rost, întrebuițarea gratuită a după-amiezilor libere?

Se pot simți cu adevărat bine băieții și fetele noastre la «Casa de cultură a tineretului»?

Să nu dramatizăm, dar nici să nu subestimăm tentația unei părți a tineretului față de consumarea timpului liber în «cavariile» mobilate cu panouri din cioburi multicolore și reclame pentru țigări «CAMEL». Să nu ne indoim de comuniunea de concepții, interese și sentimente ale tuturor generațiilor, dar nici să nu neglijăm că deconectarea prin filatelie și plivitul florilor e legată indirect de hipertensiunea arterială.

Ca termeni exacti ai problemei optăm pentru ceea ce se numește, în vocabularul organizatoric, «asocierea educației cu distracția» și «folosirea mijloacelor audio-vizuale».

Dar să revenim la dans, la dreptul tinerilor de a găsi în orele libere cadrul tineresc și civilizat în care să se destindă, să asculte muzica preferată, să converseze, să se cunoască. Am descins într-un oraș mare, oraș cu multe tentații, oraș specific și în același timp tipic pentru ceea ce ne interesează: Constanța. Au la dispoziție tinerii constănțeni asemenea locuri care să-i atragă fără să constituie o «problemă»?

Da și nu. Cantitativ, oarecare spațiu există: clubul Direcției navigației maritime, holurile Institutului pedagogic și Casa de cultură a tineretului — plasată nici prea la îndemînă, nici prea la margine, deasupra plajei «Trei papuci». În ce măsură aceste spații ar fi sau nu suficiente, nu ne-am putea da seama decît în condițiile maximei lor solicitări. O asemenea solicitare, din păcate, nu există.

Am văzut elevi furișîndu-se în cel mai ferit ungher al intimului și aparent nevinovatului bistro «Cin-Cin». De ce? Din jenă față de vînzătoarea care-i întreba ostentativ «ce mai serviți?», or ei nu puteau să-și facă rentabilă prezența decît prin servirea unei oranjade. Am văzut, și aceasta ni s-a părut

Avanpremieră la un club al tineretului? Cîtuși de puțin. Ne aflăm într-un bar de zi. Calmul desăvîrșit al «clienților», figuranți intimplători, pare intrucitva teatral. De vină este reporterul și norocul lui de a fi intilnit figuranți docili și fotogenici.

mai dureros, adolescenți în microfa biosului «Atlantic-bar», prîvind cu un tec de invidie și admirație la veterarul lui, pentru ca treizeci de minute și ziu să fie legitimați cu ocazia unei descinderile pe care miliția trebuie să organizeze în asemenea locuri. Am văzut adolescenți prinși în vraja tonomatului la «Furnica» și tulburați imediat de tacolul lamentabil al unui huligan care răsturna tava ospătarei, dovedind apoi virtuozitatea în gesturi obscene.

În același timp, la Casa de cultură a tineretului, timida încercare a unui cocktail balistic a rămas aproape un anonim.

Revista noastră s-a pronunțat demult cu efect, asupra specificului acestor cluburi de cultură (ancheta publicată în numărul 52/1968). Rezultatele bucureștene ni s-au

propice
ineri,
c
xare
ă.

seară? Intrebare hebdomadară a tineretului constănțean.

bucurătoare: cluburi profilate, care atrag tinerii.

Instituția omologă din Constanța șovăie între dilemele autofinanțării și ale activității prudente. E un fel de a-ți încrucșa rămnat brațele, asistând cum floarea virstei scutură din petale printre mesele populare cu marinari străini și bișnițari. Incorul nu se poate autofinanța!

În sine, nu avem nimic împotriva rentabilității acestei case de cultură, numai să nu se transforme autofinanțarea, din soluție a creării ei, în pretext al desființării. Rezoluția: atragerea tinerilor. Simplu în vorbe, dar nici prea complicat în practică.

Spectacolul de revistă «Bună seara fete, bună seara băieți», prezentat de amatori Casa de cultură, a constituit un «rival»

foarte serios prin comunele județului pentru ansamblul profesionist — cu prestigiu consolidat — «Briulețul». Dar cu o floare nu se face primăvară. Dintr-un spectacol aflat în pregătire s-a renunțat la cupletul «Pepsi-cola» care satiriza prezența fetelor în baruri, pentru că se anunța... dureros de reușit!

O optică mai largă se impune și în tratarea activității pur recreative. În primul rând — decorul. Autofinanțare? Tineresc? Apoi e bine ca organizația orășenească de tineret să se dovedească nițel mai elastică. Credeți că dacă s-ar oferi cazarea unor studenți de la arhitectură sau arte plastice, aceștia, în câteva săptămâni ale vacanței de vară, nu ar decora benevol localul Casei de cultură făcându-l de nerecunoscut?

În al doilea rând — dotarea. Câteva jocuri mecanice, electrice, electronice ar atrage tinerii care chibitează fascinatele «spiel»-uri instalate prin holul hotelurilor. Și — bineînțeles — tonomat. Muzică și iarăși muzică!

În al treilea rând — tradiția. Idei foarte simple pot polariza în jurul lor marea masă a romanticilor care dovedesc un paradoxal «conservatorism» față de notele originale. Exemple: seri cu anumită ținută vestimentară (un simplu amănunt de garderobă, cum ar fi cravata, batista albă, papiionul), concursuri permanente între formațiile de muzică ușoară din oraș etc., etc.

În al patrulea rând — mai mult interes și dorință de a ajuta din partea altor unități. Aviz T.A.P.L.: în Constanța a existat un

bar de zi al tineretului, cu viață scurtă, datorită «desfacerii foarte reduse». Dar cum, dragă Doamne, să nu fie desfăcerea redusă când o cafea costa 5 lei? Nu e nevoie de localuri pe firmă — pentru tineret, iar în interior — cu mare risipă de spațiu, pompă și regie, ci de un cadru intim, accesibil, deosebit pînă și prin rețetarul aperitivelor.

În sfârșit, în primul, ultimul și al cincilea rând — dinamism. Operativitatea să dubleze, cum e și firesc, inițiativa. Altminteri, tinerii de astăzi vor încărunți, vor asculta în papuci «tangoul de demult» și alți tineri le vor lua locul, cu alte gusturi, cu alte «probleme».

Napoleon IANCU
Sergiu ANDON
Fotografii de Elena GHERA

N

u-mi dau seama de ce, curios lucru, aici, în cabina maestrului Ciubotărașu nu mă simt la îndemână. Nu s-a creat atmosfera, așa zice. Pe mesuțele cu oglinzi sint cutii cu dresuri,

costume vechi, cu miros de praf și corp încălzit atîrnă pe cuier, becurile scilpesc crud, mă rog, toată recuzita unui interviu despre teatru se află la locul ei; maestrul îmi vorbește — firește — despre teatru, dar totul mi se pare făcut, străin. Teatrul tot vibrează în jurul meu, în cutia din perete răsună vocea amenințătoare a regizorului de culise — «începe repetiția actului II, în scenă, vă rog» — de ce oare mi se pare că aici Ștefan Ciubotărașu nu e la el acasă? Îi privesc chipul blajin și violent totodată, de tată bun căruia nu-ți vine să-i iei în serios răbufnirile colerice, urmăresc mișcările gurii sale tăiate ciudat, asimetric, cu colțul drept alunecînd în jos, îi ascult vorba domoală cu dulcii inflexiuni «moldovinești» și deodată, brusc, se face lumină în mintea mea: maestrul n-are nimic de histrion, lui nu-i trebuie fardurile scenei, nici prefăcătoriile îndelung și savant elaborate, el nu ne minte cu coroane de mucava și cu impostații vocale, el nu are ce căuta în anticamera în care se pregătesc convențiile vrăjite ale scenei. Ștefan Ciubotărașu nu e actorul care-și «joacă rolul», fie și desăvîrșit, el e însuși personajul, e «omul acela»; senzația acută de viață autentică, necontrafăcută, te invadează din toate părțile atunci cînd Ciubotărașu calcă greu, apăsător, pămîntul, cînd își dojenește sau își sfătuieste partenerul, cînd își rostește, zemos, mucalit, replicile și atunci toate convențiile sint pulverizate, nu mai vezi scena, nu te mai supără hîrîitul sonorului, ești doar tu față în față cu personajul și sari, alături de el, peste secole, și conversezi cu Mogildici, sau cu Mitică Blajinu, sau cu bătrînul dac înțelept, și-i înțelegi, și comunici cu ei, și-i iubești pe fiecare. Și în fiecare din aceștia fierbe viața, dau în clocot energiile vitale, în fiecare mustește cumsecădenia și omenia, în fiecare trăiește intens clipa prezentului.

— Mă-nțelegi deci, maestre, de ce cu dv. omul preferă să discute întîi despre azi și nu despre ieri, deși aveți un «ier» atît de bogat. În treacăt, cîți ani de teatru ați rotunjit, tovarășe Ciubotărașu?

— Nu prea e întrebarea care să-mi trezească apetitul de vorbă. Noi, cei de vîrsta mea, sintem niște cocheți, de fel nostalgici, de fel blazați, nu ne plac încă amintirile, nu ne ispitesc încă bilanțurile, noi căutăm pămîntul ca să ne înfigem picioarele mai solid în el, precum Anteu, nu ca să intrăm sub el... Poftim totuși, ca să nu zici că ocolesc problemele spinoase: 40 de ani de teatru, 60 — de viață, împliniți acum, la 21 martie.

— Mulți înainte, maestre, și la fel de plini!

— Nu, te rog, nu la fel de plini ca ultimii cinci. În viață se mai întîmplă să ai momente de inerție, să ai impresia că nu trebuiești. Pe mine mă găsești acum într-un asemenea moment. De cinci ani nu joc, nu trebuie. E curioasă această părere a unora că vine o clipă — cu totul prematură, după mine — cînd oamenii trebuie să dispară, să pornească în goană, precum turma elefanților bătrîni, să-și găsească cimitirul.

Ștefan Ciubotărașu:

«Limbașul meu nu-i un limbaj aparte cu care să-i fac praf pe novatori...»

de Sanda FAUR

— Mă uluiți, maestre Ciubotărașu, nu știu ce să cred. Glumiți cumva? Dar ați jucat anul trecut într-un admirabil «Lucașfăr», în stagiunea această sinteți prezent în «Strigoii», nu obosim să vă revedem în «Livada cu vișini»...

— Eu îmi dau într-una străduința să nu rămîn repent în profesiune, dar «Lucașfărul» nu se mai joacă, în «Strigoii» fac un fel de vocalize, mie îmi trebuie un rol cu care să mă iau la trîntă, cu care să mă bat. Există în om o energie care dacă nu e consumată se întoarce împotriva lui și-l ucide. Crede-mă, nu fac complexe și nici crize de vîrste. Sint doar lucid...

— Stați o clipă să socotim împreună: cîte spectacole jucați pe săptămîna?

— În medie, cam unul. Ei, cum vă iese acum socoteala? Timpul gol din jurul meu se dilată, deschide o gură știrbă și e gata să mă inghită. Unii m-au sfătuit să-mi găsesc vreo pasiune, să-mi cumpăr o undiță. Dar eu, în loc de undiță, iau condeiul, poate pescuiesc ceva vorbe. Scriu și eu cîte o poezie, două. Versurile sint un fel de gimnastică a minții mele.

— Mi-ați da oare o poezie pe care s-o inserez în interviul de față?

— O să vă dau. O să vă dau un sonet (ce să-i faci, mie îmi plac încă formele clasice) care e un fel de profesiune de credință artistică: «Limbașul meu nu-i un limbaj aparte, / cu care să-i fac praf pe novatori... spun eu

acolo, de la bun început.

— Prefer gestul persiflator al acestor versuri decît amărăciunea cuvintelor de mai înainte. Am venit să discut cu un clocotitor Falstaff sadovenian, care simte în cerul gurii gustul vieții și al vinului, și am dat peste un domn care cochetează cu vîrsta și tristețile.

— Nu, nu sint trist. Nu tînjesc. Nu mă revolt. Filozofez. Și asta este cumplit pentru un actor care e, bietul, prin excelență, un om al practicii. Eu am rămas singur cu gîndurile — cu gîndurile mele, notați bine, lucrul acesta e groaznic pentru noi, care lucrăm de obicei cu gîndurile altora — dar fără acțiune. Nu știu cum se face, dar cînd eram tînr nu încăpeam de bătrîni, iar acum

nu mai încap de tineri..., și cînd te gîc eu mai sint încă vinjos și în pute spun «60» și nu cred, nu-mi dau sear au trecut anii. Mi se întîmplă lucruri ci Parcă mi se trage covorul de sub pic Tinerii îmi iau rolurile, îmi iau fe îmi iau pofta de viață, ba mă și de pină la urmă. Încep să devin spectat nu-mi place. Să nu vă mire dacă m vedea într-o formație de muzică u urlînd ca să-mi consum otrava mea inter

— Am impresia că discuția aceasta desfășura și de acum înainte după un dv. veți afirma ceva, eu vă voi cont vehement.

— Din politeță, stimată prietenă amabilitate...

— Nu, maestre, dar cred că prima mi presie a fost cea adevărată: nu am găs aici, în cabina aceasta, cadrul cel mai al discuției noastre, nu am reușit să-i ri tonusul vital, să-i creăm starea de adecvată.

— Ei, sigur că o conversație la un de vin bun ar fi fost mult mai antren

— Am citit mai demult o schiță des gazetăriță debutantă căreia colegii i-au — perfizii! —, la primul ei interviu, va putea dezlega limba și inima interlu rului decît bind cot la cot cu el. Cînd schi terminat, biata fată dormea tun, cu cap brațe, iar inginerul interviuat îi scria, r interviu pe colțul mesei. N-aș vrea să ve la o treabă atît de ingrată...

— Îți mulțumesc, dar nici eu n-aș p să-ți ofer un pahar de vin bun, și nu zgircenie, dar nu-l prea găsești prin rantele noastre. Ei, vinul te face mai secade, te face mai tu, îți dezleagă băi generozității. Eu, ce să fac, m-am dep să beau vin prost cu oameni de tre Dar are și vinul prost un rost pe lumea îți pune organismul la muncă, îl obligă facă descompuneri chimice. Are metab fit? Nu-i nimic, să aibă: agentul nr. X organism stă de veghe și-l atacă. N-are t de somn. Toată lumea muncește în n nu-i vreme de lincezeală, nu-i vreme ruginit. De aia sint sănătos...

— Cred că dacă toată lumea munca se mai întîmplă să mai și cînte, să ridă și danseze. Sper ca măcar atunci să fiți un i locutor care vede «viața în roz», chiar dacă

Fotografiile de Traian PROSAN

CU SURPRIZE

Nu trebuie să vă alarmați dacă vă treziți pe neașteptată masă ridicat la rangul de gazdă de câțiva prieteni simpatici și sănătoși. Nu trebuie să vă alarmați nici dacă printre ei se află — cunoscut sau necunoscut de dv. — și vreun moftangiu, unul dintre cei care după ce a făcut o excursie în circuit și a băut un Campari plătit de alții la «Carpați» sau «Lido», o dată sosit la dv. exprimă după primele cinci minute, cu o voce ușor obosită, ușor târâgănată, bine timbrată, următoarea judecată doctă, calificată de gramatică drept propozițiune apelativ-interogativă:

— Băiețică, da' f-un vizichi se truvă în domiciliul ăsta?

În acest caz, cu tonul cel mai firesc din lume și jovialitatea unei gazde binecrescute, puteți răspunde intelectualului:

— Bătrîne, pentru un om umblat, ca matală, am un «mamut-drinc» extra: trei stele și-un crocodil.

Și, cu amabilitatea care vă este proprie, invitați-vă musafirii în jurul mesei, iar pe fața de masă imaculată puneți un platouș de piftie împănată cu zgîrciuri de urechi și cozi de purcel vesel, care să poată fi conjugată perfect cu cite un țoi de spumă de drojdie, ușor de găsit la orice alimentară. Istețului îi turnați într-o sondă — dintr-o sticlă decorată cu imaginație — o doză de «mamut-drinc». (Pentru informarea dv, băutura se prepară dintr-un sfert de spirt alb amestecat cu 50 g esență de izmă creată și 30 g fierțură de simburăși de ardei iuți. Praf de pușcă nu mai este necesar.)

Toastul se face pe categorii: fiecare urînd celuilalt «sănătate și virtute» de cite ori vrea și are timp în intervalul dintre înghițituri.

După acest scurt aperitiv, în calitate de gazdă, trebuie să țineți un mic spici — dar nu înainte de a înarma pe moftangiu păcălit cu un autosifon spre a se putea răcori pe parcurs.

Deci, în citeva cuvinte, în care subliniați plăcerea pe care o încercați văzîndu-i, aduceți-le la cunoștință că pentru a vă putea bucura și mai mult de prezența lor îi veți face să participe direct la prepararea bucatelor pe care le veți oferi.

Ca atare, instalați în mijlocul mesei un reșou electric sau o spirtieră de voiaj pe care puneți un mic vas. În vas introduceți 300 g ulei, și cînd începe să fiarbă ușor, așezați alături o farfurie întinsă pe care ați pus mici cuburi de file crud de porc sau de ceafă afumată. Oaspeții vor trebui să-și ia singuri cu furculița lungă cite o bucățică și s-o introducă în uleiul care fierbe și de unde o vor ridica după 3—4 minute pentru a o consuma. Se poate continua cu bucăți de pește sau ciuperci crude. După o jumătate de oră veselă schimbați vasul cu altul curat, în care introduceți 100—150 g vin alb sec și 200 g șvaițer ras. Cînd fierbe și totul se transformă într-o pastă, fiecare înmoaie o bucățică de piine (bineînțeles, înfiptă într-o furculiță) în pasta respectivă. Și pentru ca să se poată repeta cît mai des figura, îi ajutați cu cite un pahar de vin, tot alb și tot sec.

Cînd operațiile de mestecat, băut și conversat au ajuns la o temperatură convenabilă, fiți îngăduitori: iertați-l pe moftangiu, oferînd cu încredere tuturor, deci și lui, citeva mere proaspete, rubiconde.

După un moment de reculegere, cei rămași trebuie premiați cu cite o cafea. Dar nu o cafea oarecare, ci o cafea care să le stimuleze imaginația și verva. Pentru aceasta preparați o cafea obișnuită, tare, fără zahăr, pe care o turnați în ceșcuțe largi. Apoi, dînd fiecărui comesean cite o lingură rotundă, îndemnați să-și pună în ea cite o bucată de zahăr și turnați peste zahăr rom Jamaica din belșug (adică cît ține lingura). Cu un chibrit, aprindeți romul. Lingurile înflăcărâte vor fi introduse în ceșcuțe pentru a amesteca zahărul.

Desigur, la acest ritual oaspeții trebuie să facă aprecierile convenite la adresa gazdei, cine nu se va simți va fi obligat de plenul oaspeților — la propunerea gazdei — să cînte o melodie pop sau să invite pe cei de față a doua zi la el acasă.

Fiți convingi că vinovatul va prefera varianta a doua. Dacă nu, veți trebui să alegeți unul prin tragere la sorți. Dv. însă să fiți atenți ca nu cumva a doua zi, în calitate de musafir, s-o faceți pe moftangiu. Că de, mai sînt și alții cu idei.

P.P. NAȘU

genar, supărat că nu are cu cine e scenă la trîntă.

i chiar așa. Pentru mine, sincer a vorbi e un chin. Actorii sînt ibați, sînt învâțați să tacă. Șiți acelu artist comic care a fost ntr-o dimineată: «De ce ești atît »: «Mă odihnesc», a replicat el. i mine: mă odihnesc tîcînd. Îmi eerea. Sînt un timid, cuvintele mă

vă folosiți de ele, le exploatați, după ați, în scris.

în fel de a vorbi cu mine însumi. a, eu am fost mereu cu un text în m-am răstit mereu la el, așa-ți cere îl din fața ta: ori tu, ori el. Care pe poezie nu mă răstesc la nimeni, șnic. Am iubit mult și pictura, am la ea, pot să mă ating de pictură ră rușinez, ca și de muzică. Și uite ut teatru, care-mi era cel mai puțin înă. Scriitorul stă cu el, buchisește r pe mine m-a blestemat Dumnezeu virlit drept în fața oamenilor. La l carierei am avut crize de timidi- nu știți cum e, timidul țipă cite- l mai tare, am țipat și eu cît m-au iminii.

v-a dat teatru, maestre?

cul. Mi-a dat bucurie, mi-a dat echi- i-a dat un rost. N-am scos toată pul din cutia cu iluzii. Dacă n-ar elula asta, colivia asta în care ne um și care îți programează, ca un r electronic, totul, și cînd să mă- cînd să te culci, și cînd să bei, și axiști, cine știe ce aș fi făcut eu cu ca mea de viață, așa pătimaș, sufletist cum sînt. Teatru acesta e o obsesie, ile, căutările nesfîrșite sînt un chin, a lui Sisif pe care o cari mereu sus-jos, dar toate chinurile acestea sînt voluptate. Întrebă orice actor dacă nța la ele, și ai să auzi ce-o să-ți lă.

gustul succesului, e gustul puterii care ește, maestre, atunci cînd simțiți iniți publicul, că-l aveți în mină. te, draga mea, este, ce să te mint. l acesta e o baie de satisfacție, dar ca șoarecele ce se rătăcește într-un ar îndată albinele pe el, îl înțeapă,

bagi miinile în el ca în aluatul de cozonac, pină la coate, îl scormonești, îl frămînți, îl cauți, îl modelezi de fiecare dată și, neapărat, îl uiți pină la reprezentarea următoare, dacă ești cînstit cu el și cu tine.

— Dar talentul, ce gîndiți despre talent?

— Talentul e o acumulare de biografie și istorie: indivizii însumează istoria și abia din cînd în cînd se întîmplă ca unul din specie să posede harul. Harul acesta e o explozie necesară: Creangă nu e un scriitor, el nu scrie literatură în sensul obișnuit al cuvîntului, el e o explozie a culturii. Talentul e o binecuvîntare, dar și un blestemat: cere să jertfești totul, timpul tău, plăcerile tale, ba chiar și pe tine însuși. Și pe urmă, harul acesta trebuie într-una altoit cu cultură, altfel nu merge, iar pentru citit nu-ți prea rămîne timp dacă ești un actor bine și intens folosit. E aici un cerc vicios, o mică tragedie a actorului, căruia teatru îi infulecă tot timpul; teatru înseamnă practică, înseamnă «pune mina și fă», înseamnă «Hic Rhodos, hic salta», dar pe scenă nu poți să sari fără a risca să-ți frîngi gîtul dacă nu ți-ai antrenat solid spiritul.

— În fața cîtor roluri ați spus, în cariera dumneavoastră, «hic salta», maestre?

— Păi cred că au fost vreo trei sute. Dar a bătat vîntul atît de tare în mine, încît a dărîmat toate rolurile. Nu a rămas nimic. De fapt, după un actor nu rămîne în general nimic.

— Dar există filmul, există televiziunea...

— E adevărat, pelicula a început acum să mai strîngă ceva amintiri despre noi, și eu prețuiesc filmul, s-a lipit de mine, nu-l reneg, ca alții. Dar aș vrea să vă fac o destăinuire: și în film, ca și în teatru, unii regizori tineri ne complexează, ne pun într-o situație aparte, din pricina complexelor lor de superioritate. Nu-mi vine totuși să cred că noi — hai să zic vîrstnicii — nu-i putem înțelege și juca pe dramaturgii cei noi și moderni; să mă ierte Dumnezeu, dar eu am făcut asemenea teatru «modern» acum 40 de ani, cînd intrasem tînr debutant la Naționalul ieșean pe mina unor mari gînditori și oameni de cultură teatrală ca Ion Sava și Aurel Ion Maican. Iașul a fost atunci pepiniera unor mari și curajoase talente, regizorii aceștia se nășteau o dată cu noi, făceau împreună pasionante experiențe tea-

țial care să-ți dea cheia să poți ieși din cușca ta. Pentru mine, prima întîlnire hotărîtoare a fost cea cu profesorul Mihai Codreanu, care avea un colosal fler al talentelor. Tinerii se simt atrași de teatru ca de o magie, dar mulți sînt chemați, puțini cei aleși. Trebuie neapărat cineva care să vadă adevărul din tine și să ți-l pună și ție în față. O dată ce l-ai aflat, răzbești, oricît de greu ar fi drumul; te îndrîjesc pină și ăsecurile.

— Și a fost greu drumul dv. în artă?

— N-a fost ușor. Eu era să fiu cizmar, dragă tovarășă gazetăriță, tata m-a dat să fac ucenicia aici, în București, la un pantofar care ajunsese «ca soldat» în timpul primului război mondial, pe la noi, prin Lipovațul Vasluiului. Zicea să ajung mai domn ca el, care a rămas calic și frinar ceferist o viață. Am ucenicit trei ani la Ene Filipescu, cizmărie n-am învățat, că în trei ani abia apucai să tragi bine cu mătura și să cunoști adresele clienților, dar aici am prins gustul de otrava dulce a teatrului. La domnul Ene al meu își făcea încălțări tot coconetul Bucureștiului, toate actrițele de soi, și așa, tot ducînd sub braț pantofiorii Marioarei Zimniceanu, ori ai Marietei Anca, ori al lui Valentineanu, mă întorceam cu bilete de favoare în buzunar în loc de bacșiș. Erau ele tocmai sus, la cucurigu, dar de acolo am văzut — fascinat, vrăjit, fericit — «Înșir-te mărgărite», ori «Puterea întunericului» cu Morțun, ori «Scrisoarea pierdută» cu Iancu Petrescu și Brezeanu...

— Și cum ați ajuns de la balcon pe scenă?

— Prin tot soiul de întîmplări încurcate, amestecînd anii de liceu cu cei de Conservator, pe cei de Conservator cu cei de armată, pe cei de armată cu cei de figurație la Naționalul ieșean... Eram mare spunător de versuri, îl recitam cu foc pe Lesnea, și așa m-a cunoscut Ionel Teodoreanu, pe atunci director al teatrului. Am intrat în teatru prin porțile poeziei: 14 ani am rămas la Naționalul ieșean și în toți cei 14 ani n-am renunțat niciodată la poezie.

— Nu v-am auzit de mult recitînd, maestre.

— S-ar putea să fie și vina mea. Dar eu am nevoie să fiu luat tare de un regizor, am nevoie de un mentor spiritual care să mă înțeleagă, să scoțoască în mine, să scoată ce e bun, să scuture inerțiile, să mă biciuiască fără a mă umili, am mereu nevoie de o picătură de nebunie înțeleaptă care să vină dinafară.

— Mie mi se pare că aveți suficientă forță pentru a vă descătușa singur «furiile interioare». Totdeauna am prețuit vitalitatea, pofta dv. de viață, atît de tonic dezlîntuite pe scenă.

— Da, iubesc viața, o iubesc cu ochii, cu urechile, cu nasul, și n-a trebuit să-l citesc pe Rabelais pentru a simți asta. Iubesc iubirea. Cred că fără femeii viața are gust sălciiu, iar fără iubire arta e ca o moară fără grăunțe. Femeia e ca lumina zilei care ți se pare albă, neutră, și numai cînd o privești cu toți ochii descoperi bogăția și geneza spectrului solar. E drept că pe Soare mai aflî uneori și puncte negre...

— Vedeți, maestre, n-am greșit cînd spuneam că sînteți asemeni unui Falstaff care arbe cerul gurii sensibilizat la gustul vieții.

— Și uite, ca să-ți fac plăcere și să terminăm interviul nu cu nota gravă în care l-am început ci în nota optimistă pe care o dorești, să-ți spun că acum pregătesc totuși un rol care îmi face plăcere. E și personajul acesta un fel de Falstaff în care fierb dorinți tîrzii, un senior ușor ridicol; de altfel, piesa aceasta, «Iubire pentru iubire», e o fermecătoare comedie plină de incurături și qui-pro-quo-uri, cu frivolități amestecate cu reflecții amărui, pe care o repetăm cu toții — și Carmen Stănescu, și Mimi Enăceanu, și Mariela Petrescu, și Cottescu, și Schäffer — cu încîntare. Regizorul — Emil Mandric — e un băiat de zahăr: are idei și răbdare. Ne suportă. Ce poți să-i ceri în plus?

— Eu vă cer ceva: sonetul.

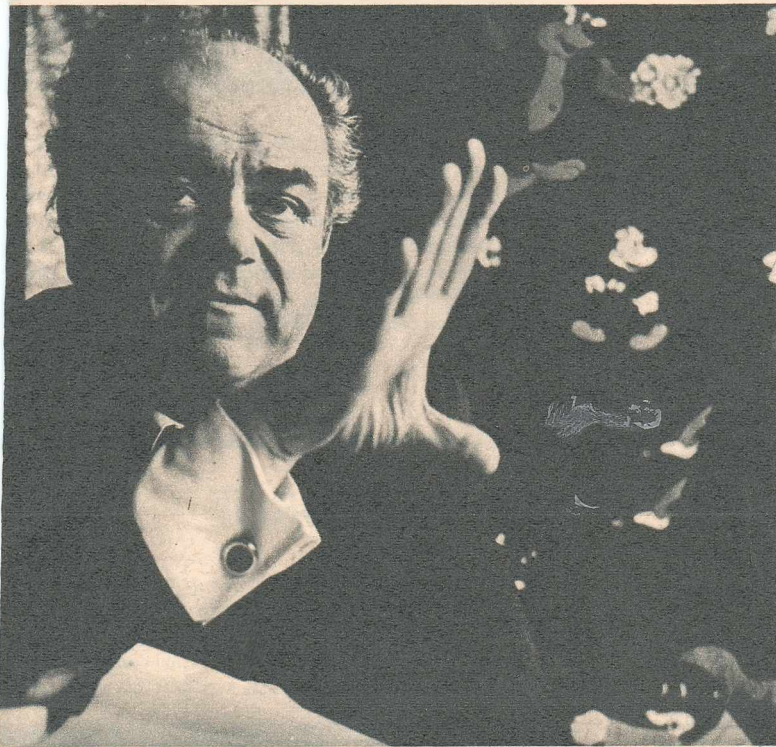
— Poftim. Se intitulează «Invitație la vals»:

«Limbajul meu nu-i un limbaj aparte
Cu care să-i fac praf pe novatori;
Nu-i nici alambicat cu suc de flori
S-ademenească nasul de departe...

Numai puțin de-l scuturi sau măsori
Vezi că vorbește neaș ca din carte,
Ba și-nțelegi în cea mai mare parte
Ce spune... Că la mine așa-i: ori-ori.

Să s-exprime afectat sau fals
Ca-n riturile voastre? Dimpotrivă:
Eu ca să vă arăt cît de banal-s

Termin, în loc de altă tentativă,
Sonetul chiar în clipa asta și vă
Invit, cu versul, la un tur de vals...»

ălsămează și îl îngroapă în cereară parfusa nu infesteze cumva stupul. Nu ai să simți dulceața de miere a succesului, sîntă imediat un gust amar.

Sînteți nedrept cu publicul...

Nu la public mă gîndeam acum. Pentru actorul este gata să facă totul, dar, cînstit, ocolește premeditat un lucru: să gîndească, cînd e pe scenă, la public. Îți îndrepti gîndul și colțul ochiului el, cum îl trădezi, cum îl minți. Creația act de izolare, o stare specială de conare, spontaneitatea și prospețimea lui mereu în funcție de cum îți uiți și cum gîndești replicile în fiecare seară. Îmi de fiecare dată adevărul momentului, cînd atunci abia se creează lumea. matală, un spectacol se cioplește, îți

trale, «experimentul» nu-i o descoperire a junilor regizori de azi.

— Ce gen de teatru preferați, tovarășe Ciubotărașu?

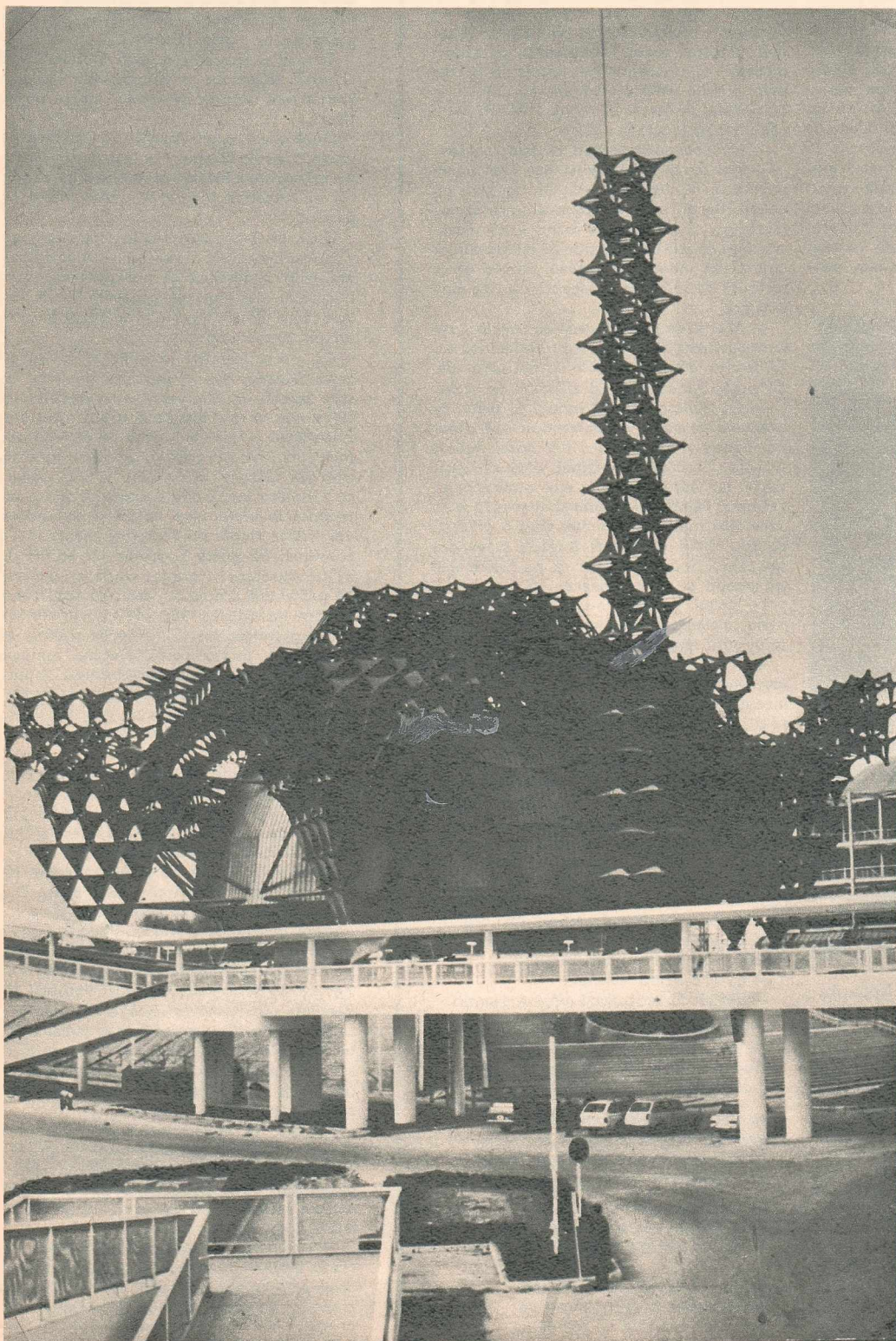
— Teatru pieptănat de toate racilele. Teatru cînstit, teatru bun. Profesorul meu, distinsul om de cultură Mihai Codreanu, ne-a învățat să facem de toate, să facem teatru cu credință. Îmi place să joc comedie, dacă nu vă supărați. Noi, românii, simțim veselia prin toți porii, sîntem un popor vesel, cu simțul umorului: Eugen Ionescu a plecat de aici cu legea risului și a făcut diră.

— Ați făcut multă comedie în regia maestrului Sică Alexandrescu, dacă nu mă înșel.

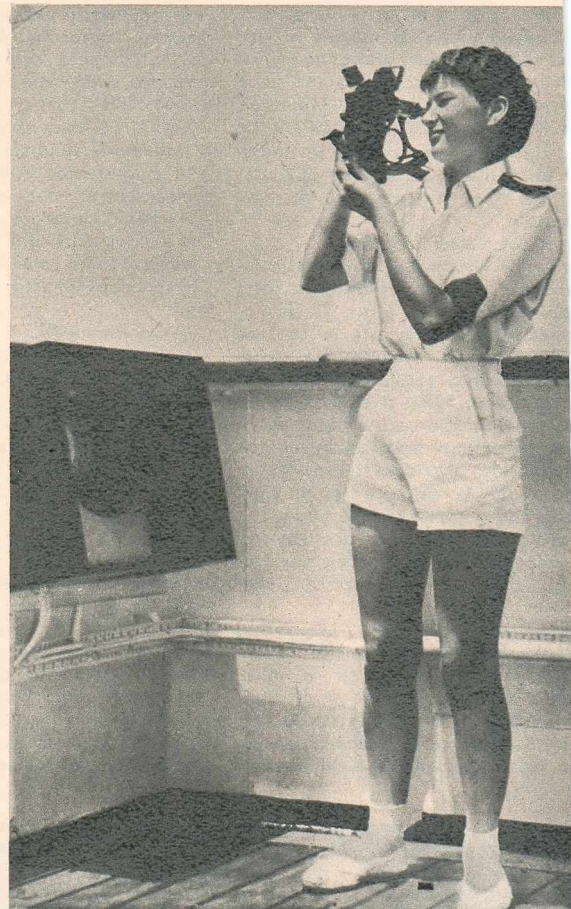
— Da, el m-a descoperit cu ochiul lui, el m-a format cu mina lui. În drumul spre teatru esențial e să întîlnești omul providen-

ÎN NUMELE SPERANȚEI, LUMINII, OMULUI...

În incinta lui «Expo '70»-Osaka a fost construită această sală de spectacole de 500 de locuri, botezată «Viziune globală». Particularitatea construcției, de fapt unicitatea ei, constă în faptul că ea se rotește cu 360°, așa ca spectatorii să poată urmări proiecția de pe nouă ecrane dispuse circular. Filmul, special pregătit pentru inaugurarea sălii, are ca temă tineretul lumii în fața sarcinilor sale de a construi viitorul umanității. Întregul pavilion are ca deviză cuvintele «Speranța, Lumina, Omul».

PRIMA... SECUNDĂ!

După ce a absolvit cursurile școlilor de toate gradele învățământului marinăresc din Anglia și după ce și-a vedet destoinicia de om al mării — de la mus la cadet tinăra Sheila Ann Edmundson, în vîrstă de 20 de ani, s-a văzut împlinit visul de a fi confirmată ca primul ofițer secund de sex feminin din marina britanică. În prezenta proaspătă ofițereasă își face serviciul pe petrolier «Naess Champion» de 90 000 de tone.

ÎNVINGĂTORUL

Înfruntînd concurenți temuți, cu pedigriuri ilustre și de nobilitate, precum terieri Cairn, Yorkshire și West Highland White, un «bănesc» german a obținut la expoziția canină organizată de Kennel-Club din Londra titlul suprem: campion mondial.

RECORDURI

PERFORMANȚE

FRE...

cea mai mare

care are o denumire este un *lion*, cu semnificații deosebite în unele țări. Astfel, în Anglia centilionul este egal cu 10 la puterea 600 sau 1 urmată de 600 de zerouri. În Franța, centilionul este egal cu 10 la puterea 303.

omul

considerat a fi fost cel mai bogat din lume și din toate timpurile a fost regele spaniol, ultimul rege însemnat al Spaniei. El a lăsat după moarte (anul 1700 î.e.n.) o avere fabuloasă de 5 milioane de calanți de aur, ceea ce echivalează azi cu peste 1 566 miliarde de dolari.

bancnota

cea mai mare valoare nominală este de 100 000 dolari, dar în Anglia au fost emise înainte de anul 1812 bancnote de 2 milioane lire sterline, care mai târziu însă se folosesc numai de către guvernul britanic pentru decontările interne.

faima

cel mai econom popor ar fi scoțienii, care mai rezistă. Statistici recente arată că japonezii depun la bănci sau păstrează la «ciorap» 20,3% din venitul lor.

moștenirea

cea mai mare care a fost lăsată unor animale a fost înregistrată în 1963 în U.A. Doctorul William Grier din New York a lăsat întreaga sa avere — 415 000 dolari — celor două pisici de saie, «Helicat» și «Brownie». Când a murit, în 1965, averea a revenit Universității «George Washington» din Washington.

cele mai vechi

monede metalice din lume sînt considerate cele din aliaj de aur și argint găsite în Lidia (Asia Mică), în jurul anului 700 î.e.n.

cele mai mici

monede din lume sînt monedele de aur — gămălii, care erau bătute în India de sud în jurul anului 1800. O monedă de acest fel cîntărea 0.0648 într-un gram.

PE STRĂBUNICA AERODINAMICELOR O PUTEȚI ÎNTÎLNI LA BUCUREȘTI

Vă mai reamintiți de automobilele anului 1922? Mai băstrau încă liniile pline de grație ale trăsurilor cu cai. Alături de ele însă a apărut, acum aproape cincizeci de ani, primul automobil aerodinamic din lume, construit de un român. Era — după cum vedem în fotografie — o limuzină de o formă îndrăznească, nemiintită pînă atunci, avînd partea din urmă ascuțită iar cabina conducătorului și a pasagerilor plasată în față. Această străbunică a automobilelor aerodinamice a fost inventată de inginerul Aurel Persu, azi în vîrstă de 80 de ani. Domnia-sa este autorul a 12 invenții cu brevete internaționale. Diploma sa de inginer, eliberată în 1913 de Institutul politehnic din Berlin-Charlottenburg, poartă mențiunea: șef de promoție. Despre automobilul aerodinamic aflăm următoarele: a fost construit la Berlin în anul 1922 și încercat în 1923. A rulat pe șoselele europene (inclusiv ruta Berlin-

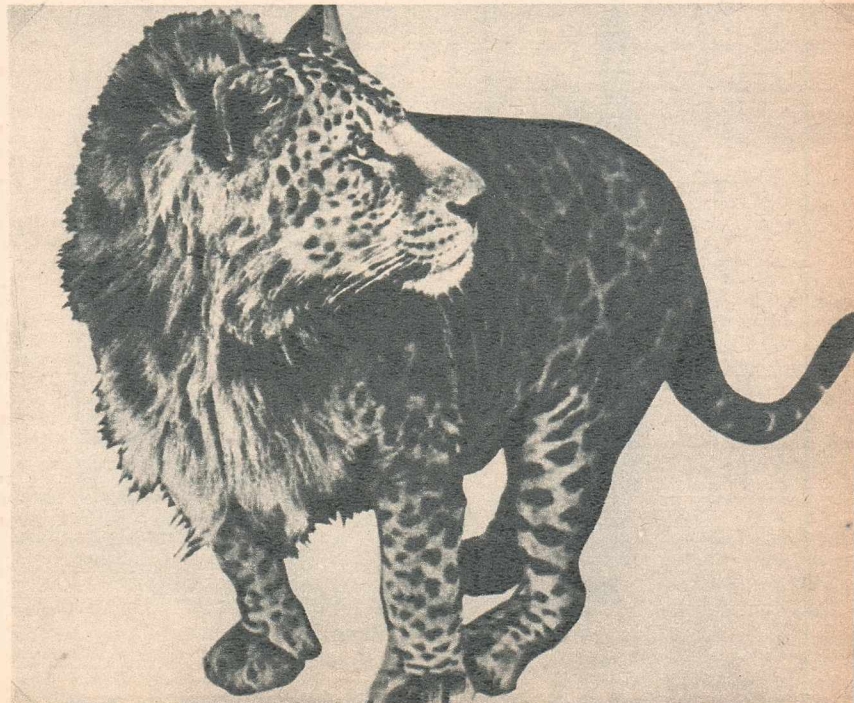
București) peste 100 000 km. A fost primul automobil din lume construit în formă aerodinamică pentru învingerea rezistenței aerului și în același timp primul autovehicul cu roțile ascunse în caroserie. Primit la început ca o curiozitate, a fost repede popularizat, ceea ce a dus la revoluționarea industriei automobiliste mondiale, în deceniile următoare linia aerodinamică fiind adoptată pretutindeni.

Bătrîna mașină a fost donată Muzeului tehnic și în prezent i se fac pregătirile necesare pentru a fi repusă în funcțiune. O vom vedea, în vara aceasta, circulînd, cu număr nou de București și cu inscripția: Automobilul inginerului Aurel Persu, construit în anul 1922 — primul automobil aerodinamic din lume.

Ion MANTA

LEONARD SAU LEOPON ?

Din căsătoria leopardului Kaneo cu leoaica Sonoko s-au născut cinci pui. Vi-l prezentăm pe unul din ei, splendidul Johnny, cu cap de leu și blană de leopard. De fapt, să i se dea un nume nu a fost prea greu. Mai dificil pentru specialiștii japonezi cărora le-a reușit această încrucișare senzațională a fost să dea un nume noii specii zoologice. Au rămas în discuție variantele *Leonard* sau *Leopon*.

F

FAIZANT^{*)}

UMOR
ÎN
CULORI

..Și-așa! Am uitat să-mi iau tuburile de verde...

— Treci la treabă. Ce naiba ai rămas așa pe gânduri?...

— După cum conduceți mi-am dat seama imediat că nu sunteți parizian.

— Și de ce, mă rog, tocana mea trebuie să semene cu o tocană?

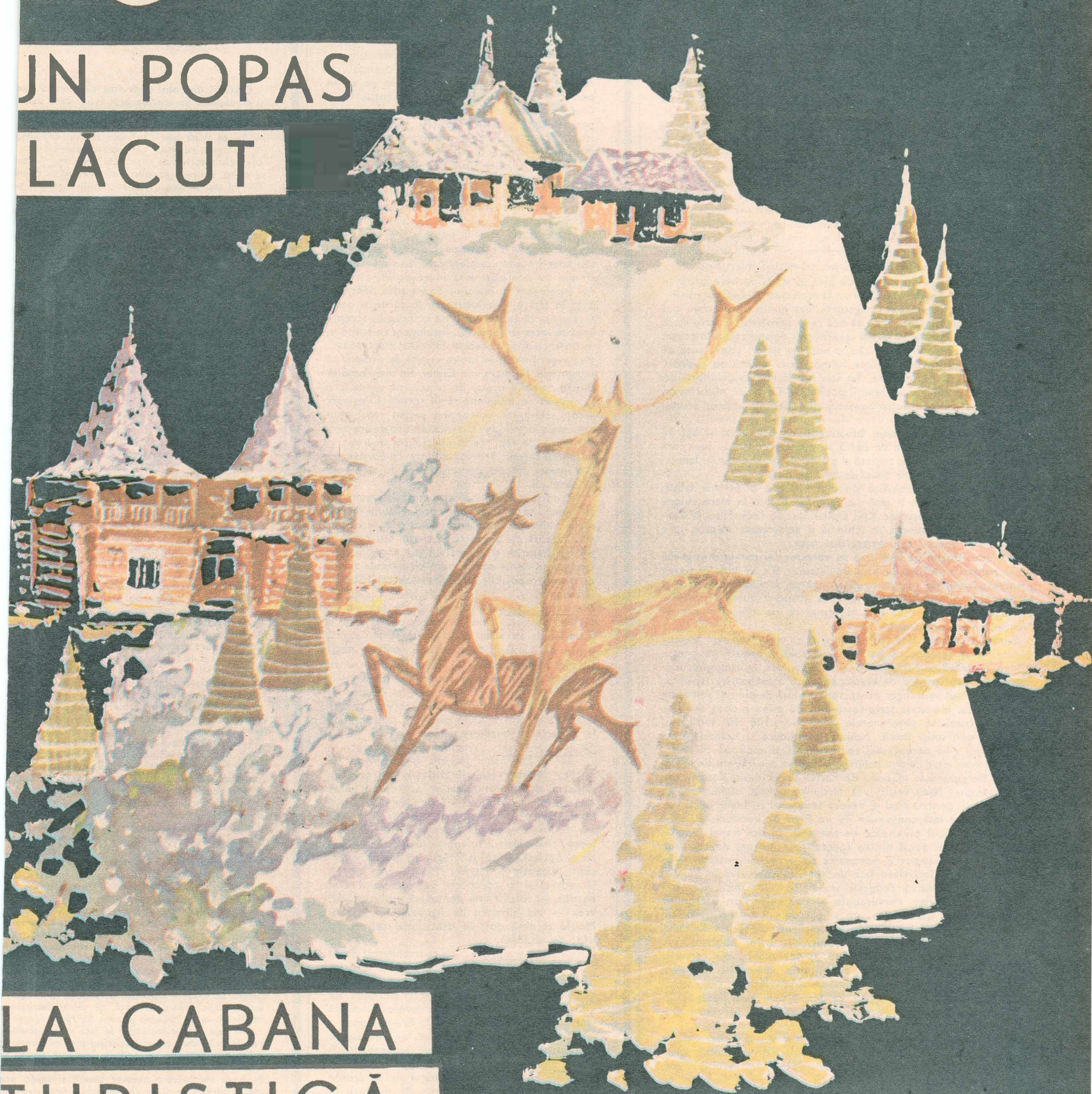
— Domnul Beethoven vă trimite vorbă că-i fa diez, ce dracu!...

VĂ OFERĂ

UN POPAS

LĂCUT

LA CABANA

TURISTICĂ

„Căntioata”

PETREȘTI - VRANCEA

STRIP

Sisi Uragan, dezlănțuită, nu e decît o fată timidă, cam trecută, singură și tristă. Ea evoluează pe mica scenă de la «Florida» — o bombă din Pigalle, fostă cîndva o cizmărie — la demisol, cîțiva pași de casa pe a cărei scară, cîndva, o pariziană a născut-o pe Edith Piaf. În fața barului ținut într-o permanență semiobscuritate, Sisi Uragan, rușinoasă, apare sub tunetele și trăsnetele unei benzi de magnetofon, străfulgerată de jocul a două reflectoare-cuțit, lansîndu-se într-un dans de mică vrăjitoare aflată în plină transă erotică.

Rafalele percuției, agrementate cu sughițuri și cacofonii de chitară în supervoltaj, se transmit printr-un megafon afară, la lumina zilei sau sub tremurul livid al neonului, ademenind cu zvicnetele sale nervii încărcăți ca niște acumulatori, urechile în al ertă și ochii amețiți de panourile cu fotografii «artistice». Pe trotuar, un majordom de cafea în costum negru, cu fireturi, împarte generos invitații cu conținut deocheat, trăgîndu-te de mînele ce a mai mică ezitare, învîluindu-te în gesturi mai mult energice decît curtenitoare, gata să lase din preț, promișînd toate splendorile de eden ale erotomanilor la pretul unei perechi de crengușuri. În realitate, acolo jos, la măsura microscopică, pe taburetul strîmt ca un scăunel de pian, o sticlă de bere costă cît o ladă, iar un deget de whisky prost face cît o sticlă de Courvoisier. Bătura e însă un pretext obligatoriu, dar numai un pretext, căci aici distinsa clientelă nu vine să bea ci să privească. E strip-tease «permanent». Parisul i-a dat și acestui gen de spectacol, importat din America, ceva din șicul său, o notă de umor, cîteva sute de «artiste» neîlipsite de oarecare farmec fizic, o notă de pudoare fără pudoare, și peste toate, un ton ironic mai evident ori mai subtil pe care numai parizienii îl pot sesiza. De altfel, ei formează contingentul cel mai puțin numeros din clientela acestor stabilimente. Turistii străini, provincialii, militarii în permise și marinarii, vicioșii autoamorului, adolescenții cu ochi avizi și bătrîni cu degete tremurătoare de parcă ar număra continuu bancnote se lasă mai ușor trași de mînele și plasați de un chelner cu lanterna în orbecăiala în care siluetele abia se disting.

Sisi Uragan, înveșmîntată demontabil, are o privire fatală, picioare de cal rasat și sini de parafină. Nimic în afara culorii părului n-o deosebește de Kiki Dollar sau de Frou-Frou la Candide. Doar banda sonoră se schimbă și vestimentația, care nu e croită decît pentru a fi scoasă mai ușor.

Sînt două duzini de fete care se «produc» și părăsesc în grabă scena pentru a încăleca pe șaua unui scuter și a se lansa în zigzag printre șuvoiul de mașini ca să ajungă pe secunde numărate și să-și repete numărul la «Pierrot», la «Maxy» sau la «Tomate», pe preocuparea strădă din Montmartre cu idilicul nume de Notre Dame la Lorette.

Curiosul care ar face într-o singură zi turul tuturor acestor «boite» le-ar descoperi și pe Sisi, și pe Kiki, și Frou-Frou, pretutindeni, apărînd cu o regularitate de ceasornic, cu timpul cronometrat de tirul țevilor de eșapament, sub acceleratorul rotit cu furie în pumnul unui inger protector cu bluză de piele și pantaloni Lewy Straus. Industria strip-tease-ului de mîna a doua nu este prea generoasă cu pensionarele sale, onorariile sînt mizere și micii patroni, uniți într-o conjurație solidară și neînduplecată ca o Matie, sînt necruțători cu încălcarea disciplinei.

Fetele s-au visat cîndva balerine la Operă sau capete de afiș la «Folies Bergeres», la «Casino de Paris», la «Moulin Rouge» sau la «Narcisse». N-au reușit sau nici n-au apucat să încerce, au abandonat și, pentru a nu le devora trotuarul cu legile lui și mai implacabile, se lasă consumate de un Eros de butaforie cuibărit în semîntunericul pivnițelor cu clientelă de doi franci jumate, avidă de cel mai banal dintre spectacolele umane, dezbrăcatul.

Francezii au început să vorbească de o invazie erotică sosită la ei cu destulă întîrziere față de apariția explozivă în Suedia, Danemarca, Germania Federală sau în Statele Unite. Cei trei «P» — Păcat, Porno, Perversitate — dau editorilor, patronilor de stabilimente specializate, un al patrulea P — Prosperitate. Publicitatea se sexualizează. Săgeata lui Eros este făcută din celuloid filmelor licențioase, din ebonita discurilor libertine, din hîrtia cărților care nu se mai vind pe sub manta, din cerneala afișelor deocheate. În cadrul așa-numitei «revoluții sexuale», zeul amorului i se propun trei căi de supraviețuire: cea realist-naturalistă fundamentată solid de scandinavii, cea pedagogico-profilactică preconizată de vestul Germaniei sau parapornografismul anglo-american.

Acuzat totdeauna de frivolitate, francezul se lasă însă mai puțin tentat de investigația comercială a sexului. Tot în Pigalle există de mai mulți ani, ca o replică plină de ironie la dezmățul lui Eros, un așa-numit «Cabaret du Neant», cu pereți negri, funerar, cu lumină sepulcrală, cu iz de luminări, de tămîie, cu scena ca o criptă de cavou. Aici se face strip-tease «total». Chelnerii sînt îmbrăcați în costume de cioclii, mesele sînt capace de sicrie, candelabrele făcute din femure și căpățîni de mort. Se mîncă după o listă de bucate de la balul vampirilor, iar forma de apelațiune între chelnerii-cioclii și clientela cu singele cam înghețat în vine este: «frate». Pe scena-cavou cu coroane de plumb evoluează într-un dans macabru «striptizoicele» morții. Își scot cu gesturi cît mai excitante îmbrăcămîntea verzuie, dezvăluind făpturi livide, parcă abia deshumate, apoi, printr-o excepțională tehnică de lumini trucate și reflexe de oglinzi, scot restul: părul, ochii, carnea coapselor, sîni, pînă cînd le rămîn doar scheletele să danseze frenetic french-can-can-ul pe vulcan.

Și mai departe?

PREMIERE, ȘOARECI, SCĂRI ȘI ALTELE

Dublă premieră. Scriitorul Dorel Dorian ne-a demonstrat ce pot face dramaturgii români pentru televiziune: să scrie scenarii anume destinate ei, așa cum este «Teatru cu bile». Regizorul Petre Sava Băleanu ne-a demonstrat ce poate face televiziunea pentru dramaturgii români: să le asigure o transpunere pe ecran perfectă, o distribuție ideală. Actorul Liviu Ciulei ne-a demonstrat ce poate face o mare personalitate artistică pentru teatrul televiziunii. Și astfel am avut o dublă premieră: cea dintîi înregistrare pe film a unei piese scrise special pentru televiziunea română și cea dintîi apariție a lui Liviu Ciulei ca actor pe micul ecran.

Numai televiziunea avea posibilitatea de a reprezenta inteligibil și convingător această dramă a eșecului unui om de teatru care își întreține iluzia c-ar fi putut să fie un mare creator. Pe micul ecran, machiorul și alter ego-ul său apar simultan, dialoghează. El vorbește tot timpul cu fata plămuită în reveriile sale, dar noi înțelegem că întimplarea i-a adus pentru o dată în față o interlocutoare în carne și oase. Înțelegem că ea, nedumerită la început, acceptă apoi să intre în jocul lui. Înțelegem ce simte el în final, cînd își dă seama că realul a dat buzna, fără avertisment, în lumea creată de propria sa imaginație. Numai Liviu Ciulei, cel mai complet dintre oamenii noștri de teatru, ne putea face să simțim ce înseamnă să fii totodată regizor, actor, scenograf, costumier, jucînd rolul unui om care a fost cîndva sau niciodată toate acestea, dar nu e de fapt decît un slujitor mărunț al mirajului scenei. Frumoasa llinca Tomorrowean și-a înțeles dificilul personaj, care nu este ceea ce pare a fi.

Și pentru a încheia această scurtă demonstrație menită să arate că teatrul televiziunii merită să fie slujit de dramaturgi pentru că e dispus și în măsură să-i slujească, la rîndul său, admirabil, să amintim și sugestivul joc al oglinzilor, fascinantul decor compus din elementele a sute de decoruri posibile, creația arhitectei Teodora Dinulescu.

Psihologia șoarecelui. La una dintre extrem de interesante emisiuni ale ciclului «Mai aveți o întrebare?» am aflat: mult mai lesne se dezvăță pisica de nărvul de a prinde șoareci decît șoarecele de teama față de pisică. Și m-am întrebant: să fie oare șoarecele mai prost decît pisica? Nu, mi-am răspuns. Știe el ce știe. Și oricine se găsește pe post de șoarece, să facă la fel ca el: s-o lase pe pisică să ia premiul la materia reconciliere.

Mickey sau Mighty? Vorbind despre șoareci, să vărsăm împreună o lacrimă în memoria lui Mickey Mouse (Șoricel Mititel), detronat în imperiul desenului animat și în simpatia generală de Mighty Mouse — Șoarecele cel Tare și Mare, Suprașoarecele, Mus ex Machina. Nu mai trăim în epoca de glorie a șireteniei înțelepte, cînd spiritul învingea, jucîndu-se, materia și Șoricel Mititel își trăgea de sfoară adversarii mătăhăloși. Mighty Mouse are bicepsii și rachetă și își zdrobește fizic dușmanii. Dar eu una — socotită-mă demodată sau cum veți vrea — rid albastru de isprăvile lui Mighty Mouse și mi-e dor de drăcușorul cel mic și isteț de altădată.

O scară e o scară, e o... În apartamentul Tarei King, scara are un bine determinat rol funcțional, iar scenariul e scris ținîndu-se seama de existența ei. Acrobaticale isprăvi de efect ale «Răzbnătorilor» au neapărat nevoie de această scară. Pe scena teatrului de la Brașov, scara a fost un sistem de furci caudine, un purgatoriu la capătul căruia concurențele ajungeau fistice, sleite, distruse de neștiința de a coborî cu grație și dezinvoltură lungul șir de trepte spre paradisul scenei. Excesiv de discrete în alte prilejuri, camerele de luat vederi le-au urmărit cu o crudă plăcere pașii împiedicați, nesiguri. Cum s-a soldat lupta cu scara? Simplu. Prin ignorarea ei. Începînd din cea de-a doua zi a festivalului, concurențele au învățat să ocolească primejdioasa scară, să vină în scenă printr-o intrare laterală, ca și cum masiva construcție nici n-ar fi existat sau ar fi fost un element de decor cu altă funcționalitate. Dar la ce folosește o scară atunci cînd e mai bine fără scară?

CROSUL — o floare veștedă ?

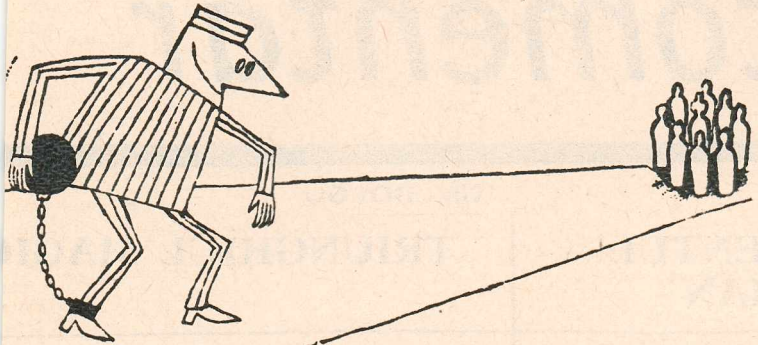
Castanii, dezgoliți de frunze de toamna trecută și de zăpadă, de soarele primăverii care sosea puteau umbri aleile șoselei Kiseleff în acea minică, desînd doar pe chipurile celor acolo, ca și pe pămîntul abia zvîntat ori acoperit de frunzele ruginite care traversaseră iarna, sene geometrice de o minică varietate; oare, circula grupuri-grupuri în direcția Arcului Triumf sau în cea a Hipodromului, mutați pe de un vînt puternic suflînd la rîstimpuri în Agitația aceasta mărunță, strecurată sub cupa tragice ale uriașilor castani desfrunziți, înfrunșată însă de prospețimea noului sezon, se tora unui eveniment sportiv: crosul. Nu era finala campionatului național, nici confruntarea celor mai buni alergători din Balcani, ci crosul nostru de fiecare duminică, cel cu care ne obișnuim și care nu putea lipsi fără a ne lăsa sentimente unei crude ezuri afective. Cei mai curajoși și neau în întîmpinarea plutonului, dar fidelii nu puteau dezlipi de locul sosirii, unii dintre ei cînd și echipamentul «civil» al cîtorva concurenți mai mulți nevrînd să-și refuze plăcerea de aplauda pe învingător. Deodată apare un biciclist prînd o șapcă în carouri, pedaliînd cu haina făcută la piept, șînd ghidonul cu o singură mîna cealaltă, ridicată spre cer, pînd să fluture, ca un steag, marea veste adusă de pe traseu și pe care amatorul nostru o rostește, probabil întocmi soldatului legendar al Maratonului: «Manevrîră! a mîncat bătaie!» Cel care-l învingea crosistul nr. 1 al țării nu era altul decît Dinu Cristea, unul de mai tirziu.

Scena ca cea descrisă se petrecuseră, în același loc, sub frunziș rărit și colorat de trecutele toamne, cu alți eroi și — fără idioală — că învingea lui Ilie sau Cucu sîrniseră, la o vreme anume, a leași sentimente de uimire, tristețe și satisfacție ca și acum, în clipa de cumpănă în care un idol prăbușea iar altul, încă necunoscut, se grăbea să ia locul.

Evocăm aceste momente și altele multe, dur încă dimineața, în superbul parc al castelului Știrb înfrumusețat de cea dintîi zi de primăvară... lega cu vechii atleți Vasile Firea, Ianculescu, C. Morțuș, A. Baicu, ne aminteam de condițiile precare ale acestui sport, dar și de sursa de talente reprezentată de sac și de armată, exploatarea de unele asociații de pe atunci: A.S. Grănicerul, mai cu seamă, cu param înfățișarea crosiștilor pe care-i vedeam cînd, cu cea a foștilor campioni, dintre care unii se aflau chiar în parc: Dinu Cristea, Radu Ionuț, Dumitru Tilmaci, F. Moscovici, N. Niculae, și Ion Tărtăreanu (trecut de 60 de ani, dar încă nîvindea pe patina alergării pe teren variat). Dăcuția noastră se adîncea tot mai mult în regre cu cît fiecare nou start ne dădea acest prilej pe comportarea nesatisfăcătoare a reprezentanților noștri, incapabili să cîștige măcar un titlu, nedotatori să se sprijine între ei — deși puteau s-o facă pe un traseu familiar, cunoscînd și neînțelegeri din alaiul antrenorilor lor, care se manifestase pînă și în ziua concursului. La plecare, chipurile oamenilor contrastau cu limpezimea cerului, și în pragul castelului onorat prin găzduirea unor remarcabili oaspeți ai țării noastre am zărit o jinoară, în trening și papuci de sport, privind cu indiferență degeată scurgerea tristă a publicului pe care zadarnic unii încercau s-o diminueze cîngăria unei flori de primăvară prinse la butonieră.

Sportul a parcurs, într-adevăr, un lung drum m-am gîndit în acele clipe, dacă reprezentanții lui pot beneficia de condiții mergînd pînă la onorur cum se cere a fi apreciată aflarea lor la Buftea. Dar în același timp, nu am parcurs și un drum în sens invers pe traseul ambiției personale, al dragostii față de disciplina practică, pe cel al datoriei, și împlinirii ei cu pasiune și simț de răspundere?

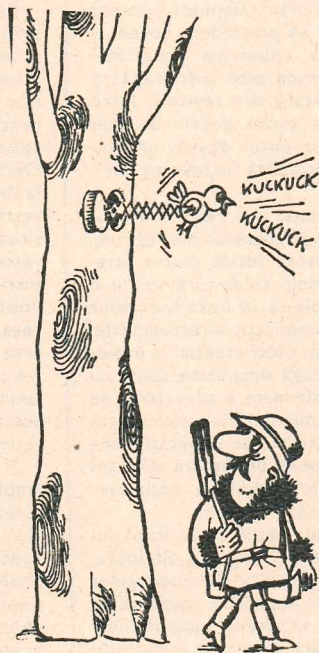
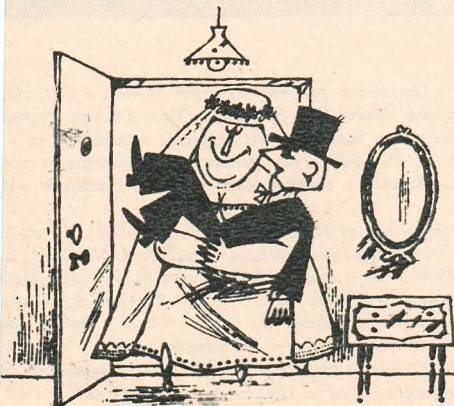
Îmi pun aceste întrebări în fața unor tabele rezultate în care nu văd apărînd nici un nume românesc în locurile de onoare. Îmi pun aceste întrebări mai ales pentru că am putut să compam evoluția mediocră a acestor tinere și tinere pe mator blazați, ca și pe cea egoistă a prea numeroșilor antrenori «de lot», cu regretul mult al veteranelor crosului de la noi în fața deciziei (juste) medicilor de a nu le permite alimerea la startul unei probe fără un control minuțios, absolut necesar. Crosul balcanic nu ne-a adus decît satisfacția unor oficii perfecte de gazde. O dată încheiat așteptăm ca el să se soldeze, totuși, cu un bilanț pozitiv, și anume în coloana concluziilor lucide folositoare, pornind de la modul de selecție a alergătorilor la pregătirea lor, la calendar, la profilul profesional și moral al antrenorilor. Fără reconșiderări de substanță în direcțiile indicate, laurii balcanici ne vor rămîne străini. Și cu atît mai în depărtați vor fi laurii altor consacrați internaționale.

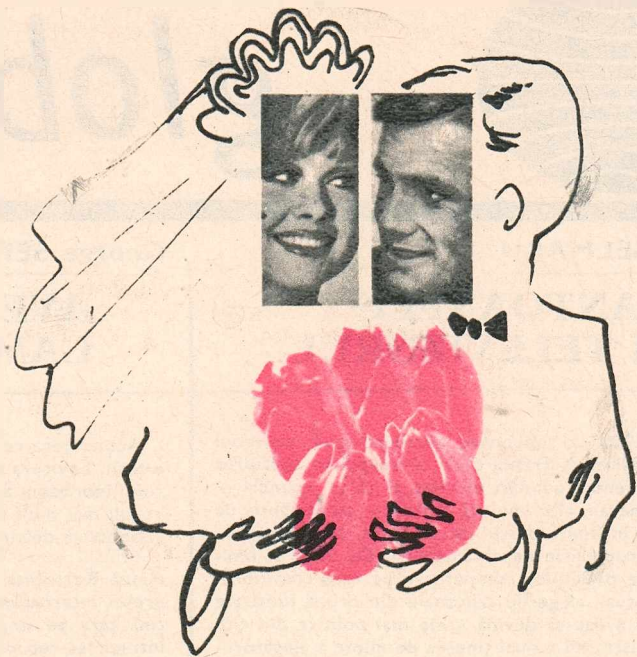
— E-n regulă!
Sînteți refăcut...
Nu mai e nevoie să vă fac injecții...

— Și de ce nu mai vreți să lucrați în clinica noastră?...

— Cu-cu!

CÎND ÎȚI PIERZI CAPUL
farsă simplă

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
A										
C										
		B								
S	T	R		L	I	F	T			
		E								
		V								
		E								
		T								

ORIZONTAL: 1) Se agață de om — Aranajament culinar... tremurător. 2) Vini, culpe — A lucra pământul. 3) Exact marcat — Sumară ținută estivală. 4) Protejat cu material superior — Cerboaică. 5) Cabaline — Sămînță pe ogor (masc.). 6) Bine dotată... labial — Fiiică. 7) S-a oprit — Suie și coboară — Dăruit. 8) Hanuri moderne — Copilul brutarului. 9) Anișoara cea răsfățată — Alt nume dat salcîmului. 10) Voită, voluntară — Graminee... alintată. 11) Dereglat și de reglat — Nouă sau două.

VERTICAL: 1) Străvechi popor de prin părțile noastre — Butoi fără fund (fem.)! 2) Conduc prin

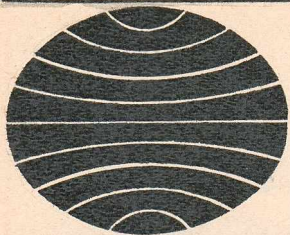
tuburi — Păr moale. 3) Flacon minuscul — Pentru inventatori. 4) Rectificat programarea — Fără importanță. 5) Stincă — Format. 6) Centru medieval — Mirodenie indigenă. 7) Ce cantitate? — Au gust rău — Fecior. 8) Ajung primii — Virtejul anilor — Amu. 9) Arahidă — Ronțăite. 10) Trasă pe jos — Face înmulțiri. 11) Scăzută (fig.) — Epoci.

Nelu CARAIMAN

Notă: «Capul pierdut» este inițiala cuvîntului soluție, dar în același timp și inițiala definiției. De exemplu, la definiția «flacăra» corespunde dezlegarea «flamă», iar în careu se inscrie cuvîntul... «lamă».

Dezlegarea jocului «ALESE» apărut în nr. trecut

ORIZONTAL: 1) URARE — APARTE. 2) RATATĂ — UMILĂ. 3) IDEI — CĂTAT — U. 4) TIN — NUMIT — A. 5) OTTO — ENIGMA. 6) S — IUBITA — ROL. 7) EV — SILI — TARE. 8) LOT — LATURI — S. 9) ETAN — RARI — V. 10) CURATA — MODEL. 11) TRASI — CĂRARE. 12) AIR — VIN — ARSI.

globe-comentariu

Florica ŒELMARU

CANTOANELE ȘI TELEVIZORUL

Creat în 1789 ca subunitate administrativă, cantonul nu mai este astăzi în Franța decât o treaptă în alcătuirea consiliilor generale, adunări electivă ai căror membri — consilierii generali, cite unul de canton — au atribuția de a delibera și, în limite destul de modeste, de a hotărî în materie de gospodărie departamentală. De unde și limitele locale ale pasiunilor competitive pe care tradițional le suscită. Totuși, alegerile cantonale din prima jumătate a acestei luni aveau să devină «cele mai politice din cite a putut înregistra nu numai ținerea de minte a alegătorului obișnuit, dar chiar și a istoricului», putea exclama un comentator parizian după publicarea rezultatelor. Pentru că era prima confruntare dintre corpul electoral și candidații ai partidelor politice de la alegerile prezidențiale din vara anului trecut? Poate. Pentru că, între timp, atit majoritarii cit și partidele opoziției și-au definit concepțiile programatice? Eventual. Pentru că modestele alegeri cantonale au fost considerate în același timp ca un vast sondaj de opinie publică și ca o operație de pregătire în perspectiva celor municipale din primăvara anului viitor, ba chiar, deja, a legislativelor din 1973? Fără îndoială. Observatorii sînt unanim în a considera «nu întâmplătoare» intervenția televizorului. Adică inserarea interviului prezidențial între cele două tururi de scrutin — ca și faptul că, deși revenit de curînd din călătoria peste Ocean care a făcut să curgă atita cerneală în ajunul, în timpul și după desfășurarea ei, președintele a acordat locul cel mai larg în răspunsurile sale problemelor acute și controversate de ordin intern: planului de redresare economică, politicii sociale a guvernului său, universității.

E prea devreme, consideră aproape unanim comentarii, pentru a proclama succesul planului de redresare economică, avînd în vedere mai cu seamă linia ascendentă pe care a urmat-o nivelul prețurilor. Proiectul de generalizare treptată a salarizării lunare a muncitorilor (din cei 7 700 000 de muncitori ai Franței, numai 250 000 sînt plătiți lunar, ceilalți cu ora), cea mai recentă inițiativă a guvernului în materie socială, întîmpină reacții contradictorii în rîndurile patronatului și multă prudență din partea sindicatelor: după felul în care va fi aplicată, această metodă poate duce la o îmbunătățire a condiției materiale și morale a muncitorilor sau la divizarea lor în categorii cu interese deosebite. În ceea ce privește universitatea, în ciuda violenței ciocnirilor de la Nanterre, evenimentele nu au amplexat celor la care am asistat acum doi ani la Paris. Dar problema reorganizării învățămîntului superior în raport cu nevoile societății de azi, — mai ales, poate, cu ale celei de mîine — în condițiile revoluției științifice și tehnico-industriale, este reală și profundă.

A fost, fără îndoială, o înțelepciune tactică a majorității guvernamentale franceze că, în recenta consultare electorală, a lăsat în umbră divergențele interne, venind unitar în fața alegătorilor: înțelepciunea s-a dovedit rentabilă. Partidul comunist, care le-a înfățișat o concepție de ansamblu asupra țelurilor și viitorului țării, a reperutat de asemeni un întemeiat succes. Care ar fi putut fi mai larg — și al tuturor forțelor progresiste — dacă în forurile conducătoare ale stîngii necomuniste nu și-ar continua existența o complicată împletire de șovăieli, de prejudecăți, de calcule mărunte. E o moștenire a trecutului care încovoiea ieri și împiedică o privire limpede și hotărîtă spre viitor.

George SERAFIN

AVERTISMENTUL CAMBODGIAN

Acum, ceea ce importă este evoluția orientării politice a țării. Lovitura de stat de la Pnom Penh împotriva prințului Norodom Sianuk, consumată săptămîna trecută după reguli mai mult sau mai puțin clasice ale genului, implică deopotrivă destinele țării și evoluția de peste hotare.

Prințul, șef de stat într-un regat al cărui suveran, reginamamă Kossamak, era un personaj rar evocat în paginile presei internaționale, reușise de-a lungul anilor să mențină țara pe singura linie politică viabilă: neutralitatea. Într-un fel, recunoscută și acceptată în principalele capitale ale lumii. Minus, cert, la Saigon și Bangkok, unde, de altfel, guvernul cambodgian nici nu avea reprezentanțe diplomatice. În zecile și sutele de articole apărute în întreaga lume pe marginea evenimentelor cambodgiene, originea acestora este unanim atribuită forțelor de dreapta. Ca și direcția actului de rebeliune: politica externă a țării. Dar, cui prodest? Fără îndoială, nu cambodgienilor. Neutralitatea le garanta o existență ferită de holocaustul războiului de dincolo de frontieră. Ea asigura posibilitatea unei dezvoltări, dificile poate, dar pașnice. Ea atrăgea prețuire și respect din partea celor care sînt prețuiți și respectați. Dar Cambodgia se află în peninsula indochineză. La frontiera de răsărit — republica generalilor saigonezi încearcă o disperată acomodare la ceea ce se pretinde a deveni o «vietnamizare» a războiului dus împotriva propriului popor; în nord și apus — Thailanda este menținută ca cea mai vastă bază militară americană din regiune. Între ele, Cambodgia. Neutră? Cînd ar putea deveni un nou Laos, cînd Laosul, la rîndul său, ar putea deveni un nou Vietnam? Cînd toate acestea ar complica încheierea păcii în Vietnam?

Firește însă, a dori aceasta e una, a o realiza, e alta. Dincolo de reacția profund ostilă a popoarelor din regiune, care au realizat de mult discrepanța totală dintre interesele lor fundamentale și interesele celor care susțin o asemenea evoluție, escalada războinică în fosta Indochină ar atrage inevitabil periculoase implicații internaționale. Și aici — credem — rezidă, în fond, tîlcul esențial al evenimentelor din Cambodgia: o întregă umanitate asistă cu îngrijorare la cea mai recentă confirmare a adevărului de mult recunoscut dar insuficient asimilat că războiul creează un cerc vicios, o înlănțuire de acțiuni, de implicații care depășesc cu mult aria zonei în care se desfășoară așa-zisul «conflict local». Toată cronologia războiului împotriva poporului vietnamez o demonstrează din plin.

Nu e important în primul rînd faptul că în locul lui Sianuk ca șef al statului este Cheng Heng sau altcineva. Contează cu prioritate poziția ca atare a țării, angajarea ei sau nu în complotul mașinat împotriva popoarelor vietnamez, cambodgian, laotian, a tuturor populațiilor din regiune, împotriva șanselor păcii de aici, a impactului unei soluționări echitabile asupra ambiției internaționale în ansamblu ei. Alternativa aflată în fața țării își delimitează foarte tranșant contururile: abandonării unei politici de neutralitate nu-i poate urma decât o diviziune, cu previzibilă virulență, a forțelor interne, insecuritate și dezordine. În același timp — cîmp larg de manevre și imixtiune a unor interese străine, străine în toate accepțiunile posibile ale cuvîntului. Cambodgia a devenit un avertisment. Grav, încărcat de semnificații. De ecoul său depînd multe.

Gh. DOLGU

TRIUNGHIUL MAGIC

Faptele sînt următoarele: între 1961 și 1967 ecuația americană a cunoscut o expansiune neînteruptă care contrasta cu instabilitatea din întreaga perioadă politică precedentă și cu discontinuitatea creșterii în unele țări dezvoltate cu economii deosebit de dinamice. În 1967 a avut loc o «minirecesie», iar din februarie 1968 ritmul de creștere au început să coboare. În ultimul trimestru al anului trecut s-a înregistrat o scădere a produsului intern brut al acestui an pare să confirme și el cursul superior al conjuncturii. În citeva săptămîni, șomerii au crescut cu 0,7%, iar extrapolarea tendinței prin indicatorii duce la concluzia că produsul brut va coborî și să scadă. Dacă tendința se confirmă, Statele Unite vor înregistra trei trimestre succesive de scădere a produsului intern brut.

Fundalul dezvoltării de-a lungul întregului deceniu a constituit inflația. Produsul național brut a crescut în 1966 cu 85% în termeni monetari, dar cu numai 5% în termeni reali. Proportțiile luate de creșterea prețurilor au determinat Administrația Nixon să înscrie lupta împotriva inflației printre obiectivele prioritare, ceea ce găsește expresia în măsurile restrictive ce se aplică în domeniul fiscalității și creditului.

Prognozele pentru 1970 diferă între ele, de fapt, prin amploarea regresului prevăzut. Cele optimiste o încetinire în continuare a ritmului, cele pesimiste o recesie, poate chiar de tip 1961. Discuțiile au, deși o coloratură partizană. Democrații vîd în evoluția actuală un prilej de a critica administrația republicană și de a propune schimbări politice economice actuale. Ei sînt «recesionarii», oamenii de afaceri, în orice caz mulți dintre ei, par să dezbateri cu intenția de a obține o relaxare a măsurilor restrictive. În ce-i privește pe republicani, ei consideră situația actuală este urmarea gospodăririi democratice restrictive — prețul de cost care trebuie să fie plătit într-o bună măsură, din cauza acestei coloraturi din trecut — îmbracă și un caracter semantic. Cum trebuie deosebită ceea ce se întîmplă astăzi în economia americană? Și cum să evite o recesie, dacă scăderea producției are loc trei trimestre succesive, spun unii. Să-i zicem oricum, dar nu se pot spune republicanii. Recession rimează cu depression, acest termen a fost prea des folosit pentru a desemna catastrofa din 1929.

Și acum morala fabulei. Revoluția tehnică științifică și amplificarea capitalismului monopolist de stat, mîncarea au făcut ca dezvoltarea producției capitaliste să loc în forme noi. Au apărut însă și noi dureri de cap și probleme. Una dintre ele, gen cvadratura cercului, problema triunghiului magic, adică problema atinse simultan, prin mijloace de intervenție unice, a obiectivelor ideale: expansiune (a producției), stabilitate (a prețurilor), folosire integrală (a brațelor de muncă). Într-o bună măsură, din cauza acestei coloraturi din trecut — arată experiența R.F.G., a Franței, iar acum dilema politică economică americană, cine vrea să combată inflația și să crească și să utilizeze forța de muncă. Iar cine tează pentru expansiune, n-are decât să se împacă cu inflația.

Și partea nostimă este că, în absența unei mișcări spontane, politica economică nu găsește soluție mai bună decât acționarea frinei și accelerației, ceea ce, într-un proces de reconstituție o dezvoltare în care dilatățile alternează contracțiile.

telex

- OTTAWA** ■ Opinia publică din Canada cere insistent să se pună capăt contribuției monopolurilor canadiene la războiul dus de S.U.A. în Vietnam. Se apreciază că, din 1965, acestea au furnizat Statelor Unite arme în valoare de 2,5 miliarde dolari.
- LONDRA** ■ Potrivit unor date oficiale, numai anul trecut au emigrat din Marea Britanie 26 000 persoane. În ultimii 25 de ani numărul emigranților s-a ridicat la 3 milioane.
- NEW DELHI** ■ 25 000 țărani săraci și muncitori agricoli din statul Kerala au primit acte de proprietate asupra unor loturi de pămînt. Îminarea în masă a documentelor este o consecință a reformei agrare adoptate în acest stat.
- SEUL** ■ Numărul delictelor comise în ultimii trei ani de militari americani în Coreea de sud depășește 7 000. Numai circa 2 000 dintre acestea au fost judecate și pedepsite.
- VENEȚIA** ■ Un laborator plutitor va studia dinamica apelor Adriatice și ale lagunei venețiene, cauzele și efectele inundațiilor care afectează mai cu seamă în ultimii ani cetatea dogilor.

- NEW YORK** ■ «General Dynamics» propune firmelor Standard Oil, Atlantic Richfield, Mobil Oil, Standard Ohio, Phillips Petrol, construirea unor submarine cu propulsie nucleară și cu o capacitate de 300 000 tone, pentru transportarea petrolului alaskan. Avantaj: independența față de condițiile meteorologice.
- PARIS** ■ Cifre cuprinse în Repertoriul internațional de traduceri «Index translationum», publicat anual de UNESCO, arată că în 1968 s-au tradus 36 809 lucrări în 66 țări. Recordul numărului de traduceri: U.R.S.S. — 3 607. Cei mai tra autori: Lenin, Shakespeare, Jules Verne, Gorki. Di scriitorii contemporani — Hemingway.
- VARȘOVIA** ■ În estul Poloniei a fost descoperit un nou și important zăcămint carbonifer, a cărui capacitate a fost apreciată la 40 miliarde tone.
- BONN** ■ După ultimele evaluări, Jocurile Olimpice de la München vor costa 1,5 miliarde mărci (375 milioane dolari).

IONESCU

COUNTDOWN

dată avem senzația — scrutind scena politică a — că sintem martorii unei inexplicabile și ilogice, că pe un meridian sau altul filele istoriei sint unei «numărători inverse», distanțându-se cu câteva de standardurile de rațiune și civilizație pe care indem locuitorilor Terrei în anul 1970. Dacă față le seminții năpăstuite de istorie, geografie, botanologie sau de cine știe ce discipline mai poți avea are, față de altele — pentru care calculatoarele nice au încetat de mult să mai fie o curiozitate — reacționa decît cu stupeoare. Un exemplu frapant est punct de vedere mi se pare Irlanda de Nord. i de zile Ulsterul pare să fi alunecat pe toboganul pină în preajma evului mediu, amintindu-ne de ind James Stuart, pentru a-și recîștiga tronul, stră-ara în fruntea unor oști de catolici care erau decia- au decimau, la rîndul lor, trupele protestante ale helm de Orania. Dar aceasta se petrecea în anul 1689. după aproape 300 de ani, pe străzile din Belfast, nderry sau Kinlar din nou catolicii sint linșați de tanți, iar protestanții de catolici. În perioadele de eufemism întrebuițat pentru descrierea atmosferei ene atunci cînd nu sint lupte de stradă) nord-irlan- e privesc cu ură de după baricadele de sîrmă ghim- își intrerup somnul în miez de noapte pentru a lia cite o casă sau îi deranjează pe amatorii de brandy să explodeze o bombă în pub. Bilanțul ultimelor ste concludent: statuia predicatorului protestant Hannal a fost aruncată în aer. Aceeași soartă a avut-o, orsiune, locuința unui deputat catolic. Amploarea nii este argumentată concludent de cei 10 000 de nstranți care au protestat simbăta trecută împotriva iminării confesionale». Absurditatea acestei subome- înfruntări nu este egalată decît de comentariile care că să-i găsească cauze «profunde», să detecteze vic- și agresori, să justifice, în ultimă instanță, violența. ur, conflictul de astăzi — care a provocat în lume, proporțiile sale grotești și sîngeroase, tristețe sau nare — nu poate fi atribuit exclusiv unor cauze oase. Rămăși în minoritate după alipirea Irlandei de la Marea Britanie, catolicii au fost supuși multor iminări și inechități economice și sociale în ce pri- dreptul de vot, posibilitățile de angajare etc., căroro nul autonom de la Belfast nu a putut — sau nu a — să le pună capăt. De aceea, dintre cauzele tulbu- or din Irlanda de Nord nu pot fi excluse cele politice onomice. Dar a vedea în catolici exclusiv o clasă pauperă n protestanți o clasă exclusiv privilegiată înseamnă a lifica lucrurile pînă la denaturare. Interesele politice onomice ale mării majorități a poporului nord-irlan- sint aceleași. Iar dacă în aceste zile ulsterienii sint rățiți de baricade și de ură, aceasta se explică în pri- rînd prin cultivarea și alimentarea fanatismului, into- nței și bigotismului, prin încercarea de a perpetua mitările politice și de clasă după criteriul confesiunii. ate că acest conflict nu ar surprinde atît de mult prin fumul exploziilor nu s-ar vedea că străzile sint te și ticsite de automobile, că în magazine ascen- ea este incredințată scăriilor rulante și că în pub-uri torii de scotch urmăresc pe ecranele televizoarelor în ori incendiile din cartierul vecin.

I. CIOARĂ

ÎNAINTE ȘI DUPĂ ERFURT

Să-i fie hărăzită oare acestui oraș din inima Turingiei o vocație istorică? Napoleon și țarul Alexandru al Rusiei s-au întîlnit aici, în 1808, laolaltă cu alți conducători euro- peni ai timpului, predestinîndu-l parcă contactelor dintre estul și vestul bătrînului continent. Către sfîrșitul ace- luiiași veac a fost lansat «programul de la Erfurt» al socia- lismului german — ceea ce s-a preconizat atunci, în 1891, fiind transpus în fapt astăzi în cuprinsul Republicii Demo- crate Germane. Iar acum...

Acum, o imagine imortalizată pe peliculă, pe peronul gării din Erfurt, grăbește cu iuțeala telefotoului către «a-ntilia» a ziarelor: o strîngere de mină între președintele Consiliului de Miniștri al Republicii Democratice Germane, Willi Stoph, și cancelarul Republicii Federale a Germaniei, Willy Brandt. Este «o fotografie istorică» — se spune în multe din textele ce o însoțesc în presa mondială. Un termen, e drept, grandilocvent, dar dat probabil prin prisma perspectivei: pentru că fotografia ilustrează un moment care poate însemna începutul unor raporturi noi între cele două state germane. Poate. Adică reprezintă doar o premisă. Fără îndoială, întîlnirea de la 19 martie oglindește faptul că ceea ce s-a impus de mult ca o reali- tate în lume — existența R.D.G. — a găsit, pare-se, ecou în cele din urmă și în R.F.G., o dată cu schimbarea guver- nării creștin-democrate și constituirea guvernului condus de liderul P.S.D., Willy Brandt.

Dar dacă li s-a dovedit forțelor retrograde, care chiar pînă în ajunul întîlnirii susțineau că aceasta este «de ne- conceput» că s-au înșelat; dacă s-a demonstrat (abia!) după 20 de ani posibilitatea elaborării unui comunicat comun al unei întîlniri la nivel înalt R.D.G.-R.F.G., tot atît de adevărat este că din prezentarea punctelor de vedere ale celor două părți s-a vădit cît de divergente sint încă pozițiile acestora, obstacolele care stau încă în calea realizării unei adevărate coexistențe între cele două state germane. Abandonarea unor idei preconceptuate, manifestarea bunăvoinței, concretizată în întîlnirea de la Erfurt — caracterizată de ambele părți ca «utilă» — chiar și acordul comun pentru viitearea întrevedere ce va avea loc pe teritoriul R.F.G. la 21 mai, la Kassel (Hessen), constituie însă numai un prim pas, un mic pas. Care și-a găsit ecoul în rîndul presei și opiniei publice din Europa și de dincolo de ea. Și, desigur, din România, unde întîlni- nirea de la Erfurt este apreciată ca o nouă confirmare a faptului că o abordare realistă a problemelor europene nu se poate lipsi de necesitatea normalizării și dezvoltării relațiilor dintre cele două state germane. Este însă vorba de un pas căruia trebuie să-i urmeze alții — pe un drum, evident, nu fără hopuri — demonstrînd nu numai necesi- tatea dialogului, ci conducînd și la rezultate pozitive, concrete. Și atunci Erfurtul, cunoscut și pentru tradițio- nala sa expoziție horticolă internațională, se va putea mindri că floarea speranței, despre care se afirmă în aceste zile c-ar fi înmugurit aici, nu va fi fost doar o himeră.

«San Francisco State Col- lege» — California. Din ordinul guvernatorului R. Reagan, poliția a pătruns pe teritoriul universității pentru a reprima pe stu- denții care își manifestau protestul împotriva pre- zenței aici a recrutorilor militari, veniți să facă mo- bilizări pentru războiul din Vietnam.

POZZUOLI

DRAMA REFUGIAȚILOR

Correspondență specială
de la Giorgio CASTELFRANCO

La Pozzuoli, în zilele marelui exod.

Presa din întreaga lume a vorbit în ultimele săptămîni de Pozzuoli, de pămîntul lui care se înalță, de marea care fierbe, de aerul care miroase a sulf. Apoi, știrile cu titluri mari din prima pagină au trecut în litere aproape invi- zibile în paginile din interior, ca și cum Campi Flegrei, Pozzuoli, Serapeo, Solfatara — fascinant și înfricoșător vulcan-proprietate particulară — ar fi devenit din nou locuri turistice ca oricare altele. Drama umană pare să intereseze mai puțin cronica. Fără îndoială că este mai ușor să «dai culoare» și să citezi frînturi din istorie (amin- tind distrugerea orașului Pompei și dezastrul din 1538, cînd într-o noapte s-a ridicat din mare un deal înalt de 130 metri) decît să vorbești despre un oraș aproape pustiu, despre disperarea oamenilor, despre spaima pe care o ascunde întrebarea: «ce se va întîmpla acum?» Se spune că situația este controlată, că doi experți vulcanologi au venit special din Japonia. Cert este că zona e înconjurată de un cordon de oameni înarmați, că poliția a ocupat cartierul Terra, cel mai vechi (roman și, anterior, samni- tic) și cel mai lovit — în așa măsură distrus, încît clădirile nu vor mai putea fi recuperate, ca de altfel și alte con- strucții din Pozzuoli. Dacă nimic nou nu va mai surveni, vor trebui construite în alte cartiere apartamente pentru zece mii de persoane.

Cînd autoritățile au pus în aplicare «Planul A» de eva- cuare forțată a cartierului Terra, a fost un adevărat haos. Coloana camioanelor militare, pline de oameni și de lucruri, nu știa încotro s-o ia. Au fost apoi folosite clădiri încă neterminate, lipsite de instalații de apă, palate vechi în proprietatea statului, spitale, pînă și o casă de nebuni. Peste 30 000 de persoane s-au refugiat din proprie ini- țiativă spre alte zone ale golfului Napoli, familii întregi dorm încă sub cerul liber și protestează cerînd locuințe și amintînd de sicilienii care, după cutremurul de acum trei ani, stau și astăzi în barăci de tablă.

Există totuși case din belșug pentru refugiați. A de- monstrat-o primarul comunist din Giugliano, rechizițio- nînd toate vilele balneare din Licola. Autoritățile centrale nu au protestat, ba dimpotrivă, au afirmat că, poate, vor trece la rîndul lor la rechiziții... Dar încă nu au făcut-o.

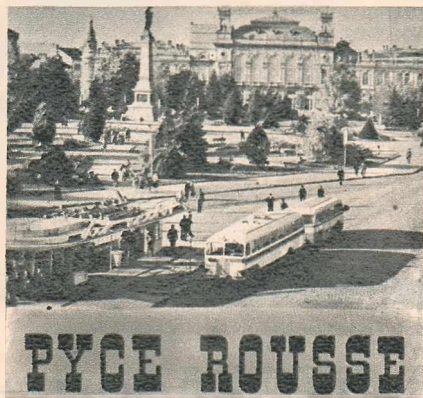
La Pozzuoli, cei care au rămas așteaptă fără să știe ce. Nu le vine să părăsească fabricile acum închise, «Sofer», «Olivetti», «Sunbeam». Speră să-și reca curînd activitatea, dar deocamdată sint cu toții conșiși de pericol. Un pe- ricol care-i amenință încă, pentru că nimeni nu a putut pînă acum spune exact de ce natură este, cum se va ma- nifesta, cînd și ce se va întîmpla atunci și după aceea.

Imaginea vine să ilustreze știrea transmisă de agențiile de presă despre primirea călduroasă făcută la Havana brigăzii «23 August», formată din 33 tineri români sosiți în Cuba pentru a-și aduce aportul la campania «celor 10 milioane» tone zahăr. (Remarcăm cu plăcere că unul dintre participanții la această manifestare — în colțul din stînga al fotografiei — agită un exemplar al revistei «Flacăra»).

sapte zile pe pământ

„ZILELE MUZICALE ALE LUNII MARTIE”

Corespondență specială de la Bogomil HRISTOV

Orașul Russe găzduiește pentru a zecea oară, între 28 martie și 12 aprilie, o manifestare devenită tradițională — Festivalul internațional «Zilele muzicale ale lunii martie». Festivalul ce se desfășoară în fiecare primăvară în frumosul oraș de pe malul Dunării a devenit cel mai important eveniment muzical din R.P. Bulgaria și în scurt timp s-a impus dincolo de hotarele sale ca prestigioasă manifestare internațională.

Actuala ediție jubiliară este consacrată unei duble aniversări — centenarul nașterii lui Vladimir Ilici Lenin, sărbătorit anul acesta în întreaga lume, și bicentenarul nașterii lui Ludwig van Beethoven. Sînt prezentate la Russe în aceste zile cele mai valoroase creații muzicale închinatăe lui Lenin — «Oratoriul patetic» compus de Sviridov în memoria lui Vladimir Ilici, «Odă lui Lenin» de Hacıurian, cantata «Mereu viu» de Rauhverger. Bicentenarul Beethoven este marcat prin interpretarea peritelor creației acestui titan al muzicii.

Festivalul se bucură de o largă participare, la actuala ediție fiind prezente numeroase formații printre care Filarmonica din Novosibirsk, Orchestra radio din Berlin, Filarmonica din Katowice, Filarmonica și Orchestra de cameră din Sofia. Orchestra și corul Radioteleviziunii române prezintă, în zilele de 11 și 12 aprilie, două concerte al căror program cuprinde Suita întâi de George Enescu și Missa Solemnis de Beethoven, în prima seară, Simfonia a III-a de Pipkov și Simfonia a IX-a de Beethoven, în cea de-a doua. La pupitru, Iosif Conta. Dintre dirijorii și soliștii ce își aduc aportul la reușita acestui festival internațional de muzică simfonică amintim pe Nikolai Ghiuzelev, Tihon Hrennikov, Iliia Temkov, Rolf Kleinert, Arnold Kač, Aleksandr Vladigherov, Tadeusz Smiginski, Anton Dikov, Snejana Barova.

arhivă foto

S.U.A.

ÎN

PRIMUL

RĂZBOI

MONDIAL

La 2 februarie 1917 S.U.A. rupsesse relațiile cu guvernul de la Berlin, dar acest lucru nu era considerat suficient. Președintele Wilson, reales cu greu în noiembrie 1916, cu o platformă de pace, manifestase destule ezitări pe acest plan. La 2 aprilie 1917 avea totuși să citească în Senat declarația de război contra Germaniei. La 6 aprilie declarația era votată de Camera Reprezentanților. În primăvara anului 1917 americanii aveau sub arme 480 000 de oameni. Un an mai târziu se aflau pe fronturile din Europa 1 850 000 de soldați americani.

În fotografie: o intronire de stradă, la New York, în favoarea imprumutului de război. Pe estradă, în prim-plan, doi actori de cinematograf: Douglas Fairbanks, care ține pe umeri un vorbitor ascultat cu atenție — pe Charlie Chaplin.

Ion MUNTEANU

LAOS

„FORȚELE SPECIALE” ȘI MEO

Corespondență specială de la Corneliu VLAD

Pe crestele muntoase ale Laosului Superior se disting așezările specifice ale locuitorilor meo, populație devotată în egală măsură agriculturii, vîntorii și ocupațiilor artizanale. Istoria etniei meo, pregnantă de-a lungul secolelor prin activități pașnice și bătălii pentru libertate, trăiește în acești ani momente dramatice. În clipa de față, cînd forțele Frontului Patriotic Lao își exercită autoritatea asupra a două treimi din teritoriul țării, inclusiv asupra celor mai importante zone de concentrație meo, o campanie amplă și minuțios pregătită urmărește să atragă în lupta împotriva patrioților o parte a acestei minorități naționale.

De la acordarea unor avantaje materiale preferențiale și de la încercările de așezare a șefilor de clan și pînă la agitarea lozincii edificării unui «principat autonom meo» este folosită activ de mai mulți ani o gamă variată de metode vizînd coruperea locuitorilor meo. Astfel, prin împărțirea gratuită de arme bărbaților meo s-a pregătit terenul pentru implicarea lor treptată în operațiile îndreptate împotriva forțelor patriotice. Pasul următor a fost făcut prin crearea așa-ziselor «forțe speciale» alcătuite din tineri meo și puse sub comanda directă a unor cadre militare americane și thailandeze. Localitatea Long Chen, unde se află cartierul general al acestor trupe, a fost ridicată la rangul de «capitală» a pretinsului «principat autonom meo»; documentele Frontului Patriotic Lao arată însă că adevăratul punct de comandă al «trupelor speciale» este instalat în interiorul bazei aeriene americane de la Oudorn (Thailandă).

«Forțelor speciale» le sînt încredințate misiuni de luptă dintre cele mai grele; peste 40 de batalioane aparținînd acestor trupe participă la operațiunea Kou Kiet, cea mai importantă acțiune întreprinsă în ultima vreme împotriva zonelor eliberate de forțele patriotice.

Folosirea «trupelor speciale» în războiul din Laos, încercările făcute în scopul de așezare a populației meo, departe de a contribui la rezolvarea problemei laotiene, vizează, dimpotrivă, agravarea situației din această țară. Fapt relevant de înseși personalități politice din S.U.A.

DEMOCRAȚII ÎN FAȚA ALEGERILOR

Este vorba, evident, în primul rînd de alegerile pentru reînnoirea unei părți importante a Congresului S.U.A. care urmează să aibă loc în noiembrie. Dar strategii partidului democrat privesc și mai departe, către alegerile prezi-

dențiale de peste doi ani. De aceea, concomitent cu atacarea politicii republicane s-au făcut primele mișcări pentru lansarea unui nou candidat. Se vorbește cu tot mai multă insistență că Sargent Shriver, fostul ambasador la Paris, urmează să candideze în alegerile din noiembrie în calitate de guvernator, ca prim pas spre etapa candidaturii prezidențiale. Dar fenomenul cel mai semnificativ îl constituie faptul că pentru reînnoirea Congresului, campanie în cadrul căreia figurează de obicei teme de interes local, democrații și-au ales drept prim obiectiv de atac politica externă republicană. Doi democrați de frunte, Averell Harriman și Paul C. Warne, au deschis campania prin critici la adresa politicii republicane în problema Vietnamului, a dezarmării și relațiilor est-vest. În legătură cu Vietnamul, democrații declară că actuala politică «poate, în cel mai bun caz, numai prelungi războiul și angajarea Statelor Unite în această regiune». În problema dezarmării, măsurile luate în domeniul cursei înarmărilor pot duce doar «la escaladare reciprocă și nu la prudență reciprocă». În privința acțiunilor pe tărîmul relațiilor est-vest administrația desfășoară, după părerea democraților, «un gradualism nesatisfăcător». Evident, republicanii pot replica că în toate aceste domenii cea mai superficială analiză a activității administrației democratice precedente demonstrează că toate caracterizările i se pot aplica, ba chiar în mai mare măsură. Atunci? Este limpede că strategia partidului democrat au tras concluzia că o astfel de linie de acțiune le-ar putea aduce voturi, ținînd seama de starea de spirit a opiniei publice. Dar dacă aceasta este o concluzie electorală rentabilă pentru partidul de opoziție, ea nu poate fi ignorată și ca element important de presiune asupra politicii guvernamentale. Ea este în aceeași măsură un indiciu al felului în care se va desfășura campania electorală, dar și o prevestire a creșterii manifestărilor de protest împotriva intervenției în Vietnam, împotriva cursei înarmărilor, manifestări care în ultimele câteva luni au cunoscut o fază de expectativă în speranța unei schimbări mai profunde a politicii administrației. Acum așteptările neimplinite fac loc nemulțumirilor.

Nicolae LUPU

LONDRA

ANGLIA

ȘI PIATA COMUNĂ

Corespondență specială de la Gordon SCHAFFER

Problema intrării Angliei în Piața comună se află în plină actualitate politică și controversă va deveni mai aprigă pe măsură ce alegerile generale se apropie. Așit Partidul laburist cit și cel conservator se declară pentru, deși e foarte vizibil că opinia publică e contra. Această atitudine a populației a fost determinată de un raport oficial al guvernului, în care se arătau efectele pe care le va avea intrarea Angliei în Piața comună. Se recunoștea că viața

se va scumpi (mai ales produsele aliși și că va fi afectată balanța de plăți, ad înregistra un exces de exporturi și importurilor. În afara acestor dezavani re, raportul nu prevede nici un fel de Era de așteptat ca aceste lucruri să de cele două partide să-și reconsidere dar purtătorii de cuvînt ai amînduor afirmat sprijinul față de intrarea A.C.E.E. Care sînt motivele? Monopolișt afaceriști, sint sinceri. Ei vîd carteluri naționale ocupînd un loc important în mia vest-europeană și nu vor să fie lăsați te. Unii dintre ei au declarat că industr ză va fi nevoită, vrînd-nevrînd, să dev eficientă dacă va fi supusă la ceea ce ind numesc «vîntul rece al întrecerii».

Cei care se opun intrării Angliei comună sint foarte numeroși, mai ales s-au majorat prețurile. Un puternic grup ridică împotriva aderării englezilor la este, de pildă, cel condus de Douglas James ministru al comerțului în guvernul lab care intenționează să lanseze o campani nală ce-și propune să găsească un lan De asemenea, comitetul executiv al pa cooperatist intenționează să ceară Con naționale a partidului, ce va avea loc în să aprobe un raport asupra agricultur care se respinge categoric aderarea l comună. O altă rezoluție contestă acea dere a Tratatului de la Roma care co ca infracțiune... dreptul țărilor memb planifica economia. Dar dezbaterile în l cu aderarea se opresc și asupra efectelor în politica externă. Căci se scoate în e faptul că Piața comună tinde să fie și o politică. Deci hotărîrile care privesc p nostru ar putea fi luate dinafară. Cre ceasta se ascunde și în spatele presiuni tate de americani asupra Angliei ca să a C.E.E. Din păcate, conducătorii ai par laburist și conservator sint dispuși să jocol. În fond, aceasta e chestiunea fun tală care se pune acum, inainte de aleg dezbateră pe marginea ei se interfere cererea crescîndă a opiniei publice pent adopta o poziție pozitivă în privința orgi unei conferințe pentru securitatea euro Opinia publică se pronunță pentru li adevărate cu toate popoarele Europei doroste nici un pas mai departe pe calea nentizării separării bătrînelui contino blocuri opuse.

Holul pustiu al aeroportului lond Heathrow — ilustrare a recentei a salariilor și pompierilor de pe aeroport care a determinat înce oricărei activități.

cronica de trei secunde

O RĂPIRE VALABILĂ

În sfîrșit, o idee valabilă în domeniul răpiirilor din dragoste — domeniul subapreciat, ba chiar omis în ultima vreme. Oamenii nu mai răpesc din amor, nu se mai fură fecioare, logodnice, nici măcar văduve în toată firea. Se fură avioane, planuri secrete, rețete, spioni, vapoare, ambasadori, rachete. Femei — nu. E dovada că o anume tristețe nevrotică apasă inima planetei. Dar acest tînr mexican, Martin Vega, cu ideea sa rodnică, ne mai dă speranțe. Băiatul a lucrat simplu: el o iubea pe fecioara Luz Perez, 16 ani, fiica lui Francesco Perez din Ciudad de Mexico. Mexico, Mexico — tatăl vine acasă marți, zi pe orice fus orar cu trei secunde rele, și fetița Luz îi spune că vecinul Martin Vega le-a furat televizorul. Sint oameni pentru care televizorul e mai important decît un vapor pentru un stat maritim — și în această intuiție constă geniul hoțului. Tatăl dă buzna la vecin, nu găsește nici televizorul, nici hoțul. Se întoarce acasă cu falcile inversate, și aici află de la băiețelul cel mai mic că Martin Vega a furat-o și pe Luz! Iată o idee...

Aș vrea să văd care răpitor de avioane sau transatlantice (că vine și vremea lor!) ar ști să fure atât de simplu și modern o fecioară.

CHIPUL

Există o expresie mai veche a criticii literare care și-a extins raza mult mai departe de granițele revistelor, ajungînd în ședințe sindicale, la cantină, în birouri, în medii unde scriitorii nu se prea învîrtesc. Puține expresii ale criticii literare au avut un asemenea circuit public, incit merită să ne uităm la ea cu o anume atenție.

Cînd vreun scriitor scrie ceva mai trîsnit; cînd trîsnaula nu-i pricepută imediat — căci regula cere ca orice trîsnaie să fie pricepută imediat, altfel e jale; cînd vreun poet rimează altfel decît toți poeții; cînd vreun dramaturg iese din serie și aduce finalul înaintea introducerii; cînd vreun bărbat aduce acasă de 1 martie un cactus în loc de un ghiocel; cînd o femeie spune unui bărbat «te iubesc» înainte ca el să-i fi spus vorba asta de groază; cînd o doamnă de 65 de ani mai are chef să valseze;

cînd un academician venerabil c fabule de La Fontaine și ține o dize despre «Măgarii în viața omului atunci unui critic, unui colegi de de bloc, de trib, unele colege, unele unii academicieni, unii cactuși, unii murguri, în loc să spună simplu și nește: «nu înțeleg!», «nu sînt de acord «nu-mi place»... aruncă expresia, s ca o ghilotină: «vrea să fie origin orice chip!» și Te-ai dus dracului! mort! Se pare că dacă ești «origin orice chip» nu mai e nimic de făc tine. Dar chiar și în fața ghilotinei mai are dreptul la o replică. Și a ce ne-ar împiedica să întrebăm — în șoaptă, fie și în gînd:

— Bine, sint original cu orice dar cu ce chip? Dacă sint un ori cu chip simpatic? Dacă sint un ori cu chip normal? Dacă am un chip ur Uitați-vă o clipă la mine... Ce chip Căci nimeni nu are orice fel de Și cine știe dacă cei care nu-s orig cu nici un chip nu se vor îndura. care nu-s originali cu orice chip au originalitățile lor.

Radu COSA

FLACĂRA-ALBUM

MIREILLE DARC, actriță franceză în plină ascensiune. Cu un oarecare efort de memorie ne-o putem reaminti și noi dintr-o scurtă apariție în filmul Domnul.

